

A.EHIN

INGLISE

KEELE

GRAMMATIKA

KESKKOOLILE

A

ENGLISKE KEPT
GRAMMATIKA
KESK KOGELLE

A-33518

A.EHIN

INGLISE KEELE
GRAMMATIKA
KESKKOOLILE

3., PARANDATUD TRÜKK

„VALGUS“ • TALLINN 1973

4T (Inglise)
E26

Kaane kujundanud J. Arrak
Kinnitanud Eesti NSV Haridusministeerium

2

Torü Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

87605

Алис Мяртова Эхин. Грамматика английского языка для средней школы. Издание 3-е, исправленное. На английском и эстонском языках. Художник-оформитель Ю. Арак. Издательство «Валгус», Таллин. Toimetaja V. Rummel. Kunstiline toimetaja B. Grodinski. Tehniline toimetaja M. Pail. Korrektorid H. Kull ja M. Maide. Laduda antud 21. III 1973. Trükkida antud 27. VII 1973. Kohila Paberivabriku trükipaber nr. 2, 60×90 16. Trükipoognaid 12,5. Arvestuspoognaid 10,43. Trükiarv 13 000. Kirjastus «Valgus», Tallinn, Pärnu mnt. 10. H. Heidemanni nim. Trükikoda. Tartu, Ülikooli 17/19. III. Tellimuse nr. 1854.

Hind 27 kop.

6—6—1 © Kirjastus «Valgus», 1973

EESSONA

Käesolev inglise keele grammatikaõpik on koostatud üldharydusliku keskkooli IX—XI klassile. Õpiku koostamisel püüdis autor arvestada kõnearenduslikku suunda võõrkeele õpetamisel, mida näeb ette keskkooli uus programm. Õpiku peamiseks eesmärgiks on olla õpilastele abiks võõrkeele praktilisel omandamisel, kusjuures praktilise omandamise all tuleb mõista nii passiivset kui aktiivset võõrkeele oskust.

Olenevalt õpiku eesmärgist erineb materjali käsitus käesolevas õpikus varem ilmunud grammatikatest: puudub kindla-piiriline jaotus vormi- ja lauseõpetuseks; ära on jäetud selliste mõistete definitsioonid, mis on õpilastele juba emakeelest tuttavad; lauseanalüüsi ei ole seatud omaette eesmärgiks; erilist rõhku on pandud inglise ja eesti keele grammatilise struktuuri erinevuste selgitamisele.

Õpiku lõpus on 43 tabelit. Õpetaja ülesandeks on õpetada õpilasi tabeleid kasutama. Eriti oluline on õpetaja abi verbi pööramise koondskeemide kasutamisel. Verbi pööramine jaatavas, küsivas ning eitavas vormis on antud eri tabelite näol kaheksas kõige sagedamini esinevas ajas — neljas üldajas, kahes kestvas ajas ning kahes perfekti ajas.

Õpik eeldab, et esmakordselt tutvuvad õpilased grammatiliste nähtustega õpetaja juhendamisel võõrkeele tunnis.

Autor tänab vabariikliku võõrkeelte ainekomisjoni liikmeid ja Tartu Riikliku Ülikooli inglise keele kateedri dotsenti L. Kivimäge, kelle ettepanekud ning märkused aitasid käsikirjast kõrvaldada mõningad ebatäpsused ja puudused.

Autor

SÕNALIIGID

PARTS OF SPEECH

§ 1

- Põhiliselt esinevad inglise keeles samad sõnaliigid mis eesti keeleski.

Peamised inglise keele sõnaliigid on järgmised:

nimisõna	noun	[naun]	<i>n. või s.</i>
omadussõna	adjective	['ædziktiv]	<i>a. või adj.</i>
asesõna	pronoun	['prounaun]	<i>pron.</i>
arvsõna	numeral	['nju:mərəl]	<i>num.</i>
artikkel	article	['ɑ:tikl]	
eessõna	preposition	[prepə'zif(ə)n]	<i>prep.</i>
teigusõna	verb	[və:b]	<i>v.</i>
määrsõna	adverb	['ædvə:b]	<i>adv.</i>
sidesõna	conjunction	[kən'dʒʌŋkf(ə)n]	<i>conj.</i>
hüüdsõna	interjection	[intə'dʒekf(ə)n]	<i>interj.</i>

- Artikkel on sõnaliik, mida eesti keeles ei esine.

Inglise keel on vaene sõnaliikide väliste tunnuste poolest.

Võrrelge:

Inglise keeles	Eesti keeles	Inglise keeles	Eesti keeles	Inglise keeles	Eesti keeles
work <i>n.</i>	töö	milk <i>n.</i>	piim	water <i>n.</i>	vesi
work <i>v.</i>	töötama	milk <i>v.</i>	lüksma	water <i>v.</i>	kastma
clean <i>adj.</i>	puhas	open <i>adj.</i>	lahtine	hard <i>adj.</i>	kõva
clean <i>v.</i>	puhastama	open <i>v.</i>	avama	hard <i>adv.</i>	kõvasti

- Kui sõnal puudub sõnaliigi väline tunnus, saab sõna liigilist kuuluvust määrata ainult sõna funktsiooni põhjal lauses.

Sew on the button.

Button your coat.

The blackboard is not clean.

Õmble nõõp ette!

Nõõbi mantel kinni!

Tahvel ei ole puhas.

Please clean the black-board. Palun puhasta tahvel!

The work was hard. Töö oli raske.
They work hard. Nad teevad kõvasti tööd.

Bring me a sheet of paper. Too mulle leht paberit!

Next spring we shall paper this room. Selle toa me tapeedime järgmisel kevadel.

May and Ella were the cooks then. Siis olid Mai ja Ella kokad.

Mother cooks the dinner. Ema keedab lõunat.

Come in. Tule sisse!
What is in that box? Mis on tolles karbis?

- Inglise keeles jagunevad sõnaliigid täistähenduslikeks sõnadeks ja abisõnadeks.

Täistähenduslikel sõnadel on lauses iseseisev tähendus ja nad esinevad lauseliikmetena. Täistähenduslikud on näiteks: nimisõna, omadussõna, asesõna, arvsõna, tegusõna, määrsõna.

Abisõnadel puudub lauses iseseisev tähendus ja nad ei saa esineda lauseliikmetena. Abisõnad on näiteks: artikkel, eessõna ja sidesõna. Abisõnadel on inglise keeles tähtis osa. Näiteks aitavad eessõnad ja artiklid väljendada lauses neid sõnadevahelisi suhteid, mida eesti keeles väljendatakse käändelõppudega või mõnel muul viisil:

They drink **milk** every morning. Nad joovad igal hommikul piima.

The milk from that collective farm is always good. Piim, mida saadakse sellest kolhoosist, on alati hea.

She likes coffee **with** milk and sugar. Talle meeldib kohv piima ja suhkruga.

NIMISÕNA

THE NOUN

§ 2

- Nimisõna esineb inglise keeles kahes käändes — üldkäändes (the Common Case) ja omastavas käändes (the Possessive Case).

ÜLDKÄÄNE

THE COMMON CASE

- Üldkäändes oleval nimisõnal võivad lauses olla mitmesugused funktsioonid. Ta võib olla alus, otsesihitis, kaudsihitis, eessõnaline sihitis, täiend või määrus.

Seda, kas üldkäändes olev nimisõna on lauses aluseks, sihitiseks, määruseks või mõneks muuks lauseliikmeks, määratakse

1) sõnajärjestuse abil.

- a) Alus eelneb tavaliselt öeldisele:

My friend received my letter yesterday.

Mu sõber sai mu kirja eile.

That book cost two roubles.

See raamat maksis kaks rubla.

- b) Otsesihitis järgneb tavaliselt öeldisele:

I invited **my friend** to dinner.

Ma kutsusin sõbra lõunale.

He bought **that book** yesterday.

Ta ostis selle raamatu eile.

- c) Kaudsihitis seisab tavaliselt otsesihitise ees. Kaudsihitis vastab küsimusele *kellele?* Seda tarvitatakse ainult mõningate verbidega (vt. § 120) ning tavaliselt koos otsesihitiselega.

Peter gave **my friend** some books.
Peeter andis mu sõbrale mõned raamatud.
The teacher showed **the pupils** some pictures.
Õpetaja näitas õpilastele pilte.

- 2) eessõna abil. Eessõnaga tarvitatud nimisõna võib lauses olla eessõnaliseks sihitiseks, täiendiks või määruseks, väljendades sihitis-, aja-, ruumi-, viisi- ja teisi suhteid (vt. §§ 110—115 ja § 120/3).

Send the book **to my father and mother**. (eess. sihit.)
Saatke see raamat minu isale ja emale.

We got a letter **from our friends** yesterday. (eess. sihit.)
Me saime eile sõpradelt kirja.

We went there **with our teacher**. (eess. sihit.)
Me läksime sinna õpetajaga.

Do you like the colour **of that dress**? (täiend)
Kas teile meeldib selle kleidi värv?

What have you bought **for your sister**? (eess. sihit.)
Mida te õele ostsite?

The book is **for your teacher**. (eess. sihit.)
Raamat on teie õpetaja jaoks.

We shall go **to the country** tomorrow. (määrus)
Me sõidame homme maale.

Will you go there **on Saturday**? (määrus)
Kas te sõidate sinna laupäeval?

Do this work **for Friday**. (määrus)
Tehke see töö reedeks.

Put those things **in your suitcase**. (määrus)
Pange need asjad oma kohvrissel!

OMASTAV KÄÄNE

THE POSSESSIVE CASE

§ 3

- Peale üldkäände võib nimisõna inglise keeles esineda veel täiendina omastavas käändes. Omastava käände tarvitamine on inglise keeles piiratud. Seda tarvitatakse põhiliselt elusolendeid tähistavate nimisõnadega. Teiste nimisõnade puhul väljendatakse omastavat käänet harilikult eessõna **of** abil.

the man's face
the child's hand
my friend's address
Mr. Brown's son

mehe nägu
lapse käsi
minu sõbra aadress
mister Browni poeg

Kuid:

the pupils of the boarding-school	internaatkooli õpilased
the number of the house	maja number
the name of the street	tänavana nimi
the colour of the dress	kleidi värv
the end of the story	jutu lõpp
the leg of the table	laua jalg

- Omastavat käänet tarvitatakse siiski ka mõnede nimisõnadega, mis ei tähista elusolendeid. Sellisel juhul väljendatakse omastava käändega kuuluvust, aja- ja ruumisuheteid, väärtust ning kaalu.

the town's squares	linna väljakud
the family's income	perekonna sissetulek
a week's work	nädala töö
Friday's newspapers	reedesed ajalehed
at a mile's distance	miili kaugusel
a rouble's worth	rubla väärtuses

OMASTAVA KÄÄNDE MOODUSTAMINE

- Ainsuse omastava käände moodustamiseks liidetakse nimisõna üldkäände harilikult ülakoma (apostroof) + s.

Kate's sister	Kate'i õde
Jack's brother	Jacki vend
the cat's eyes	kassi silmad
the student's friends	üliõpilase sõbrad

- Mitmuse omastava käände moodustamiseks liidetakse s-lõpulisele mitmusele ainult ülakoma:

the students' rooms	(nende) üliõpilaste toad
the boys' coats	(nende) poiste palitud
our pupils' marks	meie õpilaste hinded
the workers' lunch-hour	(nende) tööliste lõunatund

- Kui nimisõna mitmusel puudub lõpp -s, moodustatakse selle mitmuse omastav kääne ülakoma + s abil:

our children's toys	meie laste mänguasjad
the women's work	(nende) naiste töö

OMASTAVA KÄÄNDE LÖPU -S LUGEMINE

Omastava käände lõppu -s loetakse kolmel viisil:

- [s] helitute kaashäälikute järel:
Kate's [keits] friends Jack's [dzæks] dog
Kate'i sõbrad Jacki koer
- [z] täishäälikute ja heliliste kaashäälikute järel:
Eve's [i:vz] sister the child's [tʃaɪldz] toys
Eve õde lapse mänguasjad
- [ɪz] «sisisevate» kaashäälikute (sibilantide [s, z, ʃ, ʒ, tʃ, dʒ]) järel:
the horse's [ˈhɔ:sɪz] legs the fox's [fɒksɪz] fur
hobuse jalad rebase nahk

NIMISÕNADE MITMUS THE PLURAL OF NOUNS

§ 4

- Nimisõna võib inglise keeles esineda kahes arvus — ainsuses ja mitmuses.

1. Tavaliselt liidetakse nimisõnade mitmuse moodustamisel tüvele lõpp -s:

a map	a note	a cake	a pipe	a book
maps	notes	cakes	pipes	books

MITMUSE LÖPU -S LUGEMINE

Mitmuse lõppu -s loetakse kolmel viisil:

- [s] helitute lõppkaashäälikute järel:
a roof a lip a month
roofs [ru:fs] lips [lɪps] months [mʌnθs]
a mark a night
marks [mɑ:ks] nights [naɪts]

- [z] täishäälikute ja heliliste lõppkaashäälikute järel:

a play	a car	an answer
plays [pleiz]	cars [kɑɪz]	answers [ˈɑːnsəz]
a friend	a pencil	a song
friends [frendz]	pencils [ˈpens(i)lz]	songs [sɔŋz]

- [iz] «sisisevate» kaashäälikute järel:

an exercise	a prize
exercises [ˈeksəsaiziz]	prizes [ˈpraiziz]
a bridge	a page
bridges [ˈbridʒiz]	pages [ˈpeidʒiz]
a voice	a nose
voices [ˈvoisiz]	noses [ˈnouziz]

Pidage meeles: a house [haus] — houses [ˈhauziz].

- 2. Järgmistele nimisõnadele lisatakse mitmuse moodustamisel lõpp -es:

- a) nimisõnadele, mis lõpevad tähtedega -s, -ss, -sh, -ch, -tch, -x (loetakse [-iz]):

a bus	a glass	a bush
buses [ˈbʌsɪz]	glasses [ˈglɑːsɪz]	bushes [ˈbʊʃɪz]
a branch	a fox	
branches [ˈbrɑːntʃɪz]	foxes [ˈfɒksɪz]	

- b) nimisõnadele, mis ainsuses lõpevad tähega -y, millele eelneb kaashäälik; mitmuse moodustamisel muutub täht y täheks i (lõppu -es loetakse [z]):

a family	a country	a factory
families [ˈfæmilɪz]	countries [ˈkʌntrɪz]	factories [ˈfæktərɪz]

Kuid: a day — days; a boy — boys; a way — ways

- c) mõnedele o-lõpulistele nimisõnadele; tähele o eelneb teis sõnades kaashäälik (lõppu -es loetakse [z]):

a hero	a Negro	a potato	a tomato	an echo
heroes	Negroes	potatoes	tomatoes	echoes
[ˈhiərəʊz]	[ˈniːgrəʊz]	[pəˈteɪtəʊz]	[təˈmɑːtəʊz]	[ˈekəʊz]

Kuid: a piano — pianos; a photo — photos, samuti mõned teised.

- 3. Järgmistes f- ja fe-lõpulistes nimisõnades muutub täht f mitmuses täheks v ja sellele lisandub lõpp -(e)s, mida loetakse [z]:

a life	a knife	a wife	a leaf	a shelf	a thief
lives	knives	wives	leaves	shelves	thieves
[laivz]	[naivz]	[waivz]	[liivz]	[ʃelvz]	[θiivz]

a loaf	a wolf	a half	a calf	a sheaf	self
loaves	wolves	halves	calves	sheaves	selves
[louvz]	[wulvz]	[hɑvz]	[kɑvz]	[ʃiivz]	[selvz]

Kuid:

a roof	a chief
roofs	chiefs
[ru:fs]	[tʃi:fs]

- 4. Mõnedel nimisõnadel on ebareeglipärane mitmus:

man [mæn]	— men [men]
woman [ˈwʊmən]	— women [ˈwi:mi:n]
child [tʃaɪld]	— children [ˈtʃɪldr(ə)n]
foot [fʊt]	— feet [fi:t]
tooth [tu:θ]	— teeth [ti:θ]
goose [gʊ:s]	— geese [gi:s]
mouse [maʊs]	— mice [maɪs]
ox [ɒks]	— oxen [ˈɒks(ə)n]

- 5. Mõnedel nimisõnadel puudub erivorm mitmuse jaoks:

sheep [ʃi:p] lammas, lambad
deer [diə] hirv, hirved

Vt. tabel 1: Nimisõnade mitmuse moodustamine.

ARTIKKEL

THE ARTICLE

§ 5

- Artikkel on abisõna, mis kuulub nimisõna juurde ja piiritleb teda. Eesti keeles artikleid ei ole.

Inglise keeles on kaks artiklit: umbmäärane artikkel (the Indefinite Article) ja määrav artikkel (the Definite Article).

Umbmäärane artikkel on **a** [ei], täishäälikuga algava nimisõna ees **an** [æn]. Rõhuta asendis taandub artikli täishäälik:

a play [ə 'plei]

an act [ən 'ækt]

- Määrav artikkel on **the** [ði:]. Rõhuta asendis taandub määrava artikli täishäälik:

the play [ðə 'plei]

the act [ði 'ækt]

- Artiklid on nimisõna piiritlejad. Üldreeglina tarvitatakse inglise keeles nimisõna artikliga. Kuid on ka nimisõna liike, millega artiklit ei tarvitata.

This is **a new house**.

The house we went in was new.

See on uus maja.

Maja, kuhu me sisse läksime, oli uus.

We like **music**.

The music we are listening to is very interesting.

Me armastame muusikat.

Muusika, mida me praegu kuulame, on väga huvitav.

Tallinn is the capital of Soviet Estonia.

We live in **the Soviet Union**.

Fred lives in **England**.

Tallinn on Nõukogude Eesti pealinn.

Me elame Nõukogude Liidus.

Fred elab Inglismaal.

- Artiklid ei oma iseseisvat tähendust. Nende puudumine või esinemine kutsub nimisõna juures esile tähenduslikke varjundeid.

Fred is a boy .	Fred on poiss (üks poiss teiste seast).
Fred is the boy who will help you.	Fred on see poiss, kes teid aita- ma hakkab.

- Umbmäärase artikli puudumisest või esinemisest oleneb sageli nimisõna tähendus.

wood — puit	a wood — mets
paper — paber	a paper — kontrolltöö, ajaleht, dokument
iron — raud	an iron — triikraud
fire — tuli	a fire — lõke

- Tähtsamateks nimisõna piiritlejateks peale artiklite on omastavad asesõnad (my, your jt.), näitavad asesõnad (this, these, that, those, such, (the) same), küsivad asesõnad (whose, which, what), nimisõnad omastavas käändes (the boy's, Jane's), arvsõnad (one, two, three, the first, the second, the third jt.) ning umbmäärased asesõnad (some, any, no, much, many, (a) little, (a) few, each, every, both, all, either, (an) other, one). Üldreeglinas jäetakse artiklid ära, kui nimisõnaga esineb juba mõni teine piiritleja.

Take my book .	Võta minu raamat!
Take Peter's book .	Võta Peetri raamat!
Take that book .	Võta too raamat!
Whose book is this?	Kelle raamat see on?
Which book will you take?	Missuguse raamatu sa võtad?
What books do you read?	Missuguseid raamatuid sa loed?

Kuid:

What an interesting book!	Milline huvitav raamat!
It is such a good book!	See on nii hea raamat!

UMBMAÄRANE ARTIKKEL

THE INDEFINITE ARTICLE

§ 6

- Umbmäärane artikkel **a (an)** on tekkinud arvsõnast *one* (üks), seepärast tarvitatakse umbmäärast artiklit ainult ainsuses oleva nimisõnaga.

Umbmäärane artikkel näitab tavaliselt, et tegemist on mingi ühe eseme (või isikuga) samasuguste esemete (või isikute) hulgast. Mitmuses esineb nimisõna piiritlejana sel juhul umbmäärane asesõna *some*, küsivas ja eitavas lauses asesõna *any*:

Ainsus

Mitmus

1. Give the child **an apple**. Anna lapsele (üks) õun.
 2. Did you give him **an apple**? Kas sa andsid talle õuna?
 3. I didn't give him **an apple**. Ma ei andnud talle õuna.
- Give the children **some apples**. Anna lastele õunu (mõned õunad).
Did you give them **any apples**? Kas sa andsid neile õunu?
I didn't give them **any apples**. Ma ei andnud neile õunu.

- Umbmäärast artiklit kasutatakse ka antud liiki eseme (või isiku) eristamiseks teistesse liikidesse kuuluvatest esemetest (või isikutest). Mitmuses niisugusel juhul nimisõnal piiritleja puudub:

Ainsus

Mitmus

1. I use **a pen** when I write a composition. Ma kasutan sulge (mitte pliiatsit), kui ma kirjutan kirjandit.
 2. This is **a pen**. See on sulg (mitte pliiats).
 3. She is **a teacher**. Ta on õpetaja (mitte arst, insener jne.).
- We use **pens** when we write compositions. Me kasutame sulgi (mitte pliiatseid), kui me kirjutame kirjan-deid.
These are **pens**. Need on suled (mitte pliiatsid).
They are **teachers**. Nad on õpetajad (mitte arstid, insenerid jne.).

- Pidage meeles umbmäärase artikli tarvitamist elukutse ja rahvuse tähistamisel:

He is **a worker**.

He is **an Estonian**.

He is **an Englishman**.

She is **an Englishwoman**.

They are **workers**.

They are **Estonians**.

They are **Englishmen**.

They are **Englishwomen**.

- Pange tähele umbmäärase artikli tarvitamist hüüdlausestes (pärast sõnu *what* ja *such*):

What a fine day!

Such an interesting book!

Milline tore päev!

Selline huvitav raamat!

VÄLJENDEID UMBMÄÄRASE ARTIKLIGA

I have a headache

I have a toothache

I have a sore throat

I have a cold

I have a pain (in my back)

I have a temperature

to have a rest

to have a good time

to have a talk

to give a talk

to have a smoke

to have a look

to go for a walk

to take a walk

to take a seat

to take a picture

to take a bath

in a loud voice

in a low voice

half a minute

half an hour

half a month

half a year

I am in a hurry

What a pity!

as a rule

three times a day

(a week, a month, a year)

mul on peavalu

mul on hambavalu

mul valutab kurk

ma olen külmetanud

mul on valu (seljas)

mul on palavik

puhkama

aega lõbusasti veetma

vestlema

vestlusega esinema

suitsu tegema

pilku heitma

jalutama minema

jalutuskäiku tegema

istet võtma

pildistama

vannis käima

valju häälega

tasase häälega

pool minutit

pool tundi

pool kuud

pool aastat

mul on kiire

Kui kahju!

harilikult

kolm korda päevas (nädalas,

kuus, aastast)

MÄÄRAV ARTIKKEL

THE DEFINITE ARTICLE

§ 7

- Määrav artikkel on tekkinud näitavast asesõnast *that* («see», «too»). Määravat artiklit tarvitatakse niihästi ainsuses kui ka mitmuses oleva nimisõnaga.

Määravat artiklit tarvitatakse nimisõnaga

- kui jutt on mingist kindlast, vestlejaile teadaolevast esemest või olendist:

Ainsus

Mitmus

Take **the knife** to the kitchen.

Take **the knives** to the kitchen.

Vii nuga kööki (see nuga, mis siin on)!

Vii noad kööki (need noad, mis siin on)!

- kui kõne all olevast esemest või olendist on varem juba juttu olnud või seda on varem kirjeldatud:

Ainsus

Mitmus

There is a knife on the table; please wash **the knife**.

There are some knives on the table; please wash **the knives**.

Lual on (üks) nuga; palun pese (see) nuga puhtaks.

Lual on nuge (mõned noad); palun pese (need) noad puhtaks.

- kui nimisõna ees esineb järgarv või omadussõna ülivõrdes: I am reading **the third chapter** of the story. Ma loen jutu kolmandat peatükki.

Ainsus

Mitmus

This is **the best book** that I have ever read.

These are **the best books** that I have ever read.

See on parim raamat, mida ma olen kunagi lugunud.

Need on parimad raamatud, mida ma olen kunagi lugunud.

VÄLJENDEID MÄÄRAVA ARTIKLIGA

in the country

maal

in the field

põllul

in the meadow

aasal

in the sun	päikese käes
in the open air	vabas õhus
in the street	tänaval
What is the time?	Kui palju kell on?
on the right (left)	paremal (vasakul)
to take the tram (train)	trammiga (rongiga) sõitma
at the seaside	mere ääres
at the corner	nurgal
at the skating-rink	liuväljal
to play the piano (the violin)	klaverit (viulit) mängima
to go to the pictures	kinos käima
to go to the cinema	kinos käima
to go to the theatre	teatris käima
to go to the doctor	arsti juurde minema

ARTIKLI JA ARTIKLI ASEDAJATE *SOME, ANY* TARVITAMINE AINENIMEDEGA

§ 8

- Kui ainenimesid kasutatakse üldises tähenduses või antud liiki aine eristamiseks teist liiki ainetest, ei tarvitata nendega artiklit ega mingit muud piiritlejat:

Snow is white.

Lumi on valge.

They drink **coffee** every morning.

Nad joovad igal hommikul kohvi (mitte piima, teed).

This is **butter** and that is **cheese**.

See on või ja too on juust.

- Ainenimesid, mis on täpsemalt piiritletud, kasutatakse tavaliselt määrava artikliga:

The snow in our garden has melted.

Lumi meie aias on sulanud.

- Ainenimedega tarvitatakse sageli umbmääraseid asesõnu **some, any**. Niiviisi tähistatakse aine ebamäärast kogust:

There is **some milk** in the bottle.

Pudelis on piima.

Is there **any milk** in the bottle?

Kas pudelis on piima?

Võrrreige: There is **some milk** in the bottle.

Pudelis on piima.

There is **milk** in the bottle.

Pudelis on piim (mitte vesi).

- Kui tegemist on kogu ainega antud olukorras või täpselt piiritletud ainega, tarvitatakse ainenimega määravat artiklit.

1. Bring **the milk** here.
Too (kogu) piim siia!

2. There is some milk in the kitchen, but **the milk** is very cold.
Köögis on piima, kuid (see) piim on väga külm.

The milk from that collective farm is always good.
Selle kolhoosi piim on alati hea.

Võrrreige: **The milk** is in the kitchen.

Piim on köögis.

There is **some milk** in the kitchen.

Köögis on **piima**.

ARTIKLI TARVITAMINE ABSTRAKTSETE NIMISÕNADEGA

§ 9

- Abstraktsete nimisõnade ees, kui neid tarvitatakse üldises tähenduses, artiklit ei kasutata:

Geography and **history** are interesting subjects.

Maateadus ja ajalugu on huvitavad ained.

She is very fond of **music**.

Ta armastab väga muusikat.

Technical progress has made space flights possible.

Tehniline progress on teinud kosmoselennud võimalikuks.

- Abstraktseid nimisõnu, mis on täpselt piiritletud, tarvitatakse määrava artikliga:

I like **the music** of that opera.

Mulle meeldib selle operi muusika.

We study **the geography** of our country.

Me õpime oma maa geograafiat.

ARTIKLI TARVITAMINE PÄRISNIMEDEGA

§ 10

- Uldiselt pärisnimedega artikleid ei tarvitata:

Ann Lepp is our best pupil.
Ann Lepp on meie parim õpilane.

Soviet Estonia has a population of about one million two hundred thousand.

Nõukogude Eesti elanikkond on umbes üks miljon kakssada tuhat.

Some people from **Tallinn** and **Tartu** visited **England** last year.

Mõned inimesed Tallinnast ja Tartust külastasid möödunud aastal Inglismaad.

ERIJUHUD, MIL PÄRISNIMEDEGA TARVITATAKSE MÄÄRAVAT ARTIKLIT

§ 11

Määravat artiklit tarvitatakse

- geograafiliste nimedega, mis koosnevad üldnimest (union, republic, sea, ocean, mountain jne.) ja seda piiritlevasi täiendist:

the Soviet Union
the Union of Soviet Socialist Republics
the U.S.S.R.
the Russian Federation
the Estonian Soviet Socialist Republic
the United States (of America)
the U.S.A.

the North Sea
the Baltic (Sea)
the Mediterranean (Sea)
the Atlantic (Ocean)
the Pacific (Ocean)
[ˈpəˈsifɪk]
the Gulf Stream (Golfi hoovus)

the White Sea
the Red Sea
the Black Sea
the Indian Ocean
the Arctic Ocean

the Rocky Mountains (Kaljumäed)
the Antarctic Continent (Antarktika)
the English Channel (Inglise Kanal, La Manche'i väin)

- jōgede nimetustega:

the Thames	the Don	the Narva	the Rhine
the Mississippi	the Volga	the Emajõgi	the Oder

- mäeahelike nimetustega:

the Alps	the Urals	the Pamirs
[ælpz]	[ˈjuərəlz]	[pəˈmiəz]
the Pyrenees	the Balkans	the Himalayas
[pirəˈniːz]	[ˈbɔːlkənz]	[himəˈleɪəz]

- erandlikult mõnede geograafiliste pärisnimedega, nagu:

the Crimea [kraiˈmiə]	the Ukraine [juˈkreɪn]
the Caucasus [ˈkɔːkəsəs]	the Congo [ˈkɒŋɡoʊ]

- mitmuses esinevate perekonnanimedega:

the Browns	the Smiths	the Johnsons
------------	------------	--------------

ARTIKLI PUUDUMISE ERIJUHUD

§ 12

Artiklit ei tarvitata

- aastaegade nimetustega:

In winter we can skate and ski.
Talvel me saame uisutada ja suusatada.

Summer is the best time for sports.
Suvi on parim aeg sportimiseks.

- nädalapäevade nimetustega:

We do not go to school **on Sunday**.
Me ei käi pühapäeval koolis.

We shall meet **on Wednesday**.
Me kohtume kesknädalal.

- kuude nimetustega:

Spring begins in **March**.
Kevad algab märtsis.

September is the first autumn month.
September on esimene sügiskuu.

- söögiaegade nimetustega:
We **have dinner** at two and **supper** at seven.
Me sööme lõunat kell kaks ja õhtust kell seitse.
- tänavate ja väljakute nimetustega:
They live in **New Street** near **Central Square**.
Nad elavad Uuel tänaval Keskväljaku lähedal.
- keelte nimetustega:
We speak **Estonian, Russian** and **English**.
Me räägime eesti, vene ja inglise keelt.
- nimisõnadega father, mother, uncle, aunt ja teiste perekonnasuhteid väljendavate nimisõnadega, kui neid tarvita-
vad sama perekonna liikmed:
Ask **Father** to come here.
Palu, et isa siia tuleks.
Aunt Ella came to visit us last week.
Tädi Ella tuli meile möödunud nädalal külla.
- Kui aastaegade, kuude, päevade ja söögiaegade nimetused on täpselt piiritletud, tarvitatakse neid määrava artikliga.
The winter of 1941 was very cold.
1941. a. talv oli väga külm.
The June of 1959 was very warm.
1959. aasta juunikuu oli väga soe.
The dinner was very good yesterday.
Lõuna oli eile väga hea.

VÄLJENDEID ILMA ARTIKLITA

at school	koolis	at night	öösel
to school	kooli	at midnight	keskööl
in town	linnas	at noon	keskpäeval
to town	linna	on deck	pardal
at home	kodus	to be at work	tööl olema
home	koju	to go to work	tööle minema
on foot	jalgsi		

to go by tram (train, ship, plane, air, sea)	trammiga (rongiga, laevaga, lennukiga, merd mööda) sõitma
to go to bed	magama heitma
to be on duty	korrapidaja olema
to learn by heart	pähe õppima

to know by heart	peast teadma
at table	söögilauas
by mistake	eksikombel
by chance	juhuslikult
from morning till night	hommikust õhtuni
from day to day	päevast päeva
from place to place	ühest kohast teise
from time to time	aeg-ajalt
day after day	päev päeva järel
hour after hour	tund tunni järel
last week (month, year, Monday)	möödunud nädalal (kuul, aastal, esmaspäeval)
next week (month, year, Monday)	tuleval nädalal (kuul, aastal, esmaspäeval)

Vt. tabel 2: Artikli tarvitamise põhireeglid.

OMADUSSÕNA

THE ADJECTIVE

§ 13

- Erinevalt eesti keelest ei muutu omadussõna inglise keeles ei arvus ega käändes.

This house **is new**.
These houses **are new**.

See maja on uus.
Need majad on uued.

this new house
these new houses

see uus maja
need uued majad

a new house
new houses

(üks) uus maja
uued majad

The black dog is young.
The black dog's tail is short.

Must koer on noor.
Musta koera saba on lühike.

- Omadussõna seisab vahetult nimisõna ees.

the **blue pencil**
sinine pliiats

that **long ruler**
too pikk joonlaud

an **interesting book**
huvitav raamat

my **new fountain-pen**
minu uus täitesulepea

OMADUSSÕNA VÕRDLEMINE

THE COMPARISON OF ADJECTIVES

§ 14

- Nagu eesti keeleski on omadussõnal ka inglise keeles kolm võrret: algvõrre (the positive degree), keskvõrre (the comparative degree) ja ülivõrre (the superlative degree).

- Keskvõrre ja ülivõrre moodustatakse algvõrdest. Keskvõrre moodustatakse liite **-er** või sõna **more** abil. Liide **-er** lisatakse omadussõna algvõrdele. Sõna **more** asetatakse omadussõna algvõrde ette.

warm — warmer
soe — soojem

beautiful — more beautiful
ilus — ilusam

deep — deeper
sügav — sügavam

important — more important
tähtis — tähtsam

bright — brighter
ere — eredam

useful — more useful
kasulik — kasulikum

Mary is **younger** than Kate.
Mary on noorem kui Kate.

The Volga is **longer** than the Don.
Volga on pikem kui Don.

This text is **more difficult** than that text.
See tekst on raskem kui too tekst.

- Ülivõrre moodustatakse liite **-est** [ist] või sõna **most** abil. Liide **-est** lisatakse omadussõna algvõrdele. Sõna **most** asetatakse omadussõna algvõrde ette. Ülivõrdega tarvitatakse määravat artiklit.

warm — **the warmest**
soe — kõige soojem

beautiful — **the most beautiful**
ilus — kõige ilusam

deep — **the deepest**
sügav — kõige sügavam

important — **the most important**

bright — **the brightest**
ere — kõige eredam

tähtis — kõige tähtsam
useful — **the most useful**
kasulik — kõige kasulikum

July is **the warmest** month in our country.
Juuli on meie maal kõige soojem kuu.

In December the nights are **the longest**.
Detsembris on ööd kõige pikemad.

Discuss **the most important** questions today.
Arutage täna kõige tähtsamaid küsimusi.

§ 15

- Liidete **-er** ja **-est** abil moodustatakse kesk- ja ülivõrre järgmistest omadussõnadest:

a) ühesilbilistest omadussõnadest:

hard — **harder** — **the hardest**
kõva — kõvem — kõige kõvem

short	— shorter	— the shortest
lühike	— lühem	— kõige lühem
cold	— colder	— the coldest
külm	— külmem	— kõige külmem
clear	— clearer	— the clearest
selge	— selgem	— kõige selgem

● b) kahesilbilistest **y-, er-, ow-** ja **le-lõpulistest** omadussõnadest:

happy	— happier	— the happiest
õnnelik	— õnnelikum	— kõige õnnelikum
clever	— cleverer	— the cleverest
tark	— targem	— kõige targem
narrow	— narrower	— the narrowest
kitsas	— kitsam	— kõige kitsam
simple	— simpler	— the simplest
lihtne	— lihtsam	— kõige lihtsam.

Algvõrre	Keskvõrre	Ülivõrre
1. dark	darker	the darkest
2. easy	easier	the easiest
clever	cleverer	the cleverest
narrow	narrower	the narrowest
noble	nobler	the noblest

● Sõnade **more** ja **most** abil moodustatakse kesk- ja ülivõrre järgmistest omadussõnadest:

a) enamikust kahesilbilistest omadussõnadest:

active	— more active	— the most active
aktiivne	— aktiivsem	— kõige aktiivsem
famous	— more famous	— the most famous
kuulus	— kuulsam	— kõige kuulsam

● b) enamikust kolmesilbilistest ja kõigist enamasilbilistest omadussõnadest:

interesting	— more interesting	— the most interesting
huvitav	— huvitavam	— kõige huvitavam
important	— more important	— the most important
tähtis	— tähtsam	— kõige tähtsam
difficult	— more difficult	— the most difficult
raske	— raskem	— kõige raskem

Algvõrre	Kesk võrre	Ülivõrre
1. famous	more famous	the most famous
2. difficult	more difficult	the most difficult

KESK- JA ÜLIVÕRDE ÕIGEKIRJUTUS

- Uhesilbilistes omadussõnades kahekordistub pärast lühikest täishäälikut lõppkaashäälik.

fat — fatter — the fattest big — bigger — the biggest
thin — thinner — the thinnest hot — hotter — the hottest

- Omadussõnades, millel lõpu y ees on kaashäälik, muutub y i-ks.

early — earlier — the earliest
happy — happier — the happiest

- «Tumma» e-ga lõppevates omadussõnades jäetakse kesk- ja ülivõrde liidete ees -e ära.

simple — simpler — the simplest
late — later — the latest

§ 16

- Järgmistel omadussõnadel on eritüveline kesk- ja ülivõrre:

- good — better — the best
- bad — worse — the worst

Eve's paper is good (bad).
Eve kontrolltöö on hea (halb).

Kate's paper is better (worse).
Kate'i kontrolltöö on parem (halvem).

Anne's paper is the best (the worst).
Anne kontrolltöö on kõige parem (kõige halvem).

- little — less — the least
- much } — more — the most
many }

Eve had little (much) difficulty in translating the text.
Evel oli vähe (palju) raskusi teksti tõlkimisega.

Kate had **less (more)** difficulty in translating the text.
Kate'il oli vähem (rohkem) raskusi teksti tõlkimisega.

Bertha had **the least (most)** difficulty in translating the text.

Berthal oli kõige vähem (rohkem) raskusi teksti tõlkimisega.

Eve has **many** English books; Kate has **more** English books than Eve and Ann has **the most**.

Evel on palju ingliskeelseid raamatuid; Kate'il on rohkem ingliskeelseid raamatuid ja Annel on kõige rohkem.

Algvõrre	Keskvõrre	Ülivõrre
good	better	the best
bad	worse	the worst
little (vähe)	less	the least
little (väike)	smaller	the smallest
much	more	the most
many	more	the most

- Pange tähele võrdlusastmete **well** — **better** ja **ill** — **worse** eri tähendust järgmistes lausetes:

She was very **ill** yesterday.

Ta oli eile väga haige.

Is she **better** or **worse** today?

Kas tal on täna parem või halvem?

We hope she will soon be **well** again.

Me loodame, et ta on varsti uuesti terve.

- Omadussõnal **old** on kaks kesk- ja ülivõrde vormi:

old — **older** — **the oldest**

elder — **the eldest**

- Vorme **elder** ja **the eldest** tarvitatakse täiendina nimisõna ees ühe ja sama perekonna õdede-vendade kohta.

his **elder brother**

tema vanem vend

his **eldest sister**

tema vanim õde

Harry is **the eldest** of the three brothers.

Harry on kolmest vennast kõige vanem.

Kuid: Harry is **older than** his brother Tom.

§ 17

Inglise keeles tarvitatakse võrdlemisel järgmisi sidesõnu:

- **as ... as** niisama ... kui:

Kate is **as old as** Tom.
Kate on niisama vana kui Tom.
She is **as tall as** Tom.
Ta on niisama pikk kui Tom.

- **not so ... as** } mitte nii ... kui:
not as ... as }

English is **not so difficult as** German.
English is **not as difficult as** German.
Inglise keel ei ole nii raske kui saksa keel.
April is **not so (või as) warm as** May.
Aprill ei ole mitte nii soe kui mai.

- **than** — kui (keskvõrde järel):

Kate is **older than** Eve.
Kate on vanem kui Eve.
The day was **warmer than** the night.
Päev oli soojem kui öö.
The Volga is **longer than** the Don.
Volga on pikem kui Don.
Exercise 5 is **more difficult than** exercise 3.
Harjutus 5 on raskem kui harjutus 3.

Vt. tabel 3: Omadussõnade kesk- ja ülivõrde moodustamine.

ARVSŌNA

THE NUMERAL

PŌHIARVSŌNAD

CARDINAL NUMERALS

§ 18

1—12

- 1 one [wʌn]
- 2 two [tu:]
- 3 three [θri:]
- 4 four [fɔ:]
- 5 five [faiv]
- 6 six [siks]
- 7 seven ['sevn]
- 8 eight [eit]
- 9 nine [nain]
- 10 ten [ten]
- 11 eleven [i'levn]
- 12 twelve [twelv]

13—19

- 13 thirteen ['θɔi'ti:n]
- 14 fourteen ['fɔi'ti:n]
- 15 fifteen ['fi:f'ti:n]
- 16 sixteen ['siks'ti:n]
- 17 seventeen ['sevn'ti:n]
- 18 eighteen ['ei'ti:n]
- 19 nineteen ['nain'ti:n]

20—92

- 20 twenty ['twenti]
- 30 thirty ['θɔti]

- 40 forty ['fɔti]
- 50 fifty ['fifti]
- 60 sixty ['siksti]
- 70 seventy ['sevnti]
- 80 eighty ['eiti]
- 90 ninety ['nainti]
- 91 ninety-one
- 92 ninety-two

100—1000—1 000 000

- 100 a (vōi one) hundred
['hʌndrəd]
- 200 two hundred
- 700 seven hundred
- 1,000 a (vōi one) thousand
['θəuzənd]
- 1,492 one thousand four hundred
and ninety-two vōi four-
teen hundred and ninety-
two
- 2,000 two thousand
- 100,000 a (vōi one) hundred
thousand
- 1,000,000 a (vōi one) million
['miljən]
- 2,000,000 two million

Märkus: Sõnad **hundred, thousand** ja **million** esinevad mitmuses, kui neile ei eelne arvsõna.

hundreds of people
thousands of books

sajad inimesed
tuhanded raamatud

SIDESÕNA AND ARVSÕNADES

- Sajaliste või tuhandeliste ja miljoniliste ning neile järgnevate kümneliste või üheliste vahele pannakse sidesõna **and**.

sajalised		ühelised
tuhandelised	AND	
miljonilised		kümnelised

1. sajaliste ja üheliste vahel:
104 one hundred **and** four
509 five hundred **and** nine
2. sajaliste ja kümneliste vahel:
125 one hundred **and** twenty-five
347 three hundred **and** forty-seven
3. tuhandeliste ja üheliste vahel:
1005 one thousand **and** five
9001 nine thousand **and** one
4. tuhandeliste ja kümneliste vahel:
2057 two thousand **and** fifty-seven
8093 eight thousand **and** ninety-three
5. miljoniliste ja üheliste vahel:
1 000 004 one million **and** four
6. miljoniliste ja kümneliste vahel:
3 000 032 three million **and** thirty-two

PÕHIARVSÕNADE ÕIGEKIRJUTUS

- Pange tähele järgmiste põhiarvsõnade õigekirjutust:

four — fourteen — forty
five — fifteen — fifty
eight — eighteen — eighty

- Pange tähele koma tarvitamist suurte arvude kirjutamisel numbritega. Parevalt arvates eraldatakse arvud kolmekaupa komaga:

1,010 one thousand and ten
 10,324 ten thousand three hundred and twenty-four
 320,000 three hundred and twenty thousand
 1,583,450 one million five hundred and eighty three thousand
 four hundred and fifty

- Aastarvudes koma ei tarvitata:

He was born in 1942 (nineteen forty-two).

- Kümneliste ja üheliste vahele kirjutatakse sidekriips:

28 twenty-eight	59 fifty-nine
35 thirty-five	83 eighty-three

JÄRGARVSÕNAD ORDINAL NUMERALS

§ 19

1st first	20th twentieth [ˈtwentiiθ]
2nd second [ˈsek(ə)nd]	21st twenty-first
3rd third [θə:ɪd]	30th thirtieth [ˈθɜ:tiθ]
4th fourth [fɔ:θ]	35th thirty-fifth
5th fifth [fi:fθ]	40th fortieth [ˈfɔ:tiθ]
6th sixth [siksθ]	43rd forty-third
7th seventh [ˈsevnθ]	50th fiftieth [ˈfiftiiθ]
8th eighth [eitθ]	57th fifty-seventh
9th ninth [nainθ]	60th sixtieth [ˈsiksʰtiθ]
10th tenth [tenθ]	68th sixty-eighth
11th eleventh [iˈlevnθ]	70th seventieth [ˈsevntiiθ]
12th twelfth [ˈtwelfθ]	72nd seventy-second
13th thirteenth [ˈθɜ:ˈti:nθ]	80th eightieth [ˈeitiiθ]
14th fourteenth [ˈfɔ:ˈti:nθ]	84th eighty-fourth
15th fifteenth [ˈfi:fˈti:nθ]	90th ninetieth [ˈnaintiiθ]
16th sixteenth [ˈsiksˈti:nθ]	100th hundredth [ˈhʌndrədθ]
17th seventeenth [ˈsevnˈti:nθ]	134th hundred and thirty-fourth
18th eighteenth [ˈeiˈti:nθ]	1,000th thousandth [ˈθauzəndθ]
19th nineteenth [ˈnainˈti:nθ]	

- Järgarvsõnad **first** ja **second** ei ole moodustatud vastavatest põhiarvsõnadest, vaid eri tüvedest.
- Järgarvsõnad **4.—19.** ning järgarvsõnad **100.** ja **1000.** moodustatakse liite **-th** abil:

four — fourth thirteen — thirteenth hundred — hundredth
 ten — tenth sixteen — sixteenth thousand — thousandth

Pange tähele:

five — fifth [fiifθ] twelve-twelfth

- Järgarvsõnad **20.—90.** moodustatakse liite **-eth** abil, mis moodustab lugemisel eri silbi:

twentieth [ˈtwen-ti-iθ]
 fortieth [ˈfɔ:ti-iθ]

- Liitjärgarvsõnades esineb järgarvsõna tunnus ainult viimasel arvsõnal:

25th twenty-fifth 43rd forty-third

- Järgarvsõnu tarvitatakse määrava artikliga.

Jack is in **the fifth** form, but Jane is in **the sixth**.

JÄRGARVSÕNADE ÕIGEKIRJUTUS

- Pange tähele järgarvsõnade **eighth** ja **ninth** õigekirjutust.

- Järgarvsõnades 20.—90. muutub y liite **-eth** ees **i**-ks:

fifty — fiftieth sixty — sixtieth

MÕNINGAID PÕHI- JA JÄRGARVSÕNADE TARVITAMISE ERINEVUSI INGLISE JA EESTI KEELES

§ 20

- Inglise keeles järgneb kõikidele põhiarvsõnadele (peale arvsõna **one**) nimisõna mitmuses:

two **weeks** kaks nädalat a hundred **days** sada päeva
 five **roubles** viis rubla a thousand and one **nights** tuhat ja üks ööd

- Aastaarvudes tarvitatakse ainult põhiarvsõnu:
in 1966 in nineteen hundred and sixty-six *või*:
in nineteen sixty-six
in 1905 nineteen hundred and five
- Kuupäevi loetakse järgmiselt:
May, 9, 1945 — the ninth of May, nineteen hundred and
forty-five *või*:
May (the) ninth, nineteen forty-five
- Pange tähele järgmiste ühendite lugemist:
Read **lesson 20** lesson twenty
Open your books at **page 35** page thirty-five
Translate the text on **page 82** page eighty-two
Retell **Chapter IV** chapter four
Bring me **Volume VI**, volume six
please
They go to **School No 7** school number seven
Take **bus No 8** bus number eight
They live in **room (No) 29** room (number) twenty-nine
World War I World War One
World War II World War Two

MURDARVSÕNAD

FRACTIONAL NUMERALS

§ 21

- Lihtmurrud koosnevad põhiarvsõnast ja järgarvsõnast:
 $\frac{1}{5}$ one fifth $\frac{1}{35}$ one thirty-fifth
 $\frac{1}{10}$ one tenth $\frac{1}{100}$ one hundredth
- Lihtmurdudes on järgarvsõna mitmuses, kui põhiarvsõna (lugeja) on kaks või suurem:
 $\frac{2}{5}$ two fifths $\frac{5}{16}$ five sixteenths
 $\frac{3}{8}$ three eights $\frac{7}{40}$ seven fortieths
 $\frac{2}{3}$ two thirds $\frac{51}{100}$ fifty-one hundredths

- Lihtmurrus $\frac{1}{2}$ on nimetajaks nimisõna **half**; lihtmurrus $\frac{1}{4}$ tarvitatakse nimetajana nimisõna **quarter** või järgarvsõna **fourth**:

$\frac{1}{2}$ a half *või*: one half

$\frac{1}{4}$ a fourth *või*: one fourth

a quarter *või*: one quarter

$\frac{3}{4}$ three fourths *või*: three quarters

- **Kümnendmurd** eraldatakse täisarvust punktiga, mitte komaga:

1.2 one point two

3.5 three point five

0.75 nought [nɔ:t] point seven five

või: [ou] point seven five

või: point seven five

ASESÕNA

THE PRONOUN

§ 22

● Asesõnu jaotatakse inglise keeles tavaliselt järgmiselt:

- Isikulised asesõnad**
Personal pronouns
alused: I, he, she, it, we,
you, they
sihitised: me, him, her, it,
us, you, them
- Omastavad asesõnad**
Possessive pronouns
omadussõnalised: my,
his, her, its, our, your, their
nimisõnalised: mine, his,
hers, ours, yours, theirs
- Enesekohased ja rõhuta-
vad asesõnad:**
Reflexive and emphatic
pronouns
myself, yourself, himself, her-
self, itself, ourselves, yourselves,
themselves
- Küsiavad asesõnad:**
Interrogative pronouns
who? whom? whose? what?
which?
- Siduvad asesõnad:**
Connective pronouns
who, whom, whose, which, that
- Näitavad asesõnad:**
Demonstrative pronouns
this, these; that, those
- Umbmäärased asesõnad:**
Indefinite pronouns
some, any, no; somebody, any-
body, nobody; someone, anyone,
no one; something, anything,
nothing; everybody, everything,
each, every, all, both, other(s),
another; either, neither; many,
much, (a) few, (a) little

ISIKULISED ASEŠÕNAD PERSONAL PRONOUNS

§ 23

- Inglise keeles on järgmised isikulised asesõnad.

Ainsus		Mitmus	
1. isik	I mina	1. isik	we meie
2. isik		2. isik	you teie, sina
3. isik	he tema (meessoost) she tema (naissoost) it tema, see (kesksoost, loomade ja asjade kohta)	3. isik	they nemad

Paul is ten years old.

Paul on kümneaastane.

He is a pioneer.

Ta on pioneer.

Ann is Paul's sister.

Ann on Pauli õde.

She is a pioneer too.

Tema on ka pioneer.

Take this **book**.

Võta see raamat!

It is interesting.

See on huvitav.

There is a **dog** in the yard.

Hoovis on koer.

It is our neighbour's dog.

See on meie naabri koer.

- Loomade kohta võib tarvitada ka **he** või **she**:
Our dog's name is "Lady". **She** is a young dog.
- Isikulistel asesõnadel on inglise keeles kaks käändevormi:
alusekääne ja sihitisekääne.

	Ainsus			Mitmus		
Alusekääne	I	he	she	it	we	you they
Sihitisekääne	me	him	her	it	us	you them

I am Ann Smith.

Ma olen Ann Smith.

Do you remember **me**?

Kas te mäletate mind?

He is in the garden.

Ta on aias.

Shall I call **him**?

Kas ma kutsun teda?

She needs help.

Ta vajab abi.

I shall help **her**.

Ma aitan teda.

Where is your English book? **It** is on the table.
Take **it**, please.

We are Paul's neighbours.
He knows **us**.

Mother, are **you** tired?
Shall I help **you**?

Boys, when will **you** come again?

We shall meet **you**.

They will come.

We have invited **them**.

Kus on teie inglise keele raamat? See on laual.

Võta see, palun.

Me oleme Pauli naabrid.

Ta tunneb meid.

Emma, kas sa oled väsinud?

Kas ma aitan sind?

Poisid, millal te jälle tulete?

Me tuleme teile vastu.

Nad tulevad.

Me kutsusime neid.

- Eessõnade järel tarvitatakse sihitiskäände vorme **me, him, her, it, us, you, them**:

Is this book **for me**?

We went there **with him**.

Repeat the words **after her**.

Did you thank him **for it**?

They got the book **from us**.

We can do the work **without you**.

Don't laugh **at them**.

Vt. tabel 4: Asesõnad.

Kas see raamat on minu jaoks?

Me käisime seal temaga.

Korrake sõnu tema järel!

Kas te tänasite teda selle eest?

Nad said selle raamatu meilt.

Me saame seda tööd ilma teieta teha.

Ärge naerge nende üle!

OMASTAVAD ASESÕNAD

POSSESSIVE PRONOUNS

§ 24

- Omastavatel asesõnadel on kaks vormi: omadussõnaline ja nimisõnaline.

Isikulised asesõnad	Omastavad asesõnad					
	Omadussõnaline vorm			Nimisõnaline vorm		
I	my	minu	oma	mine	minu	oma
he	his	tema	oma	his	tema	oma
she	her	tema	oma	hers	tema	oma
it	its	selle	oma	—		
we	our	meie	oma	ours	meie	oma
you	your	teie	oma	yours	teie	oma
		sinu	oma		sinu	oma
they	their	nende	oma	theirs	nende	oma

- Omastavate asesõnade oma dussõnalisi vorme tarvitatakse täiendina nimisõna ees.

my parents
your sister
his friends
her work
its place
our school
your teachers
their answers
their branches

minu vanemad
 sinu õde
 tema sõbrad
 tema töö
 selle koht
 meie kool
 teie õpetajad
 nende vastused
 nende oksad

I love **my** parents.
 Do you know **my** parents?
 Have you found **your**
book?
 I found **your** **book** there.

Ma armastan oma vanemaid.
 Kas te tunnete minu vanemaid?
 Kas sa leidsid oma raamatu?
 Ma leidsin sealt sinu raamatu.

- Inglise keeles tarvitatakse omastavaid asesõnu ka niisugustel juhtudel, kus nad eesti keeles tunduvad ülearustena. Seejärest ei tõlgita neid eesti keelde.

I put on **my** hat and coat
 and went out.
 We have **our** English lessons
 on Fridays.

Ma panin mütsi pähe ja mantli
 selga ning läksin välja.
 Inglise keele tunnid on meil
 reedeti.

- Omastavate asesõnade nimisõnalisi vorme tarvitatakse selleks, et mitte korrata alles kasutatud nimisõna. Täiendina nimisõna ees neid vorme tarvitada ei saa.

This is my book and that
 is **yours**.
 This book is **mine**.
 Give me **yours**.
 Where are **theirs**?

See on minu raamat ja too on
 sinu oma.
 See raamat on minu oma.
 Anna mulle (sinu) oma.
 Kus on nende omad?

ENESEKOHASED JA RÕHUTAVAD ASESONAD

REFLEXIVE AND EMPHATIC PRONOUNS

§ 25

- Enesekohased asesõnad on inglise keeles järgmised:

Isikulised asesõnad	Enesekohased asesõnad	
	Ainsus	Mitmus
1. isik I we 2. isik you you 3. isik he they she it	myself yourself himself herself itself	ourselves yourselves themselves
Umbisiku- one line	oneself	

I hurt **myself**.

He hurt **himself**.

She has not washed **herself**.

She bought **herself** a new bag.

She made **herself** a new dress.

One must never overtire **oneself**.

Ma vigastasin end.

Ta vigastas end.

Ta ei ole ennast pesnud.

Ta ostis endale uue kandekoti.

Ta tegi endale uue kleidi.

Ei tohi ennast üle väsitada.

- Enesekohast asesõna **oneself** tarvitatakse, kui aluseks on asesõna **one**.

Yourself tarvitatakse ühe isiku kohta, **yourselves** mitme isiku kohta:

Defend **yourself**.

Defend **yourselves**.

Kaitse end!

Kaitske end!

- Enesekohaseid asesõnu tarvitatakse ka eessõnadega:

I looked **at myself** in the looking-glass.

You must take better care **of yourself**.

Mother bought that scarf **for herself**.

Ma vaatasin end peeglist.

Sa pead enda eest paremini hoolitsema.

Ema ostis selle salli enda jaoks.

- Verbide *wash, dress, comb* ja *shave* (habet ajama) järel jäetakse enesekohane asesõna harilikult ära:

Every morning I wash (myself) with cold water. Igal hommikul pesen ma (end) külma veega.
Go and dress (yourself) quickly. Mine ja pane (end) kiiresti riidesse.

- Asesõnu **myself, yourself, himself, herself, itself, ourselves, yourselves, themselves** ja **oneself** tarvitatakse rõhutavate asesõnadena aluse rõhutamiseks. Eesti keelde tõlgitakse need asesõnad sõnaga «ise». Rõhutavad asesõnad võivad asetada nii öeldise ees kui ka selle järel:

I **myself** went there. Ma käisin seal ise.
I went there **myself**.
Do it **yourself**. Tee seda ise!
Do it **yourselves**. Tehke seda ise!

KÜSIVAD ASESONAD INTERROGATIVE PRONOUNS

§ 26

- Inglise keeles on järgmised küsivad asesõnad:

who?	kes?	what?	mis? mida?
whom?	keda?	what?	missugune, missu-
whose?	kelle (oma)?	(+ nimisõna)?	gused, milline, mil-
		which?	lised?
			missugune, milline
			(teatud hulgest)?
			kumb? mitmes?
			missugused? milli-
			sed?

- Kui **who** on lause aluseks, seisab verb üldreeglina ainsuses:
Who knows that man? Kes tunneb (tunnevad) seda meest?
- Küsivat asesõna **whom** tarvitatakse lauses sihitisena:
Whom (*otsesihitis*) can you send there? Keda te saate sinna saata?
Whom (*otsesihitis*) are you going to invite? Keda te külla kutsute?
To whom (*eessõnaline sihitis*) are you taking those flowers? Kellele te viite need lilled?

- Küsivat asesõna **whose** tarvitatakse täiendina nimisõna ees ja ka nimisõnalise asesõnana:

Whose answer was the best? Kelle vastus oli parim?

Whose ruler is this? Kelle joonlaud see on?

Whose is that one? Kelle (oma) see on?

- Küsivat asesõna **what** tarvitatakse alusena, sihitisena ja täiendina:

What (*alus*) frightened you? Mis teid ehmatas?

What (*sihitis*) are you reading? Mida te loete?

With what (*eessõnaline sihitis*) did you clean the coat? Millega te mantlit puhastasite?

What (*täiend*) **books** do you read? Missuguseid raamatuid sa loed?

- Kellegi elukutse teadasaamiseks tarvitatakse küsimuses küsivat asesõna **what**.

What is Lembit Lind? Kes on Lembit Lind?
He is a **doctor**. Ta on arst.

- Küsivat asesõna **which** tarvitatakse alusena, sihitisena ja täiendina:

Which (*alus*) of the boys broke the window? Kes poistest lõi akna katki?

Which (*sihitis*) of the pupils will you send there? Keda õpilastest te sinna saadate?

With which (*eessõnaline sihitis*) of the boys did you go there? Kellega poistest te seal käisite?

Which (*täiend*) boy was punished? Keda poistest karistati?

Which (*täiend*) month is January? Mitmes kuu on jaanuar?

- Eespool nägime, et küsivaid asesõnu **whom**, **what**, **which** tarvitatakse ka eessõnadega:

From whom is this dictionary? Kelle jaoks on see sõnaraamat?

With whom did you work there? Kellega te seal töötasite?

About which of the books were you speaking? Millisest raamatust te kõnele-
site?

- Kaasaegses kõnekeeles lahutatakse harilikult eessõna ase-
sõnast. Eessõna paigutatakse lause lõppu:

For whom are you wait- Keda sa ootad?
ing?

Whom are you waiting
for?

At what are you looking? Mida sa vaatad?

What are you looking **at**?

About which boy are you Missugusest poisist te rää-
speaking? gite?

Which boy are you speak-
ing **about**?

Märkus: Kaasaegses kõnekeeles asendub niisugustel juhtudel asesõna
whom sageli alusekäändega **who**.

Who are you waiting **for**? Keda sa ootad?

Who are you speaking **about**? Kellest te räägite?

Vt. tabel 7: Küsivad asesõnad who?, when?, whose? küsilauses.

Vt. tabel 8: Küsivad asesõnad what? ja which? küsilauses.

NÄITAVAD ASESÕNAD DEMONSTRATIVE PRONOUNS

§ 27

- Kaks tähtsamat näitavat asesõna inglise keeles on **this (these)**
ja **that (those)**.

Ainsus	Mitmus
this [ðis] see (siin)	these [ði:z] need (siin)
that [ðæt] see, too (seal)	those [ðo:z] need, nood (seal)

- Näitavaid asesõnu tarvitatakse inglise keeles koos nimi-
sõnaga ja ka ilma nimisõnata:

This is a beautiful picture. See on ilus pilt.

This picture is beautiful. See pilt on ilus.

This is a pen and **that** is See (siin) on sullepea ja too
a pencil. (seal) on pliiats.

These are my friends. Need on minu sõbrad.

Whose books are **those**? Kelle raamatud need on?

Pange tähele:

this morning
this afternoon

täna hommikul
täna õhtupoolikul

SIDUVAD ASESÕNAD

CONNECTIVE PRONOUNS

§ 28

- Inglise keeles on järgmised siduvad asesõnad:

who	kes	which	mis; mida; missu- gune; mille
whom	keda; kellele	that	kes; keda; kelle; mis; mida; mille
whose	kelle (oma)		

- Siduvad asesõnad seovad täiendlauseid pealausega.

- Siduvaid asesõnu **who**, **whom**, **whose** tarvitatakse elusolendite kohta. Asesõna **whose** tarvitatakse ka esemete ja abstraktsete mõistetega.

The boy **who** brought the letter is waiting for an answer. Poiss, kes tõi kirja, ootab vastust.

The boy **whom** we met in the street is our neighbour. Poiss, keda me tänaval kohtasime, on meie naaber.

The boy **whose** composition you liked is in the ninth form. Poiss, kelle kirjand teile meeldis, on üheksandas klassis.

The building **whose** roof you can see is a school-house. Hoone, mille katust sa näed, on koolimaja.

- Siduvat asesõna **which** tarvitatakse asjade, nähtuste ja loomade kohta:

Where is the letter **which** he brought? Kus on kiri, mille ta tõi?

The dog **which** we bought is not young. Koer, kelle me ostime, ei ole noor.

- Siduvat asesõna **that** tarvitatakse nii inimolendite kui ka asjade, nähtuste ja loomade kohta:

The sentence **that** you used was not correct. Lause, mida te tarvitasite, ei olnud õige.

Who are the people **that** helped you? Kes on need inimesed, kes teid aitasid?

- Siduvaid asesõnu **whom**, **which**, **that** võib ära jätta, kui nad esinevad täiendlauses sihitisena.

Show me the book **that** you are reading.
Show me the book you are reading.

Where is the letter **which** the boy brought?

Where is the letter the boy brought?

Do you know the people **whom** we have invited?

Do you know the people we have invited?

- Siduvad asesõnu **whom** ja **which** tarvitatakse ka eessõnadena.

Eessõna seisab harilikult täiendlause öeldise järel:

The book **which** you are looking for is on the shelf.

The book **that** you are looking for is on the shelf.

The book you are looking for is on the shelf.

The girls **whom** you are waiting for have gone home.

The girls **that** you are waiting for have gone home.

The girls you are waiting for have gone home.

Pidage meeles: Inglise keeles ei alustata täiendlauseid asesõnaga **what**.

Vt. tabel 5: Siduvad asesõnad täiendlauseis.

Vt. tabel 6: Eessõnadega siduvad asesõnad täiendlauseis.

UMBMAÄRASED ASESÕNAD

INDEFINITE PRONOUNS

§ 29

- Inglise keeles on järgmised umbmäärased asesõnad:

1. some	} (väljendavad umbmäärast arvu või hulka)	8. the other	} teine
any		another	
no		(the) others	
2. somebody	} keegi	9. much	} palju
someone		many	
anybody		10. little	} vähe, mitteküllaldaselt (<i>eitavas tähenduses</i>)
anyone		few	
3. nobody	} (mitte) keegi	a little	} natuke, veidi, mõned (<i>jaatavas tähenduses</i>)
no one		a few	
4. something	} miski, midagi	11. all	kõik, kogu
anything		12. both	mõlemad
5. nothing	(mitte) midagi	13. one	(<i>jääb harilikult tõlkimata</i>)
6. every	iga	14. either	kumbki, ükskõik
everybody	igaüks, kõik	kumb	
everything	kõik	neither	(mitte) kumbki
7. each	iga (teatud) arvust		
each other	teineteist		

SOME	SOMEBODY	SOMEONE	SOMETHING
ANY	ANYBODY	ANYONE	ANYTHING
NO	NOBODY	NO ONE	NOTHING

§ 30

- Umbmääraseid asesõnu **some, somebody, someone, something** tarvitatakse ja atavas lauses:

I have brought you some new books .	Ma tõi sulle uusi raamatuid.
Some friends came to see me.	Mõned sõbrad tulid mind vaatama.
I have no bread. Please give me some (bread).	Mul ei ole leiba. Palun anna mulle leiba.
There is some milk in that bottle.	Selles pudelis on piima.
Somebody wants to speak to you.	Keegi soovib teiega rääkida.
Something frightened him.	Miski ehmatas teda.
We bought some bread and butter .	Me ostsime leiba ja võid.
We heard somebody singing.	Me kuulsime kedagi laulvat.
I want to tell you something .	Ma tahan teile midagi rääkida.

- Umbmääraseid asesõnu **any, anybody, anyone, anything** tarvitatakse küsivas ja eitavas lauses. Eitavas lauses esinevad *anybody, anyone, anything* sihitisena (mitte alusena).

Did any letters (<i>alus</i>) come yesterday?	Kas eile tuli kirju?
Does anybody (<i>alus</i>) help you with that work?	Kas keegi aitab teid selles töös?
Did anything (<i>alus</i>) frighten you?	Kas miski ehmatas teid?
Did you get any letters (<i>sihitis</i>) yesterday?	Kas te saite eile kirju?
You wanted to buy some apples. Did you get any apples (<i>sihitis</i>)?	Te tahtsite õunu osta. Kas te saite õunu?
Do you know anybody here?	Kas te tunnete siin kedagi?
Did they bring you anything ?	Kas nad tõi teile midagi?
They have not written any exercises (<i>sihitis</i>) today.	Nad ei ole täna harjutusi kirjutanud.

We do not know **anybody** Me ei tunne siin kedagi.
(*sihitis*) here.

Don't tell them **anything** Arge neile midagi rääkige!
(*sihitis*).

- Asesõnu **any, anybody, anyone, anything** tarvitatakse ka jaatavas lauses ja nimelt järgmises tähenduses:

any iga; ükskõik mis-
sugune

anybody } igaüks, ükskõik
anyone } kes

anything ükskõik mis

You may come **at any time**.
Te võite tulla igal ajal.

Anyone can do that.

Igaüks saab seda teha.

What shall I give you to eat? —

Anything will do.

Mida ma sulle süüa annan?

Kõlbab ükskõik mis.

- Umbmääraseid asesõnu **no, nobody, no one, nothing** [ˈnʌθɪŋ] tarvitatakse eituse väljendamiseks, kui tegusõna on jaatavas vormis (kui verbi juures pole eitavat partiklit *not*).

We met **no pupils** there.

We saw **nobody** in the
garden.

We said **nothing** to him.

Nobody knows us here.

No games were played
that day.

No schoolchildren took
part in this work.

Nothing interested the
boy.

Me ei kohanud seal õpilasi.

Me ei näinud aias kedagi.

Me ei ütelnud talle midagi.

Siin ei tunne meid keegi.

Sel päeval ei mängitud mängu.

Kooliõpilased sellest tööst osa
ei võtnud.

Ükski asi ei huvitanud poissi.

EVERYBODY, EVERYTHING

§ 31

- **Everybody** tarvitatakse elusolendite ja **everything** asjade kohta. Sõnaga **everybody** tarvitatakse tegusõna ainult ainsuses:

Everybody was present.

Everybody knows it.

Everything is ready.

Tell us **everything**.

Kõik olid kohal.

Kõik teavad seda.

Igaüks teab seda.

Kõik on valmis.

Räägi meile kõik.

MUCH, MANY, LITTLE, FEW

§ 32

- Asesõnad **much** ja **little** väljendavad ebamäärast kogust ja neid tarvitatakse ainsuses olevate loendamatute nimisõnadega:

much rain	palju vihma	little milk	vähe piima
much sunshine	palju päikest	little sugar	vähe suhkrut
much time	palju aega	little time	vähe aega

- Asesõnad **many** ja **few** väljendavad ebamäärast hulka ja neid tarvitatakse mitmuses olevate loendatavate nimisõnadega:

many years	palju aastaid	few mistakes	vähe vigu
many countries	palju maid	few trees	vähe puid
many men	palju mehi	few children	vähe lapsi

EACH, EVERY, EACH OTHER, ONE ANOTHER

§ 33

- Asesõna **each** tähendab «iga», kusjuures mõeldakse igat üksikut olevust, eset või mõistet antud hulgast. Kahe eseme või isiku puhul tõlgitakse **each** sõnaga «kumbki».

There were many children at the New Year's Party and **each child** got a present. Uusaastapeol oli palju lapsi ja iga laps sai kingituse.

Each of them got a present. Igaüks neist sai kingituse.

Harry and Tom went to their grandmother's and **each** got a present. Harry ja Tom läksid vanaema poole ja kumbki sai kingituse.

Each season has its pleasures. Igal aastaajal on omad mõnud.

- Asesõna **every** tähendab samuti «iga», kuid ta on üldistama tähendusega ja selles mõttes lähedane sõnale **all**:

Every schoolboy must wear a school cap. Iga koolipoiss peab kandma koolimütsi. — Kõik koolipoisid peavad kandma koolimütsi.

The schoolbell rings at 8 o'clock **every** morning. Koolikell heliseb igal hommikul kell 8. — Koolikell heliseb kõikidel hommikutel kell 8.

Uhend **each other** tõlgitakse: «*teineteist*», «*teineteisele*» jne.
Uhend **one another** tõlgitakse: «*üksteist*», «*üksteisele*» jne.:

Jack and Jim help **each other**. Jack ja Jim abistavad teineteist.
Help **one another**. Aidake üksteist!

Märkus: Uhendit **one another** («*üksteist*») kasutatakse sageli ka tähenduses «*teineteist*» ja **each other** («*teineteist*») tähenduses «*üks-teist*».

The two boys dislike **one another**. Need kaks poissi ei salli teineteist.
When you play this game, you mustn't get in **each other's** way. Kui seda mängu mängida, ei tohi üksteisele ette jääda.

OTHER, ANOTHER

§ 34

- Umbmäärast asesõna **other** («*teine*») tarvitatakse niihästi ainuses kui ka mitmuses oleva nimisõnaga:

Who was **the other boy**? Kes oli teine poiss?
The other boys are putting the hall in order. Teised poisid korrastavad saali.

- Asesõnu **the other** («*teine*») ja **the others** («*teisest*») tarvitatakse ka ilma nimisõnata:

One composition was much longer than **the other**. Üks kirjand oli teisest palju pikem.

I took one book back to the library yesterday and I shall return **the others** in a few days. Eile viisin ma ühe raamatu raamatukogusse tagasi, teised tagastan mõne päeva jooksul.

- Asesõna **the other** tähendab «*teine kahest*»:

There were two trees in front of the house — one was a birch, **the other** was an oak. Maja ees oli kaks puud — üks oli kask, teine tamm.

- Another** tähendab «*veel üks teine samasugune mitme hulga*» või «*teine, erinev eelmisest*»:

May I take **another piece** of cake?
This pencil is broken, I must go and find **another** (one).

Kas ma tohin võtta veel ühe tüki kooki?
See pliiats on murdunud, ma pean minema teist otsima.

ALL, BOTH

§ 35

- Kui umbmäärased asesõnad **all** ja **both** laiendavad nimi-sõnaga väljendatud alust, võivad nad seista

1. nimisõna ees nagu eesti keeleski:

Both (the) girls sing very nicely.

All the pupils took part in the concert.

All the children are having breakfast now.

All the workers will be there at six tomorrow.

Both my friends are here.

All the teachers were present at the school party.

All the girls must come early tomorrow.

All the money may be spent already.

Mõlemad tütarlapsed laulavad väga kenasti.

Kõik õpilased võtsid kontserdist osa.

Kõik lapsed söövad praegu hommikusööki.

Kõik töölised on homme kell kuus seal.

Minu mõlemad sõbrad on siin.

Kõik õpetajad olid koolipeol.

Kõik tütarlapsed peavad homme vara tulema.

Kogu raha on võib-olla juba ära kulutatud.

- 2. a) tegusõna lihtaja ees:

The girls **both sing** very nicely.

The pupils **all took** part in the concert.

- b) tegusõna liitaegade puhul esimese abiverbi järel:

The children **are all having** breakfast now.

The workers **will all be** there at six tomorrow.

- c) tegusõna **be** üldoleviku (Present Indefinite) ja üldmineviku (Past Indefinite) pöörete järel:

My friends **are both** here.

The teachers **were all** present at the school party.

- d) modaalverbi ja infinitiivi vahel:

The girls **must all come** early tomorrow.
The money **may all be spent** already.

- Kui asesõnad **all** ja **both** laiendavad isikulise asesõnaga väljendatud alust, seisavad nad ainult punkt 2. all loetletud kohtades:

a) They both sing very nicely.
They all took part in the concert.	lihtaja ees
b) They are all having breakfast now.
They will all be there at six tomorrow.
We shall all be invited.	esimese abiverbi järel
c) They are both here.
They were all present at the school party.	tegusõna be üldoleviku ja üldmineviku pöörete järel
d) They must all come early tomorrow.
It may all be spent already.	modaalverbi ja infinitiivi vahel

- Kui umbmäärased asesõnad **all** ja **both** laiendavad sihi-tist või määrust, seisavad nad nimisõna ees, kuid asesõna järel:

Does she know **all the** songs? Does she know **them all**?

Kas ta teab kõiki laule?

There were some mistakes **in both exercises.** There were some mistakes **in them both.**

Mõlemas harjutuses oli vigu.

You can take **all the** money. You can take **it all.**

Te võite võtta kogu raha.

Märkus: Nagu teisedki umbmäärased asesõnad (näit. many, some, more, most), võivad **all** ja **both** esineda ka koos eessõnaga **of**:

I have met both of them.	Ma olen mõlemaid kohanud.
All of us were there.	Me olime kõik seal.
Both of the boys were absent.	Mõlemad poisid puudusid.

ONE

§ 36

Asesõnal **one** on mitu tähendust.

- Asesõna **one** asendab nimisõna ainsuses ja **ones** mitmuses, kui tahetakse vältida nimisõna kordamist. Asesõna **one** (mitmuses **ones**) esineb eestäiendiga, (the green one, the big ones, this one, that one) ja tagataiendiga (the one on the table, the ones you bought). Asesõna **one(s)** selles funktsioonis jääb tavaliselt tõlkimata:

Which pencil do you want — the **red one** or the **black one**? Kumba pliiatsit sa soovid — kas punast või musta?

I can't find my new gloves, so I'll put on my **old ones**. Ma ei leia oma uusi kindaid, niisiis panen kätte vanad.

This problem is more difficult than **that one**. See ülesanne on tolest raskem.

Which seat is not occupied? Missugune koht on vaba?
The **one on the left-hand side**. Vasakpoolne.

My books are in the other bookcase; **the ones you see here** belong to my sister. Minu raamatud on teises kapis; need, mida sa siin näed, kuuluvad minu õele.

- Asesõna **one** kasutatakse ka umbisikulise asesõnana, millel on üldistav tähendus «üks», «keegi», «igaüks», mis sageli jääb eesti keelde tõlkimata:

When **one** is tired, **one** must rest. Kui ollakse väsinud, peab puhkama.
Kui inimene on väsinud, peab ta puhkama.

- Umbisikulisel asesõnal **one** on ka omastav kääne **one's**.

One must always wash **one's** hands before meals. Enne söömist peab (oma) käsi pesema.
One must try to do **one's** best. Igaüks peab püüdma teha oma parima.

EITHER, NEITHER

§ 37

- Umbmäärasel asesõnal **either** on kaks tähendust: 1) «üks või teine» («mitte mõlemad»):

This word has two pronunciations. You may use **either** (of them).

Sellel sõnal on kaks hääldust. Te võite kasutada üht või teist neist.

They are both good doctors. **Either of them** will give you good advice.

Nad on mõlemad head arstid. (Kas) üks või teine neist annab teile head nõu.

- 2) «kumbki», «mõlemad»

We saw tall trees growing on **either** side of the road.

Kummalgi (mõlemal) pool teed nägime kasvamas kõrgeid puid.

- Umbmäärast asesõna **neither** («mitte kumbki») tarvitatakse eitavas tähenduses. Verb on seejuures jaatavas vormis:

Which of the two rooms is warm?

Kumb kahest toast on soe?

Neither is.

Mitte kumbki.

Neither of the films we saw yesterday was interesting.

Mitte kumbki filmidest, mida me eile nägime, ei olnud huvitav.

VERB

THE VERB

VERBI PÖÖRDELISED VORMID

§ 38

- Verbivorme, mis muutuvad pöördes ja arvus, ajas, kõneviisis ja tegumoes, nimetatakse verbi pöördelisteks vormideks.

Nagu eesti keeleski on ka inglise verbil 3 pööret (ehk isikut) ja 2 arvu — ainsus ja mitmus.

	1. isik	2. isik	3. isik
Ainsus	I am working	you are working	he is working she is working it is working
Mitmus	we are working	you are working	they are working

- Verbi pöördelised vormid on lauses lihtöeldiseks või liitöeldise osaks.

1) Lihtöeldis

We *like* music.
She *goes* to concerts.
The band *is playing*.
They *have bought* a piano.
They *will sing* that song.

Me armastame muusikat.
Ta käib kontsertidel.
Orkester mängib.
Nad on klaveri ostnud.
Nad laulavad selle laulu.

● 2) Liitöeldise osa

She *is a teacher*.
The piano *is new*.
She *can play the piano*.
She *began playing the piano*.

Ta on õpetaja.
Klaver on uus.
Ta oskab klaverit mängida.
Ta hakkas klaverit mängima.

VERBI PÕHIVORMID

THE THREE PRINCIPAL FORMS OF THE VERB

- Inglise keele verbidel on kolm põhivormi:

1. the Infinitive infinitiiv;
2. the Past Indefinite üldminevik;
3. the Past Participle mineviku kesksõna.

Infinitive	Past Indefinite	Past Participle
work	worked	worked
ask	asked	asked
translate	translated	translated
give	gave	given
ring	rang	rung
fall	fell	fallen
sleep	slept	slept
cut	cut	cut

Verbi põhivormide tundmine võimaldab moodustada kõiki inglise keeles esinevaid verbivorme.

VERBI AJAD

THE TENSES OF THE VERB

§ 39

- Kui eesti tegusõnal on ainult 2 aega — olevik ja minevik —, siis inglise verbil on 4 aega:
 1. Olevik (Present)
 2. Minevik (Past)
 3. Tulevik (Future)
 4. Kaudne tulevik (Future in the Past), s. o. tulevik mineviku seisukohalt.*
- Iga aeg võib esineda 4 eri rühmas: üldajas, kestvas ajas, perfekti ajas ja perfekti kestvas ajas:
 1. Indefinite Tenses (üldajad)
 2. Continuous Tenses (kestvad ajad)
 3. Perfect Tenses (perfekti ajad)
 4. Perfect Continuous Tenses (perfekti kestvad ajad)

* Esineb ainult kaudse kõne kõrvallauseis.

- Niihästi üldaegu, kestvaid aegu, perfekti aegu kui ka perfekti kestvaid aegu on igäühte 4, seega kokku 16:

Indefinite Tenses:

- ↯ Present Indefinite (üldolevik)
- ↯ Past Indefinite (üldminevik)
- ↯ Future Indefinite (üldtulevik)
- ↯ Future Indefinite in the Past (kaudne üldtulevik)

Continuous Tenses:

- ↯ Present Continuous (kestev olevik)
- ↯ Past Continuous (kestev minevik)
- ↯ Future Continuous (kestev tulevik)
- Future Continuous in the Past (kaudne kestev tulevik)

Perfect Tenses:

- ↯ Present Perfect (täisminevik)
- ↯ Past Perfect (enneminevik)
- ↯ Future Perfect (ennetulevik)
- Future Perfect in the Past (kaudne ennetulevik)

Perfect Continuous Tenses:

- ↯ Present Perfect Continuous (kestev täisminevik)
- ↯ Past Perfect Continuous (kestev eniminevik)
- ↯ Future Perfect Continuous (kestev ennetulevik)
- Future Perfect Continuous in the Past (kaudne kestev ennetulevik)

- Nendest 16 ajast kuuluvad keskkooli programmis aktiivseks omandamiseks 8 aega: kõik neli üldaega, kaks kestvat aega — Present Continuous ja Past Continuous —, kaks perfekti aega — Present Perfect ja Past Perfect.

Ülejäänud aegu läheb vaja ingliskeelse kirjanduse lugemisel. Teistest aegadest palju harvemini esinevad kolm kaudse tuleviku aega — Future Continuous in the Past, Future Perfect in the Past ja Future Perfect Continuous in the Past, mistõttu neid ka käesolevas grammatikaõpikus ei käsitleta.

Inglise keele verbiaegade süsteemi omapära mõistmiseks tuleb meeles pidada järgmist.

- 1. **Üldajad** (Indefinite Tenses) märgivad tegevuse sooritamise fakti. Tegevus võib olla ühekordne, korduv või sooritajale pidevalt omane. Üldaegu tarvitatakse ka jutustava oleviku, mineviku või tulevikuks.

Ühekordne tegevus	Peter visited us yesterday.	Peeter külastas meid eile.
	Peter will visit us tomorrow.	

Harjumus- pärane, korduv tegevus	She drinks milk every day. She drank milk every day. She will drink milk every day.	Ta joob iga päev piima.
Sooritajale pidevalt omane tegevus	Enn speaks English well. Ellen likes music. The sun gives us light.	Enn räägib hästi inglise keelt. Ellen armastab muusikat. Päike annab meile valgust.
Jutustav olevik, minevik, tulevik	He goes to the station, buys a ticket and takes the train to Moscow. Ta läheb jaama, ostab pileti ja asub Moskva rongile. He went to the station, bought a ticket and took the train to Moscow. He will go to the station, buy a ticket and take the train to Moscow.	

- 2. **Kestvate aegade** (Continuous Tenses) tarvitamine on seotud mingi kindlaksmääratud momendiga (olevikus, minevikus või tulevikus). Kõnelejat huvitab, kas kindlaksmääratud momendil tegevus alles toimub (või toimus). Tegevuse alguse ja lõpu kohta ei ole midagi öeldud.

We are doing that exercise.	Me teeme (praegu, kõnelemise momendil) seda harjutust.
Why is the child crying ?	Miks laps nutab (praegu)?
What were you doing at five o'clock?	Mida te kell viis (parajasti) tegite?
When I came, the children were singing .	Kui ma tulin, lapsed laulsid (parajasti).
We were sleeping when the storm began.	Me magasime (parajasti), kui algas torm.
We shall be working when they arrive.	Me töötame (siis parajasti), kui nad saabuvad.

Võrrelge:

Continuous Tenses	Indefinite Tenses
They are sleeping .	They sleep eight hours a day.
Nad magavad (praegu).	Nad magavad kaheksa tundi päevas.
She is playing the piano.	She plays the piano well.
Ta mängib (praegu) klaverit.	Ta mängib klaverit hästi.

They **are working** in the garden.

Nad **töötavad** (praegu) aias.

He **was writing** a letter when I came.

Ta kirjutas (parajasti) kirja, kui ma tulin.

They **work** in the garden every day.

Nad **töötavad** iga päev aias.

He **wrote** his friend a letter yesterday.

Ta kirjutas eile sõbrale kirja.

- 3. **Perfekti aegu** (Perfect Tenses) tarvitatakse tegevusega, mis lõpetati enne mõnda kindlaksmääratud momenti (olevikus, minevikus või tulevikus) või mõnda teist tegevust minevikus või olevikus. Tegevuse tagajärjed ulatuvad aga olevikku, minevikku või tulevikku.

We **have done** that exercise.

They **had finished** their work by 3 o'clock.

When we came, they **had finished** their work already.

Mary was tired. She **had worked** hard all day.

Come at five o'clock. By that time I **shall have** read the book.

Me oleme selle harjutuse lõpetanud. (Kõnelemise momendil on harjutus valmis.)

Kella kolmeks olid nad töö lõpetanud.

Kui me tulime, olid nad juba töö lõpetanud.

Mary oli väsinud. Ta oli kogu päeva kõvasti töötanud.

Tulge kell 5. Selleks ajaks olen ma raamatu läbi lugenud.

- 4. **Perfekti kestvate aegade** (Perfect Continuous Tenses) puhul on meil tegemist tegevusega, mis mingil kindlaksmääratud momendil (olevikus, minevikus või tulevikus) alles toimub (või toimus) ja mille alguse kohta on meil andmeid.

Võrrelge:

Continuous Tenses

The child **is sleeping**.

Laps magab (praegu).

It **is raining**.

Sajab vihma.

It was five o'clock. They **were working** in the laboratory.

Kell oli viis. Nad töötasid (parajasti) laboratooriumis.

Iga rühma ajavormide lähem

§§ 40—61).

Perfect Continuous Tenses

The child **has been sleeping** for six hours already.

Laps magab juba kuus tundi.

It **has been raining** for hours.

Sajab juba mitu tundi.

It was five o'clock. They **had been working** in the laboratory since 8 in the morning.

Kell oli viis. Nad töötasid laboratooriumis juba kella kaheksast hommikul.

iseloostus on antud allpool (vt.

ÜLDAJAD

THE INDEFINITE TENSES

§ 40

Üldajad väljendavad üldiselt

- korduvat, harjumuspärast tegevust (olevikus, minevikus või tulevikus):

I go for a walk every day.	Ma käin iga päev jalutamas.
In winter I went for a walk every day.	Talvel käisin ma iga päev jalutamas.
Next summer I shall go for a walk every day.	Tuleval suvel hakkab ma iga päev jalutamas käima.

- tegevust, mis on (või oli) alusele (olevikus, minevikus või tulevikus) pidevalt omane:

My father **works** at a factory.
Mu isa töötab vabrikus (= Mu isa on vabrikutöoline).

At that time my father **worked** at a factory.
Tol ajal töötas mu isa vabrikus (= Tol ajal oli mu isa vabrikutöoline).

When Fred finishes school, he **will work** at a factory.
Kui Fred lõpetab kooli, hakkab ta vabrikus töötama (= temast saab vabrikutöoline).

- mitut üksteisele (olevikus, minevikus või tulevikus) järgnevat tegevust (jutustav olevik, minevik, tulevik).

She **takes** her things, **locks** the door and **leaves** the house.
Ta võtab asjad, lukustab ukse ning lahkub majast.

She **took** her things, **locked** the door and **left** the house.
Ta võttis asjad, lukustas ukse ning lahkus majast.

She **will soon take** her things, **lock** the door and **leave** the house.
Ta võtab varsti asjad, lukustab ukse ning lahkub majast.

- Inglise keeles on järgmised üldajad:

1. The Present Indefinite (üldolevik)
2. The Past Indefinite (üldminevik)
3. The Future Indefinite (üldtulevik)
4. The Future Indefinite in the Past (kaudne üldtulevik)

PRESENT INDEFINITE

JAATAV VORM

§ 41

- Ajavormi *Present Indefinite* (üldolevik) jaatav vorm moodustatakse ilma abiverbita, järelikult on see lihtaeg.

Vormilt ei erine *Present Indefinite* infinitiivist, kuid ainsuse 3. pöördes lisandub infinitiivile üldreeglina pöördelõpp **-s**, mõningatel juhtudel **-es** (vt. allpool).

work

Present Indefinite Jaatav vorm	
Ainsus	Mitmus
I work you work he works she works it works	we work you work they work

- Pöördelõpu **-s** lugemine
Pöördelõpu **-s** lugemine oleneb verbi tüve lõppkonsonandist.

-s $\left\{ \begin{array}{l} [s] \text{ helitute kaashäälikute järel;} \\ [z] \text{ täishäälikute ja heliliste kaashäälikute järel;} \\ [iz] \text{ «sisisevate» kaashäälikute järel.} \end{array} \right.$

[s]	[z]	[iz]
he wants she stops it works	she plays he loves she finds	she places he closes he stages

- Lõpp **-es** ainsuse 3. pöördes
Ainsuse 3. pöördes lisandub infinitiivile lõpp **-es** järgmistel juhtudel:

1) verbidele, mille tüve lõppkonsonantideks on **-ss**, **-sh**, **-ch**, **-tch**, **-x**:

pass he passes [ˈpɑːsɪz]	touch he touches [ˈtʌtʃɪz]
wash she washes [ˈwɒʃɪz]	catch she catches [ˈkætʃɪz]
	box he boxes [ˈbɒksɪz]

- 2) verbidele **go** ja **do**:
he goes [gouz] he does [dɔːz]
- 3) verbidele, mis lõpevad tähega **y**, millele eelneb konsonant;
3. pöördes muutub täht **y** täheks **i**:

cry she cries	try she tries
fly he flies	dry he dries

§ 42

- Käsivas vormis tuuakse sisse abiverb, mis asetatakse aluse ette. Selleks abiverbi on verb **do** (I do, you do, he does, she does, it does, we do, you do, they do). Põhiverb on seejuures infinitiivis.

Jaataav vorm	Küsiv vorm
I work	Do I work?
you work	Do you work?
he works	Does he work?
she works	Does she work?
it works	Does it work?
we work	Do we work?
you work	Do you work?
they work	Do they work?

EITAV VORM

§ 43

- Eitavas vormis tuuakse sisse abiverb **do** (I do, you do, he does, she does, it does, we do, you do, they do) koos eitusega **not**. Eitus **not** seisab abiverbi järel. Põhiverb on infinitiivis.

work

Jaataav vorm	Eitav vorm
I work	I do not work
you work	you do not work
he works	he does not work
she works	she does not work
it works	it does not work
we work	we do not work
you work	you do not work
they work	they do not work

Näiteid ajavormi *Present Indefinite* kasutamise kohta.

My father works at a factory.

Mu isa töötab vabrikus.

He goes to work five days a week.

Ta käib tööl viiel nädalapäeval.

He does not go to work on Saturdays and Sundays.

Ta ei käi laupäeviti ja pühapäeviti tööl.

Does it rain much in your country in autumn?
Kas teie maal sajab sügisel palju?

The sun rises in the east.
Päike tõuseb idast.

Those children go to school.
Need lapsed käivad koolis.

They learn English.
Nad õpivad inglise keelt.

Ajavormi *Present Indefinite* kasutamine

§ 44

- Ajavorm *Present Indefinite* märgib korduvat, harjumuspärast või sooritajale pidevalt omast tegevust, mis üldiselt ei toimu kõnelemise momendil:

We **go** to school.

Me käime koolis.

We **learn** English.

Me õpime inglise keelt.

We **do not learn** German.

Me ei õpi saksa keelt.

We **play** basketball.

Me mängime korvpalli.

- *Present Indefinite* võib märkida siiski ka ühekordset, kõnelemise momendil toimuvat tegevust, kuid üksnes selliste meelte-tajusid või tundeid väljendavate verbidega nagu *see, hear, feel, love, like* j.m.t.:

I **see** two people in front of the house.

Ma näen (praegu) maja ees kaht inimest.

Do you **like** those pictures?

Kas teile meeldivad need pildid?

I **hear** Father's voice.

Ma kuulen (praegu) isa häält.

Vt. tabel 23: The Present Indefinite.

PAST INDEFINITE

JAATAV VORM

§ 45

- Ajavormi *Past Indefinite* (üldminevik) jaatav vorm on lihtaeg. See moodustatakse kahel viisil:

1) enamikul verbidel moodustatakse see lõpu **-ed** abil. Neid verbe nimetatakse reeglipärasteks verbideks.

Lõpp **-ed** esineb jaatava vormi kõikides ainsuse ja mitmuse pööretes.

work

Past Indefinite Jaatav vorm	
Ainsus	Mitmus
I worked	we worked
you worked	you worked
he worked	
she worked	they worked
it worked	

- Lõpu **-ed** lugemine.

Lõppu **-ed** loetakse kolmel viisil:

[t] helitute konsonantide järel;

[d] vokaalide ja heliliste konsonantide järel;

[id] **t** ja **d** järel.

[t]	[d]	[id]
I worked	we played	we intended
you stopped	you longed	they wanted
she washed	I lived	he decided
he finished	she named	she invited
they passed	we begged	it ended
we liked	they closed	he needed
he watched	we answered	we waited

Reeglipäraste verbide õigekirjutus ajavormis *Past Indefinite*

- Verbidel, mis lõpevad tähega **y**, millele eelneb konsonant, muutub **y** lõpu **-ed** lisamisel täheks **i**:

try — we tried

dry — they dried

cry — she cried

fry — she fried

- Verbidele, mis lõpevad tähega **-e**, lisandub ainult **-d**:

name — I named

like — they liked

live — we lived

bake — she baked

● Umbes saja küllalt suure esinemissagedusega verbi *Past Indefinite* moodustub aga tüvevokaali muutumise või mõnel muul teel. Neid verbe nimetatakse ebareeglipärasteks verbideks. Nende põhivormid tuleb meelde jätta.

Vt. tabel 43: Ebareeglipäraste verbide tabel.

Infinitive	Past Indefinite	Infinitive	Past Indefinite
to send	I sent (saatsin)	to run	I ran (jooksin)
to tell	I told (ütlesin)	to take	I took (võtsin)
to sleep	I slept (magasin)	to find	I found (leidsin)
to cut	I cut (lõikasin)	to write	I wrote (kirjutasin)
to do	I did (tegin)	to give	I gave (andsin)

● Nagu reeglipärastel verbidel, nii on ka ebareeglipärastel verbidel ajavormis *Past Indefinite* kõikides pööretes üks ja seesama vorm.

give

Past Indefinite Jaataav vorm	
Ainsus	Mitmus
I gave you gave he gave she gave it gave	we gave you gave they gave

KÜSIV VORM

§ 46

● Küsivas vormis tuuakse sisse abiverb, mis asetatakse aluse ette. Selleks abiverbiks on **did** (minevik verbist **do**), mis esineb kõikides ainsuse ja mitmuse pööretes. Põhiverb on seejuures infinitiivis.

Jaataav vorm	Küsiv vorm	Jaataav vorm	Küsiv vorm
I worked	Did I work?	I gave	Did I give?
you worked	Did you work?	you gave	Did you give?
he worked	Did he work?	he gave	Did he give?
she worked	Did she work?	she gave	Did she give?
it worked	Did it work?	it gave	Did it give?
we worked	Did we work?	we gave	Did we give?
you worked	Did you work?	you gave	Did you give?
they worked	Did they work?	they gave	Did they give?

§ 47

- Eitavas vormis tuuaks samuti sisse abiverb **did** (minevik verbist **do**), mis esineb kõikides ainsuse ja mitmuse pööretes.
- Põhiverb on infinitiivis. Eitus **not** seisab abiverbi järel.

Jaatav vorm	Eitav vorm	Jaatav vorm	Eitav vorm
I worked you worked he worked she worked it worked we worked you worked they worked	I did not work you did not work he did not work she did not work it did not work we did not work you did not work they did not work	I gave you gave he gave she gave it gave we gave you gave they gave	I did not give you did not give he did not give she did not give it did not give we did not give you did not give they did not give

Ajavormi *Past Indefinite* kasutamine

§ 48

- Ajavormiga *Past Indefinite* märgitakse
 - 1) korduvat tegevust minevikus:
We always **played** chess on Saturdays.
Me mängisime alati laupäeviti malet.
 - 2) alusele pidevalt omast tegevust minevikus:
At that time we **played** chess well.
Tol ajal me mängisime malet hästi.
 - 3) mitut üksteisele järgnevat tegevust minevikus:
I **heard** a noise, **got out** of bed, **opened** the window and **looked out**.
Ma kuulsin müra, tulin voodist välja, avasin akna ning vaatasin välja.
 - 4) ühekordset lõpetatud tegevust minevikus, mis pole olevikuga seotud.
Your friends **arrived** yesterday.
Teie sõbrad saabusid eile.
Peter's grandfather **died** last week.
Peetri vanaisa suri möödunud nädalal.
We **had** an English lesson last Friday.
Meil oli möödunud reedel inglise keele tund.

- Ühekordse tegevuse toimumise aega minevikus piiritlevad lähemalt sellised ajamäärused, nagu:

yesterday	a week ago
last week	a month ago
last month	a year ago
last year	in (1920)
last (Monday)	during (the war)

Näiteid ajavormi *Past Indefinite* kasutamise kohta

Last Friday I got a letter from my friend.

Möödunud reedel sain ma sõbralt kirja.

I wrote him a letter yesterday.

Ma kirjutasin talle eile kirja.

We met a year ago.

Me kohtusime aasta tagasi.

Last month I went to Leningrad.

Möödunud kuul ma sõitsin Leningradi.

At that time our family consisted of five people.

Tol ajal koosnes meie perekond viiest inimesest.

He worked every day from six in the morning to two in the afternoon.

Ta töötas iga päev kella kuuest hommikul kella kaheni peale lõunat.

Vt. tabel 24. The Past Indefinite.

FUTURE INDEFINITE

§ 49

- Ajavorm *Future Indefinite* (üldtulevik) on vormilt liitaeg. *Future Indefinite* moodustatakse abiverbi **shall** (1. pöördes ainsuses ja mitmuses) ja **will** abil (2. ja 3. pöördes ainsuses ja mitmuses). Põhiverb on seejuures infinitiivis.

work

Future Indefinite	
Jaatav vorm	
Ainsus	Mitmus
I shall work	we shall work
you will work	you will work
he will work	they will work
she will work	
it will work	

- K ü s i v v o r m moodustatakse üldreegli kohaselt: abiverb asetatakse aluse ette.

Future Indefinite	
K ü s i v v o r m	
Shall I work?	shall we work?
will you work?	will you work?
will he work?	will they work?
will she work?	
will it work?	

- E i t a v v o r m moodustatakse üldreegli kohaselt: eitus **not** asetatakse abiverbi järele.

Future Indefinite	
E i t a v v o r m	
I shall not work	we shall not work
you will not work	you will not work
he will not work	they will not work
she will not work	
it will not work	

Vt. tabel 14: Reeglipärase verbi *work* pööramine aktiivi üldaegades.

Vt. tabel 17: Ebareeglipärase verbi *write* pööramine aktiivi üldaegades.

Ajavormi *Future Indefinite* kasutamine

§ 50

- Ajavormiga *Future Indefinite* märgitakse:

- 1) korduvat tegevust tulevikus:

We **shall play** chess every Saturday.

Me hakkame (edaspidi) iga laupäev malet mängima.

- 2) alusele pidevalt omast tegevust tulevikus:

I am sure they **will play** chess well next year already.

Ma olen kindel, et juba tuleval aastal nad mängivad malet hästi.

- 3) mitut üksteisele järgnevat tegevust tulevikus:

We **shall read** the text, (shall) **copy** it and (shall) **translate** it into English.

Me loeme teksti läbi, kirjutame ta ära ja tõlgime ta inglise keelde.

● 4) ühekordset tegevust tulevikus:

Your friends **will arrive** tomorrow.

Teie sõbrad saabuvad homme.

What time **will** your father **come** home today?

Mis kella ajal su isa täna koju tuleb?

Vt. tabel 25: The Future Indefinite.

FUTURE INDEFINITE IN THE PAST

- Ajavorm *Future Indefinite in the Past* (kaudne üldtulevik) moodustatakse sarnaselt ajavormiga *Future Indefinite*. Muutub ainult abiverbi vorm: **shall** asendatakse vormiga **should**; **will** — vormiga **would**.

I shall go	I should go
he will arrive	he would arrive
we shall not work	we should not work
they will not come	they would not come

I knew that I **should get** a good mark for English.
Ma teadsin, et saan inglise keeles hea hinde.

She said that she **would not be** at home at six.
Ta ütles, et ta ei ole kell kuus kodus.

- Ajavormi *Future Indefinite in the Past* kasutatakse sihitislausetes, kui pealause verb on minevikus. Eesti keeles ei toimu niisugusel korral lauses mingit muudatust.

Võrrelge: I **know** that they **will soon go** to a pioneer camp.
Ma tean, et nad sõidavad varsti pioneerilaagrisse.

I **knew** that they **would soon go** to a pioneer camp.
Ma teadsin, et nad sõidavad varsti pioneerilaagrisse.

I **asked** him when he **would finish** his work.
Ma küsisin temalt, millal ta oma töö lõpetab.

They **wanted to know** what time the competition **would begin**.
Nad tahtsid teada, mis kellajal võistlus algab.

KESTVAD AJAD

THE CONTINUOUS TENSES

§ 51

- Kestvad ajad väljendavad lõpetamata tegevust, mis toimub või toimus kõnesoleval momendil või kõnesoleval ajal (olevikus, minevikus või tulevikus). Tegevuse alguse ja lõpu kohta ei ole seejuures midagi öeldud.

Kõnesoleval momendil toimuv tegevus

I am writing a letter.	Ma kirjutan (praegu) kirja.
I was writing a letter when you came.	Ma kirjutasin (parajasti) kirja, kui te tulite.
When you come, I shall be writing a letter.	Kui te tulete, kirjutan ma (parajasti) kirja.

Kõnesoleval ajal toimuv tegevus

They **are training** for the all-Union competitions.
Nad harjutavad (nüüd) üleliidulisteks võistlusteks.
At that time they **were training** for the all-Union competitions.
Tol ajal harjutasid nad üleliidulisteks võistlusteks.
Next spring they **will be training** for the all-Union competitions.
Tuleval kevadel harjutavad nad üleliidulisteks võistlusteks.

Kestvate aegade moodustamine

§ 52

- Kestvad ajad moodustatakse abiverbi **be** olevikust (am, is, are), minevikust (was, were) või tulevikust (shall be, will be) ja põhiverbi **ing**-vormist (selle moodustamise kohta vt. § 98).

Kestvate aegade kiireks ja õigeks tarvitamiseks tuleb hästi omandada verbi **be** pööramine olevikus, minevikus ja tulevikus.

Inglise keeles on järgmised kestvad ajad:

1. The Present Continuous (kestev olevik)
2. The Past Continuous (kestev minevik)
3. The Future Continuous (kestev tulevik)
4. The Future Continuous in the Past* (kaudne kestev tulevik)

* Kasutatakse kaudse kõne kõrvallauseis: (I said) that I **should be working** at that time jne. Ma ütlesin, et ma sel ajal töötan. Kuna see aeg ei kuulu keskkooli programmi, siis seda käesolevas grammatikaõpikus ei käsitleta.

work

Present Continuous Jaatav vorm	
Ainsus	Mitmus
I am working	we are working
you are working	you are working
he is working	
she is working	they are working
it is working	
Past Continuous Jaatav vorm	
Ainsus	Mitmus
I was working	we were working
you were working	you were working
he was working	
she was working	they were working
it was working	
Future Continuous Jaatav vorm	
Ainsus	Mitmus
I shall be working	we shall be working
you will be working	you will be working
he will be working	
she will be working	they will be working
it will be working	

KESTVATE AEGADE KÜSIVA VORMI MOODUSTAMINE

§ 53

- Üldine juhisp küsiva vormi moodustamiseks on järgmine:
1. Küsivas vormis asetatakse abiverb aluse ette.

Present Continuous Küsiv vorm	
Am I working?	Are we working?
Are you working?	Are you working?
Is he working?	
Is she working?	Are they working?
Is it working?	
Past Continuous Küsiv vorm	
Was I working?	Were we working?
Were you working?	Were you working?
Was he working?	
Was she working?	Were they working?
Was it working?	

- 2. Mitme abiverbi korral asetatakse küsivas vormis esimene neist aluse ette.

Future Continuous Küsi vorm	
Shall I be working?	Shall we be working?
Will you be working?	Will you be working?
Will he be working?	Will they be working?
Will she be working?	
Will it be working?	

KESTVATE AEGADE EITAVA VORMI MOODUSTAMINE

§ 54

- Uldine juhis eitava vormi moodustamiseks on järgmine:
 1. Eitavas vormis asetatakse abiverbi järele eitus **not**.

Present Continuous Eitav vorm	
I am not working	we are not working
you are not working	you are not working
he is not working	they are not working
she is not working	
it is not working	
Past Continuous Eitav vorm	
I was not working	we were not working
you were not working	you were not working
he was not working	they were not working
she was not working	
it was not working	

- 2. Mitme abiverbi korral asetatakse eitus **not** esimese abiverbi järele.

Future Continuous Eitav vorm	
I shall not be working	We shall not be working
You will not be working	You will not be working
She will not be working	They will not be working
It will not be working	

Vt. tabel 15: Reeglipärase verbi *work* pööramine aktiivi kestvates aegades.

Vt. tabel 18: Ebareeglipärase verbi *write* pööramine aktiivi kestvates aegades.

§ 55

- Kõnesoleva momendi märkimiseks tarvitatakse kestvate aegadega ajamäärusi:

Olevikus:

now praegu, nüüd
at the present moment käesoleval momendil

What are they doing now?
At the present moment they are sleeping.

- Minevikus:

then siis, tol ajal
at that time tol ajal
at (six) o'clock kell (kuus)
at (five) on (Monday) kell (viis) (esmaspäeval)
this time yesterday eile sel ajal
this time last year möödunud aastal sel ajal
when (you came) kui (te tulite) jne.

This time yesterday we were writing a dictation.
Eile sel ajal me kirjutasime etteütlust.
When they came, we were having dinner.
Kui nad tulid, me sõime parajasti lõunat.
On Sunday at five Mother was baking a cake.
Pühapäeval kell viis küpsetas ema kooki.

- Tulevikus:

at (five) o'clock kell (viis)
tomorrow at (ten) homme kell (kümme)
next (Friday) at (seven) tuleval (reedel) kell (seitse)
this time tomorrow homme samal ajal
when (you come) kui (te tulete) jne.

It is three o'clock. At five I shall be working in the laboratory.
Kell on kolm. Kell viis töotan m laboratooriumis.
When you return, we shall be sleeping.
Kui te tagasi tulete, me magame.

- Kestvaid aegu tarvitatakse ilma ajamäärusteta, kui kõnesolev moment on selge kontekstist:

We looked out of the window. The sun was shining brightly.

Kestvate aegade tarvitamise erijuhud

§ 56

- Meeltetaju ja tundeid väljendavate verbidega ei tarvita harilikult kestvaid aegu:

We **see** a plane.

I **hear** a noise.

They **like** music.

Me näeme lennukit.

Ma kuulen müra.

Nad armastavad muusikat.

- Kestvaid aegu ei tarvitata ka pidevat seisundit väljendavate verbidega:

We **have** many friends.

This book **belongs** to me.

Our class **consists** of 15 girls and 12 boys.

Meil on palju sõpru.

See raamat kuulub mulle.

Meie klass koosneb 15 tütarlastest ja 12 poisist.

- Mõningate verbidega (**go, come, leave, start, arrive** ning mõned teised) tarvitatakse ajavormi *Present Continuous* tegevuse väljendamiseks, mis toimub lähemas tulevikus. Tulevikku märgib vastav ajamäärus:

I **am leaving** for Tartu tomorrow.

Ma sõidan homme Tartu.

We **are starting** in ten minutes.

Me asume kümne minuti pärast teele.

Some English teachers **are coming** here soon.

Mõned inglise õpetajad tulevad varsti siia.

Vt. tabel 26: The Present Continuous. The Past Continuous.

Vt. tabel 27: The Future Continuous.

PERFEKTI AJAD

THE PERFECT TENSES

§ 57

- Perfekti ajad väljendavad tegevust, mis lõpetati enne teatud momenti (olevikus, minevikus või tulevikus) või enne mõnda teist tegevust (minevikus või tulevikus). Tegevuse tagajärjed ulatuvad olevikku, minevikku või tulevikku.

We **have opened** the windows.

I **have posted** the letter.

Me avasime aknad *või* Me oleme aknad avanud. (Kõnelemise momendiks on aknad lahti.)

Ma panin kirja posti *või* Ma olen kirja posti pannud.

It was five o'clock. We **had finished** our work and were ready to go home.

Kell oli 5. Me olime töö lõpetanud ja olime valmis koju minema.

The ground was wet because it **had rained** all night.

Maa oli märg, sest kogu öö oli sadanud vihma.

By the time the bell rings, we **shall have aired** the classroom.

Selleks ajaks kui kell heliseb, oleme me klassiruumi tuulutanud.

● Inglise keeles on järgmised perfekti ajad:

1. The Present Perfect (täisminevik)
2. The Past Perfect (enneminevik)
3. The Future Perfect (ennetulevik)
4. The Future Perfect in the Past * (kaudne ennetulevik)

Perfekti aegade moodustamine

§ 58

● Perfekti ajad moodustatakse abiverbi **have** olevikust (have, has), minevikust (had) või tulevikust (shall have, will have) ja põhiverbi **kolmandast põhivormist** (mineviku kesksõnast — Past Participle).

Reeglipärastel verbidel on kolmandas põhivormis lõpp **-ed** (play-played, work-worked, finish-finished).

Ebareeglipäraste verbide kolmas põhivorm tuleb meelde jätta.

Mõningaid näiteid:

go	— gone	sleep	— slept
do	— done	cut	— cut
leave	— left	fall	— fallen
know	— known	give	— given

Vt. tabel 43: Ebareeglipäraste verbide tabel.

* Kasutatakse ainult kaudse kõne kõrvallauseis: (He told me) that by that time he **would have gone** home jne. Ta ütles mulle, et selleks ajaks on ta koju läinud. Kuna see aeg ei kuulu keskkooli programmi, siis käesolevas grammatikaõpikus seda ei käsitleta.

JAATAV VORM

Present Perfect	Past Perfect	Future Perfect
I have worked you have worked he has worked she has worked it has worked we have worked you have worked they have worked	I had worked you had worked he had worked she had worked it had worked we had worked you had worked they had worked	I shall have worked you will have worked he will have worked she will have worked it will have worked we shall have worked you will have worked they will have worked

KÜSIV VORM

Küsiavas vormis asetatakse abiverb aluse ette (vt. § 53).

Present Perfect	Past Perfect	Future Perfect
Have I worked? Have you worked? Has he worked? Has she worked? Has it worked? Have we worked? Have you worked? Have they worked?	Had I worked? Had you worked? Had he worked? Had she worked? Had it worked? Had we worked? Had you worked? Had they worked?	Shall I have worked? Will you have worked? Will he have worked? Will she have worked? Will it have worked? Shall we have worked? Will you have worked? Will they have worked?

EITAV VORM

Eitavas vormis asetatakse (vt. § 54) eitus **not** abiverbi järele.

Present Perfect	Past Perfect	Future Perfect
I have not worked You have not worked He has not worked She has not worked It has not worked We have not worked You have not worked They have not worked	I had not worked You had not worked He had not worked She had not worked It had not worked We had not worked You had not worked They had not worked	I shall not have worked You will not have worked He will not have worked She will not have worked It will not have worked We shall not have worked You will not have worked They will not have worked

Vt. tabel 16: Reeglipärase verbi *work* pööramine aktiivi perfekti aegades.

Vt. tabel 19: Ebareeglipärase verbi *write* pööramine aktiivi perfekti aegades.

Vt. tabel 11: Abiverbid aktiivi aegades.

Näiteid perfekti aegade kasutamise kohta

We have done our homework.

Me oleme kodused ülesanded teinud.

By the time you came, we had done our homework.

Selleks ajaks, kui te tulite, me olime kodused ülesanded (juba) teinud.

By the time you come, we shall have done our homework.

Selleks ajaks, kui te tulete, me oleme kodused ülesanded (juba) teinud.

I know the book. I have read it.

Ma tean seda raamatut. Ma olen seda lugenud.

I knew the book. I had read it.

Ma teadsin seda raamatut. Ma olin seda lugenud.

Ajamääruste tarvitamine perfekti aegadega

§ 59

- Ajavormi *Present Perfect* tarvitatakse sageli koos järgmiste määrustega:

today

We have had no English lesson **today**.

Meil ei ole täna inglise keele tundi olnud.

this week

We have had two English lessons **this week**.

Meil on sel nädalal olnud kaks inglise keele tundi.

this month

He has earned 150 roubles **this month**.

Ta on sel kuul teeninud 150 rubla.

this year

There has been little snow **this year**.

Sel aastal on vähe lund olnud.

- Perfekti aegu tarvitatakse sageli koos järgmiste mäarsõnadega:

already

I have **already** seen that film.

Ma olen seda filmi juba näinud.

No one went to see the film. Everybody had seen it **already**.

Keegi ei läinud filmi vaatama. Kõik olid seda juba näinud.

yet

We have not seen that play **yet**.

Me ei ole seda näidendit veel näinud.

They wanted to see the play. They had not seen it **yet**.

Nad tahtsid näidendit näha. Nad ei olnud seda veel näinud.

ever	Have you ever heard him sing? Kas te olete teda eales laulmas kuulnud?
never	I have never heard him sing. Ma ei ole teda kunagi laulmas kuulnud.
often	We have often discussed that question. Me oleme seda küsimust sageli arutanud.
always	We have always liked singing. Laulmine on meile alati meeldinud.

- Perfekti aegu *Past Perfect* ja *Future Perfect* kasutatakse tihti selliste ajamäärustega nagu **by (five) o'clock, by (Monday), by that time** jne.

By five o'clock everybody had gathered.
Kella viieks olid kõik kogunenud.

By Friday they had received twenty letters.
Reedeks olid nad kakskümmend kirja saanud.

By that time we shall have left the town.
Selleks ajaks oleme me linnast lahkunud.

Vt. tabel 28: The Present Perfect.

Vt. tabel 29: The Past Perfect. The Future Perfect.

PERFEKTI KESTVAD AJAD

THE PERFECT CONTINUOUS TENSES

§ 60

- Perfekti kestavad ajad väljendavad tegevust, mis mingil teatud momendil (olevikus, minevikus või tulevikus) alles kestab (või kestis). Tegevuse alguse kohta on meil seejuures ka mõnimgaid andmeid, mida tavaliselt märgitakse mingi ajamäärusega:

They **have been discussing** that question for an hour already.
Nad arutavad seda küsimust juba tund aega.

He looked at the watch. He **had been waiting** for his friend for half an hour already.

Ta vaatas kella. Ta oli oma sõpra juba pool tundi oodanud.

When the clock strikes seven, they **will have been playing** chess for three hours.

Kui kell lööb seitse, on nad juba kolm tundi malet mänginud.

- Inglise keeles on järgmised perfekti kestvad ajad:

1. The Present Perfect Continuous (kestev täisminevik)
2. The Past Perfect Continuous (kestev enneminevik)
3. The Future Perfect Continuous (kestev ennetulevik)
4. The Future Perfect Continuous in the Past* (kaudne kestev ennetulevik)

Perfekti kestvate aegade moodustamine

§ 61

- Perfekti kestvad ajad moodustatakse abiverbi **be** vastavast ajast: (Present Perfect (have been, has been), Past Perfect (had been) või Future Perfect (shall have been, will have been)) ja põhiverbi **ing**-vormist.

JAATAV VORM

Present Perfect Continuous	Past Perfect Continuous	Future Perfect Continuous
I have been working You have been working	I had been working You had been working	I shall have been working You will have been working
He has been working	He had been working	He will have been working
She has been working	She had been working	She will have been working
It has been working	It had been working	It will have been working
We have been working	We had been working	We shall have been working
You have been working	You had been working	You will have been working
They have been working	They had been working	They will have been working

* Kasutatakse ainult kaudse kõne kõrvallauseis: I knew that by that time **they would have been working** for two hours. (Ma teadsin, et selleks ajaks on nad juba kaks tundi töötanud). Kuna see aeg ei kuulu keskkooli programmi, siis käesolevas grammatikaõpikus seda ei käsitleta.

KUSIV VORM

- Käsivas vormis asetatakse abiverb üldreegli kohaselt (vt. § 53) aluse ette.

Present Perfect Continuous	Past Perfect Continuous	Future Perfect Continuous
Have I been working?	Had I been working?	Shall I have been working?
Have you been working?	Had you been working?	Will you have been working?
Has he been working?	Had he been working?	Will he have been working?
Has she been working?	Had she been working?	Will she have been working?
Has it been working?	Had it been working?	Will it have been working?
Have we been working?	Had we been working?	Shall we have been working?
Have you been working?	Had you been working?	Will you have been working?
Have they been working?	Had they been working?	Will they have been working?

- Eitavas vormis asetatakse üldreegli kohaselt (vt. § 54) eitus **not** (esimese) abiverbi järele.

EITAV VORM

Present Perfect Continuous	Past Perfect Continuous	Future Perfect Continuous
I have not been working	I had not been working	I shall not have been working
You have not been working	You had not been working	You will not have been working
He has not been working	He had not been working	He will not have been working
She has not been working	She had not been working	She will not have been working
It has not been working	It had not been working	It will not have been working
We have not been working	We had not been working	We shall not have been working
You have not been working	You had not been working	You will not have been working
They have not been working	They had not been working	They will not have been working

Näiteid perfekti kestvate aegade kasutamise kohta

I have been ringing my friend up for half an hour already.

Ma helistan oma sõbrale juba pool tundi.

They have been staying with us for several months. Nad viibivad meie juures (juba) mitu kuud.

Smith has been looking for a job for a long time. Smith otsib juba pikemat aega tööd.

They had been doing that exercise for a quarter of an hour when the bell rang.

Nad tegid seda harjutust juba veerand tundi, kui kell helises.

When I joined them, they had been playing the game for some hours already.

Kui ma nendega ühinesin, olid nad mängu juba mitu tundi mänginud.

We shall soon have been translating that text for four hours.

Me oleme seda teksti varsti neli tundi tõlkinud.

Vt. tabel 30: The Perfect Continuous Tenses.

PASSIIV

THE PASSIVE VOICE

§ 62

- Inglise keeles on verbil kaks tegumoodi: aktiiv ja passiiv. Aktiiv (The Active Voice) märgib, et alus on tegevuse teostajaks, passiiv aga (The Passive Voice) märgib, et lause alus pole mitte tegevuse teostajaks, vaid et tema endaga midagi tehakse, et tegevus on suunatud alusele.

Passiivi saab moodustada ainult sihilistest verbidest, s. o. verbidest, millega saab tarvitada otsesihitist.

Sihitute verbidega passiivi tarvitada ei saa.

Aktiiv: The teacher praised John.

Õpetaja kiitis Johni.

(alus — tegevuse sooritaja)

Passiiv: John was praised (by the teacher).

Johni kiideti (õpetaja poolt).

(alus pole tegevuse sooritajaks)

- Aktiiv:** Mary washes the floor every day.
Mary peseb põrandat iga päev.
(alus — tegevuse sooritaja)
- Passiiv:** The floor is washed every day.
Põrandat pestakse iga päev.
(alus pole tegevuse sooritajaks)

Passiivi tarvitame, kui meie tähelepanu on pööratud eeskätt mitte tegevuse sooritajale, vaid sellele, kellele (või millele) tegevus on suunatud. Erinevalt eesti keelest on see, kellele (või millele) tegevus on suunatud, passiivlause aluseks, mitte sihiti-seks nagu eestikeelses umbisikulises lauses.

Jutt on The teacher liked John, who was a good student.
õpetajast She often praised him.
Õpetajale meeldis John, kes oli hea õpilane. Ta kiitis Johni sageli.

Jutt on John was one of the best students in the class.
Johnist He was often praised by the teacher.
John oli parimaid õppijaid klassis. Õpetaja kiitis teda sageli.

Tegevuse sooritajat, kui see on vajalik, väljendatakse passiivlause eessõnalise sihitise abil (eessõnaga **by**). Sageli jäetakse see ära.

Millions of people were killed by the fascists during the Second World War.

Teise Maailmasõja ajal tapeti fašistide poolt miljoneid inimesi.

PASSIIVI AJAD

§ 63

Passiivis esinevad samad ajad mis aktiivis, välja arvatud kõik perfekt kestvad ajad ja *Future Continuous*. Seega on passiivis järgmised ajavormid:

- 1) the Present Indefinite Passive
the Past Indefinite Passive
the Future Indefinite Passive
the Future Indefinite Passive in the Past
- 2) the Present Continuous Passive
the Past Continuous Passive
- 3) the Present Perfect Passive
the Past Perfect Passive
the Future Perfect Passive
the Future Perfect Passive in the Past

Passiivi aegade moodustamine

§ 64

- Passiivi ajad moodustatakse abiverbi **be** vastavast ajavormist ja **põhiverbi 3. põhivormist**. Verbi pööramiseks passiivis tuleb hästi omandada verbi **be** pööramine kõikides aegades (vt. § 73).
Present Indefinite Passive: **I am praised** jne.
Past Indefinite Passive: **I was praised** jne.
Future Indefinite Passive: **I shall be praised** jne.
Present Continuous Passive: **I am being praised** jne.
Past Continuous Passive: **I was being praised** jne.
Present Perfect Passive: **I have been praised** jne.
Past Perfect Passive: **I had been praised** jne.
Future Perfect Passive: **I shall have been praised** jne.
- Küsiv vorm moodustatakse üldreegli kohaselt (vt. § 53).
Eitav vorm moodustatakse üldreegli kohaselt (vt. § 54).
- Passiivis tarvitatakse verbi aegu samadel põhimõtetel nagu aktiivis (vt. §§ 39, 40, 44, 48, 50, 51, 57, 59, 60).

Näiteid passiivi aegade kasutamise kohta

The anniversary of the Great October Socialist Revolution is celebrated every year.

Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni aastapäeva pühitsetakse igal aastal.

The streets are decorated with flags and slogans for the 7th of November.

7-ks novembriks kaunistatakse tänavad lippude ja loosungitega.

Demonstrations are held in many cities and towns.
Paljudes linnades peetakse demonstratsioone.

Socialism has been built up in our country.
Meie maal on sotsialism üles ehitatud.

Much has been achieved since 1917.
1917. a. saadik on palju saavutatud.

Fascist Germany was defeated in 1945.
Fašistlik Saksamaa võideti 1945. a.

Millions of people were killed in the Second World War.

Teises Maailmasõjas tapeti miljoneid inimesi.

Now Communism is being built in our country.
Nüüd ehitatakse meie maal kommunismi.

In the future the productivity of labour will be raised
in many branches of industry.
Tulevikus tõstetakse paljudes tööstusharudes tööviljakust.

Passiivlause tarvitamise iseärasused inglise keeles

§ 65

- Peale sihiliste verbide on inglise keeles võimalik moodustada passiivi veel mõnedest verbidest, mida tarvitatakse kaud- või eessõnalise sihitisega. Aktiivlause kaud- või eessõnaline sihtis saab sel juhul passiivlause aluseks:

They showed us some interesting pictures.
Nad näitasid meile mõningaid huvitavaid pilte.
Some interesting pictures were shown us.
We were shown some interesting pictures.
Meile näidati mõningaid huvitavaid pilte.

She gave me that book last week.
Ta andis mulle selle raamatu möödunud nädalal.
That book was given me last week.
I was given that book last week.
See raamat anti mulle möödunud nädalal.

They listened to John with interest.
Nad kuulasid Johni huviga.
John was listened to with interest.
Johni kuulati huviga.

They looked after the children well.
Nad vaatasid laste järele hästi.
The children were looked after well.
Laste järele vaadati hästi.

Kaud- või eessõnalise sihitisega tarvitatavad verbid, millest saab moodustada passiivi

ask	We were asked several questions. Meile esitati mitu küsimust.
promise	He was promised an easier job. Temale lubati kergemat tööd.
teach	They were taught Russian and English. Neile õpetati vene ja inglise keelt.
send	She was sent some flowers. Talle saadeti lilli.

tell	We were told an interesting story. Meile räägiti huvitavat juttu.
pay	The man was paid five pounds for his work. Mehele maksti töö eest viis naela.
show	We were shown some beautiful plants. Meile näidati mõningaid ilusaid taimi.
offer	He was offered an interesting job. Talle pakuti huvitavat töökohta.
send for	The doctor was sent for. Saadeti arsti järele.
look after	The children will be looked after. Laste järele vaadatakse.
laugh at	Why was he laughed at? Miks naerdi ta üle?
speak of	The incident was not spoken of. Vahejuhtumist ei räägitud.
take care of	You will be taken care of. Teie eest hoolitsetakse.

* Samuti võib tarvitada veel mõningaid harvem esinevaid verbe.

Passiivlause tõlkimine eesti keelde

§ 66

● Passiivlause tõlgitakse eesti keelde:

1) umbisikulise tegumoega:

The streets **are cleaned** every day.
Tänavaid puhastatakse iga päev.

The shops **were opened** at nine that day.
Tol päeval avati kauplused kell üheksa.

A Komsomol meeting **will be held** here tomorrow.
Homme peetakse siin komsomolikoosolekut.

● 2) isikulise tegumoega:

This story **has been translated** into English by John.
Selle jutu tõlkis inglise keelde John.

My friend **was invited** to the school party by Henry.
Minu sõbra kutsus kooli peoõhtule Henry.

Vt. tabel 13: Verbi pööramine passiivis.

Vt. tabel 20: Verbi *take* pööramine passiivi üldaegades.

Vt. tabel 21: Verbi *take* pööramine passiivi perfektis aegades.

Vt. tabel 22: Aktiivlause muutmine passiivlauseks.

KÄSKIV KÕNEVIIS

THE IMPERATIVE

§ 67

- Käskiva kõneviisi 2. pöörde jaatav vorm langeb inglise keeles ühte infinitiiviga. Sama vormi tarvitatakse nii ainsuses kui ka mitmuses:

Help them. Aita (aidake) neid!

Call Ann. Kutsu (kutsuge) Ann!

Go home now. Mine (minge) nüüd koju!

- Eitav vorm moodustatakse **do not** abil. Kõnekeeles asendatakse **do not** lühivormiga **don't** [dount]:

Do not open your books. Ärge avage raamatuid!
Don't open your books.

Do not leave the classroom. Ärge lahkuge klassist!
Don't leave the classroom.

- Käskiva kõneviisi rõhuline jaatav vorm moodustatakse abiverbi **do** abil:

Do come to see us. Tule (tulge) meid tingimata vaatama!

Do tell us the truth. Räägi (rääkige) meile ometi tätt!

- 1. ja 3. pöördes väljendatakse käsklust järgmiselt:

	Ainsus	Mitmus
1. pööre	Let me do it.	Let us do it.
3. pööre	Let Bob do it. Let him do it. Let Kate do it. Let her do it.	Let the boys do it. Let them do it.

- Lühivormina tarvitatakse kõnekeeles **let us** asemel **let's**.

ABIVERBID

AUXILIARY VERBS

§ 68

- Abiverbideks nimetatakse verbe, mille abil moodustatakse verbi liitvorme.

Abiverbidena tarvitatakse inglise keeles järgmisi verbe: **have, be, do, shall (should), will (would)**.

Abiverbidena puudub neil verbidel iseseisev tähendus. Mõningad abiverbid võivad esineda ka täistähenduslike verbidena, näit. **be** — olema, **have** — omama, **do** — tegema.

VERB HAVE (OMAMA)

§ 69

Põhivormid: **have, had, had**.

JAATAV VORM

Arv	Pööre	Present Indefinite	Past Indefinite
Ainsus	1. 2. 3.	I have you have he has, she has, it has	I had you had he had, she had, it had
Mitmus	1. 2. 3.	we have you have they have	we had you had they had

KÜSIV VORM

- Ajavormide *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* küsivas vormis seisab verb aluse ees.

Küsiv ja eitav vorm ajavormidest *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* moodustatakse verbil *have* üldiselt ilma abiverbita *do*.

Arv	Pööre	Present Indefinite	Past Indefinite
Ainsus	1. 2. 3.	Have I? Have you? Has he? Has she? Has it?	Had I? Had you? Had he? Had she? Had it?
Mitmus	1. 2. 3.	Have we? Have you? Have they?	Had we? Had you? Had they?

- Ajavormide *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* eitavas vormis tarvitatakse

1) lühivastuses eitust **not**.

Have you a watch? No, I **have not**.

Kas teil on kella? Ei, ei ole.

Had you your watch with you? No, I **had not**.

Kas teil oli kell kaasas? Ei, ei olnud.

- 2) Artikli või asesõnaga tarvitatud nimisõna ees tarvitame üldreeglina ainult eitavaid lühivorme: **haven't, hasn't, hadn't**.

I **haven't** a watch.

Mul ei ole kella.

I **hadn't** a watch with me.

Mul ei olnud kella kaasas.

We **haven't** many friends here.

Meil ei ole siin palju sõpru.

We **hadn't any** friends there.

Meil ei olnud seal sõpru.

- 3) Ilma artiklita või asesõnata tarvitatud nimisõna ees tarvitame eitust **no**.

I **have no** watch.

Mul ei ole kella.

I **have no** good watch.

Mul ei ole head kella.

I **had no** watch with me.

Mul ei olnud kella kaasas.

- Abiverbi *have* ülejäänud ajavormid moodustatakse reegli-päraselt, nagu teistelgi verbidel. Kestvaid aegu ja perfekt kestvaid aegu verbist **have** (omama) ei tarvitata.

Future Indefinite		
Ainsus		Mitmus
I shall have		we shall have
you will have		you will have
he will have		
she will have		they will have
it will have		
Present Perfect	Past Perfect	Future Perfect
I have had	I had had	I shall have had
you have had	you had had	you will have had
he has had	he had had	he will have had
she has had	she had had	she will have had
it has had	it had had	it will have had
we have had	we had had	we shall have had
you have had	you had had	you will have had
they have had	they had had	they will have had

- Küsi v vorm ajavormidest *Future Indefinite, Present Perfect, Past Perfect* ja *Future Perfect* moodustatakse üldise juhise kohaselt (vt. § 53).

Eitav vorm ajavormidest *Future Indefinite, Present Perfect* ja *Future Perfect* moodustatakse:

- 1) eituse **not** abil

We **have not had** an English lesson today.

Meil ei ole täna inglise keele tundi olnud.

We **shall not have** an Estonian lesson tomorrow.

Meil ei ole homme eesti keele tundi.

- 2) eituse **no** abil

We **have had no** English lesson today.

Meil ei ole täna inglise keele tundi olnud.

We **shall have no** Estonian lesson tomorrow.

Meil ei ole homme eesti keele tundi.

Verbi *have* kasutamine abiverbina

§ 70

- Abiverbina kasutatakse verbi *have* perfekti aegade moodustamiseks (koos täistähendusliku verbi mineviku kesksõnaga):

We **have planted** some flowers there.

Me oleme sinna lilli istutanud.

She **has watered** the flowers.

Ta on lilli kastnud.

By that time they **had weeded** the flower-beds.

Selleks ajaks olid nad lillepeenrad rohinud.

By next Saturday we **shall have dug** up those flower-beds.

Tulevaks laupäevaks me oleme need lillepeenrad üles kaevanud.

Verb *have* modaalverbina

§ 71

- Verbi *have* tähendus modaalverbina * on «*pidama, sunnitud olema*». Sel viisil asendab ta modaalverbi *must*. Modaalverbile *have* järgneva infinitiivi ees seisab partikkel **to**.

* Modaalverbi kohta vt. § 81.

We have to do it.	Me peame seda tegema.
They had to rise early.	Nad pidid vara tõusma.
We shall have to help him tomorrow.	Me peame teda homme aitama.

Verb *have* idiomaaatilistes väljendites

§ 72

- Verb *have* esineb sageli järgmist tüüpi idiomaaatilistes väljendites.

have breakfast (lunch, dinner, supper)	einetama, lõunatama, õhtust sööma
have a good time	aega lõbusalt veetma
have a look at something	millelegi pilku heitma
have a smoke	(ühe) suitsu tegema
have a swim	ujumas ära käima jne.

- Niisuguste väljendite korral tuuakse ajavormide *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* küsivasse ja eitavasse vormi sisse abiverb **do** (**do, does, did**).

Do you have breakfast at eight?
Kas te einetate kell kaheksa?

Does she have a swim every day?
Kas ta käib iga päev ujumas?

Did you have a good time at the party?
Kas te veetsite peol aega lõbusasti?

- Idiomaaatilistes väljendites esineb *have* ka kestvates aegades. Where are they? They **are having** dinner in the lunchroom. Kus nad on? Nad söövad (praegu) sööklas lõunat.

Are you having a good time? Kas te lõbutsete (praegu) hästi?

Comrade Hint was in the room when we entered it. He **was having** a smoke.

Sm. Hint oli toas, kui me sellesse sisenesime. Ta suitsetas (parajasti).

Vt. tabel 10: Verbi *have* pööramine.

§ 73

- Põhivormid: **be, was, were, been**

JAATAV VORM

Arv	Pööre	Present Indefinite	Past Indefinite
Ainsus	1.	I am	I was
	2.	you are	you were
	3.	he is, she is, it is	he was, she was, it was
Mitmus	1.	we are	we were
	2.	you are	you were
	3.	they are	they were

KÜSIV VORM

- Ajavormide *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* küsivas vormis seisab verb aluse ees.

Arv	Pööre	Present Indefinite	Past Indefinite
Ainsus	1.	Am I?	Was I?
	2.	Are you?	Were you?
	3.	Is he? Is she? Is it?	Was he? Was she? Was it?
Mitmus	1.	Are we?	Were we?
	2.	Are you?	Were you?
	3.	Are they?	Were they?

EITAV VORM

- Ajavormide *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* eitavas vormis seisab eitus **not** verbi järel.

Arv	Pööre	Present Indefinite	Past Indefinite
Ainsus	1.	I am not	I was not
	2.	you are not	you were not
	3.	he is not, she is not, it is not	he was not, she was not, it was not
Mitmus	1.	we are not	we were not
	2.	you are not	you were not
	3.	they are not	they were not

- Ulejäänud ajavormid moodustatakse reeglipäraselt nagu teistelgi verbidel.

Future Indefinite	Present Continuous	Past Continuous
I shall be you will be he will be she will be it will be we shall be you will be they will be	I am being you are being he is being she is being it is being we are being you are being they are being	I was being you were being he was being she was being it was being we were being you were being they were being

Present Perfect	Past Perfect	Future Perfect
I have been you have been he has been she has been it has been we have been you have been they have been	I had been you had been he had been she had been it had been we had been you had been they had been	I shall have been you will have been he will have been she will have been it will have been we shall have been you will have been they will have been

- Küsiv ja eitav vorm ajavormidest *Future Indefinite*, *Present Continuous*, *Past Continuous*, *Present Perfect*, *Past Perfect* ja *Future Perfect* moodustatakse üldise juhise kohaselt (vt. § 53 ja 54).

Perfekti kestvaid aegu verbist **be** ei moodustata.

Verbi *be* kasutamine abiverbina

§ 74

- Abiverbina tarvitatakse verbi *be*

- 1) kestvate aegade (Continuous Tenses) moodustamiseks (koos põhiverbi oleviku kesksõnaga (Present Participle)):

What are you reading ?	Mida te (praegu) loete?
Where is he going ?	Kuhu ta (praegu) läheb?
They were singing .	Nad laulsid (parajasti).
She was playing the piano.	Ta mängis (parajasti) klaverit.
What will you be doing at five?	Mida te kell viis teete?

§ 76

- Põhivormid: **do, did, done** [dʌn].
Pööramiseseärasused on järgmised.
 1. Ajavormi *Present Indefinite* 3. pööre **does** hääldatakse [dʌz], (rõhuta [dɛz]).
 2. Küsiv ja eitav vorm ajavormis *Present Indefinite* moodustatakse **do, does** ja infinitiivi abil.
Do you do many exercises? Kas te teete palju harjutusi?
We do not do many exercises. Me ei tee palju harjutusi.
 - 3. Ajavormi *Past Indefinite* küsiv ja eitav vorm moodustatakse **did** ja infinitiivi abil.
Did you do that exercise yesterday?
Kas te tegite eile selle harjutuse?
We did not do that exercise yesterday.
Me ei teinud eile seda harjutust.
 - Ülejäänud ajavormid moodustatakse reeglipäraselt, nagu teistel verbidelgi.
Future Indefinite: I shall do jne.
Present Continuous: I am doing jne.
Past Continuous: I was doing jne.
Future Continuous: I shall be doing jne.
Present Perfect: I have done jne.
Past Perfect: I had done jne.
Future Perfect: I shall have done jne.
Present Perfect Continuous: I have been doing jne.
Past Perfect Continuous: I had been doing jne.
Future Perfect Continuous: I shall have been doing jne.

Verbi *do* kasutamine abiverbina

§ 77

- Abiverbina tarvitatakse verbi *do*
 - 1) küsiva ja eitava vormi moodustamiseks ajavormis *Present Indefinite*:
Do you know Mary? **I do not know** Mary.
Kas sa tunned Mary't? Ma ei tunne Mary't.

Does Mary go to school? Mary **does not go** to school.
Kas Mary käib koolis? Mary ei käi koolis.

- 2) küsiva ja eitava vormi moodustamiseks ajavormis *Past Indefinite*:

Did your friends arrive yesterday?
Kas teie sõbrad saabusid eile?

Our friends **did not arrive** yesterday.
Meie sõbrad ei saabunud eile.

- 3) käskiva kõneviisi eitava vormi moodustamiseks:

Do not wait for us!	Ärge meid oodake!
Do not stay here!	Ärge siia jääge!
Do not leave me alone!	Ära jäta mind üksinda!
Do not forget us!	Ära meid unusta!

- 4) rõhulise jaatava vormi moodustamiseks ajavormidest *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* ning käskivast kõneviisist:

They **do like** music.
Nad tõepoolest armastavad muusikat.

I **did ask** you to go there.
Ma ometi palusin teid sinna minna.

Do stay with us.
Jääge ometi meie juurde!

Do come to see us.
Tulge tingimata meid vaatama!

- 5) aseverbina, et vältida täistähendusliku verbi kordamist (ajavormides *Present Indefinite* ja *Past Indefinite*):

Peter works harder than you **do**.
Peter töötab rohkem kui sina (töötad).

Ilmar does not know English, but Peter **does**.
Ilmar ei oska inglise keelt, kuid Peeter oskab.

- 6) lühivastustes küsilausele, kui öeldis on ajavormis *Present Indefinite* või *Past Indefinite*.

Do you like music?	Yes, I do . Jah (armastan).
Kas te armastate muusikat?	No, I don't . Ei (ei armasta).

Did they arrive yesterday?	Yes, they did . Jah (saabusid).
Kas nad saabusid eile?	No, they didn't . Ei (ei saabunud).

- 7) disjunktiiivsetes (eks ju, ega ju) küsimustes, kui jutustava lause öeldis on ajavormis *Present Indefinite* või *Past Indefinite*.

You didn't see him, **did** you?
Sa ei näinud teda, ega ju?

You study English at school, **don't** you?
Sa õpid koolis inglise keelt, eks ju?

ABIVERBIDE LÜHIVORMID

§ 78

- Kõnekeeles tarvitatakse abiverbide lühivorme.

Verb **have**

I have = I've [aiv]	have not = haven't [ˈhævnt]
you have = you've [ju:v]	has not = hasn't [ˈhæznt]
he has = he's [hi:z]	had not = hadn't [ˈhædnt]
she has = she's [ʃi:z]	
it has = it's [its]	
we have = we've [wi:v]	
you have = you've [ju:v]	
they have = they've [ðei:v]	

I had = I'd [aid]	we had = we'd [wi:d]
you had = you'd [ju:d]	you had = you'd [ju:d]
he had = he'd [hi:d]	they had = they'd [ðeid]
she had = she'd [ʃi:d]	

Verb **be**

I am = I'm [aim]	is not = isn't [ˈiznt]
you are = you're [juə]	are not = aren't [ɑnt]
he is = he's [hi:z]	was not = wasn't [ˈwɒznt]
she is = she's [ʃi:z]	were not = weren't [wɜ:nt]
it is = it's [its]	
we are = we're [wiə]	
you are = [juə]	
they are = they're [ðeiə]	

Verb will

I will = I'll [aɪl]
 you will = you'll [ju:l]
 he will = he'll [hi:l]
 she will = she'll [ʃi:l]
 it will = it'll [ɪtɪl]
 we will = we'll [wi:l]
 you will = you'll [ju:l]
 they will = they'll [ðeɪl]
 will not = won't [wɒnt]

Verb do

do not = don't [daʊnt]
 does not = doesn't [ˈdɒznt]
 did not = didn't [ˈdɪdn̩t]

Verb shall

I shall = I'll [aɪl]
 we shall = we'll [wi:l]
 shall not = shan't [ʃaɪnt]

MODAALVERBID

MODAL VERBS

§ 79

- Tähtsamad modaalverbid inglise keeles on järgmised: **can** (could), **may** (might), **must**, **should**, **ought**.

Modaalverbid ei väljenda tegevust, vaid kõneleja suhtumist tegevusse. Modaalverbid ei esine lause öeldisena kunagi üksinda, vaid alati koos põhiverbi infinitiiviga:

You **can** do that.
 You **must** do that.
 You **may** do that.

Te saate seda teha.
 Te peate seda tegema.
 Te tohite seda teha.

Modaalverbide tähendus ja nende tõlkimine eesti keelde

- **CAN** (min. **could**) väljendab oskust, võimelisust, võimalikkust. Tõlgitakse eesti keelde: «oskan» («oskad» jne.), «võin» («võid» jne.), «saan», («saad» jne.), «suudan» (jne.), «oskasin», «võisin», «sain», «suutsin» (jne.).

Minevikuvormi **could** võib tarvitada ka tuleviku kohta. Sel puhul väljendab ta tingivat kõneviisi ja esineb tähenduses «võiksin», «võiksid», «saaksin», «saaksid» jne.:

They **can** skate.
 We **can** help you.

 He **could** speak English.
Could they help you?

Nad oskavad uisutada.
 Me saame (võime) teid aidata.
 Ta oskas inglise keelt rääkida.
 Kas nad said teid aidata?
 Kas nad saaksid teid aidata? (tuleviku kohta)

- **MAY** 1) väljendab palvet (tähenduses «võima», «tohtima») või luba, koos eitusega **not** — keeldu. Tõlgitakse eesti keelde «*tohin*» («*tohid*» jne.)

May the children play here?	Kas lapsed tohivad siin mängida?
May Hilda stay with us?	Kas Hilda tohib meie juurde jääda?
The children may play here.	Lapsed võivad siin mängida.
Hilda may stay with us.	Hilda võib meie juurde jääda.
May the children stay up till eleven?	Kas lapsed tohivad kella 11-ni üleval olla?
No, they may not .	Ei, nad ei tohi.

- 2) väljendab võimalikkust.

He may come.	Ta võib (veel) tulla.
They may know you.	Võib-olla ta tuleb veel.
	Võib-olla nad tunnevad teid.

- Küsimusele «**May I...?**» («Kas ma tohin...?») vastatakse jaataval korral modaalverbiga **may**:

May we eat the sweets now? Yes, you **may**.
Kas me tohime kompekid nüüd ära süüa? Jah, tohite küll.

- Eitava vastuse korral tarvitatakse **may not**, kategoorilise keelu korral **mustn't** ['mʌsnt] — *ei tohi*:

May we eat the sweets now? No, you **may not**.

- **MIGHT** (**may** asemel sihitislauses, kui pealause verb on mineviku ajavormis) väljendab:

- 1) lubamist, tohtimist.

They said that Hilda **might** stay with them.
Nad ütlesid, et Hilda tohib (võib) nende juurde jääda.

- 2) võimalikkust.

We thought that it **might** rain.
Me arvasime, et võib hakata vihma sadama.

- **MUST** 1) väljendab kohustust või vajadust.

Tõlgitakse eesti keelde: «*pean*» («*pead*» jne.).
 You **must return** the book to the library.
 Sa pead raamatu raamatukogusse tagastama.
 She **must take** that medicine. Ta peab seda rohtu võtma.

- 2) väljendab oletust.

Tõlgitakse eesti keelde *vastava põhiverbiga* + «*arvatavasti*».

You **must be** tired. Te olete arvatavasti väsinud.
 They **must be** at home. Nad on arvatavasti kodus.
 She **must know** that. Arvatavasti ta teab seda.

- **MUST NOT** (= *mustn't* ['mʌsnt])

väljendab kategoorilist keeldu.

Tõlgitakse eesti keelde: «*ei tohi*».

You **must not** be late. Te ei tohi hilineda.
 They **must not** talk loud here. Nad ei tohi siin valjusti rääkida.
 May I give your book to others? No, you **must not**. Kas ma tohin teie raamatu teistele anda? Ei, ei tohi.
 May the boy take the knife? No, he **must not**. Kas poiss tohib noa võtta? Ei, ei tohi.

- Küsimusele «**Must I...?**» («Kas ma pean...?») vastatakse jaataval korral modaalverbiga **must**:

Must we do that exercise in writing too? Yes, you **must**.
 Kas me peame selle harjutuse ka kirjalikult tegema? Jah, peate.

- Eitava vastuse korral tarvitatakse modaalverbi **needn't** ['ni:dnt] tähenduses «ei tarvitse, ei ole vaja»:

Must we do that exercise in writing too? No, you **needn't**.

- **SHOULD** väljendavad moraalselt kohustust.

OUGHT Tõlgitakse eesti keelde verbiga «*pidama*» tingivas kõneviisis — «*peaksin*» («*peaksid*» jne.)

You **should help** your parents. Sa peaksid vanemaid aitama.
 You **ought to help** your parents.

They **should work** harder.
They **ought to work** harder.

Nad peaksid rohkem töötama.

● **SHOULD NOT** tõlgitakse: «ei tohiks»
OUGHT NOT

You **should not make** such mistakes.
You **ought not to make** such mistakes.
Te ei tohiks niisuguseid vigu teha.
He **should not** be impolite.
He **ought not to** be impolite.
Ta ei tohiks ebaviisakas olla.

Modaalverbide grammatilised iseärasused

§ 80

● 1. Modaalverbidel puuduvad mittepöördelised vormid — infinitiiv, kesksõnad, gerundium.

● 2. Neil on vaid üksikud pöördelised vormid.
Verb **can** esineb kahes ajavormis: *Present Indefinite* — **can**
Past Indefinite — **could**.
Verb **may** esineb põhiliselt ajavormis *Present Indefinite* — **may**
Verb **must** esineb ainult ajavormis *Present Indefinite* — **must**

● 3. Ajavormis *Present Indefinite* puudub modaalverbidel ainuse 3. pöördes lõpp -s:

he can	ta võib	he may	ta tohib
she must	ta peab	she ought	ta peaks

● 4. Modaalverbidele järgneb põhiverb infinitiivivormis ilma partiklita **to**. Erand: **ought (ought to do)**:

We can read English.	Me oskame inglise keelt lugeda.
We must read that book.	Me peame seda raamatut lugema.
You may take that book.	Sa tohid selle raamatu võtta.
You should practise more.	Sa peaksid rohkem harjutama.
You ought to practise more.	Sa peaksid rohkem harjutama.
They should work hard.	Nad peaksid kõvasti töötama.
They ought to work hard.	Nad peaksid kõvasti töötama.

- 5. K ü s i l a u s e s seisab modaalverb aluse ees:

Can you speak English?	Kas te oskate inglise keelt rääkida?
Could they correct their mistakes?	Kas nad oskaside oma vigu parandada?
May we take that book?	Kas me tohime selle raamatu võtta?
Should we practise more?	Kas me peaksime rohkem harjutama?
Ought we to practise more?	

- 6. Eitavas vormis seisab eitus **not** modaalverbi järel. Pange tähele **cannot** õigekirjutust.
He **cannot** speak English. Ta ei oska inglise keelt rääkida.
They **could not** correct the mistakes. Nad ei osanud vigu parandada.
You **may not** take that book. Te ei tohi seda raamatut võtta.
You **must not** be late for the lessons. Te ei tohi tundidesse hilineda.

Modaalverbide asendamine teiste verbidega

§ 81

- Nagu eespool mainisime, puuduvad modaalverbidel paljud ajavormid. Neid on võimalik asendada järgmiselt:
Verbi **can** asendajaks on **to be able** (to...) «suutma, võimeline olema». Ühendi **to be able** järel on infinitiiv partikliga **to**:

Present Indefinite:	We can translate that text.
Past Indefinite:	We could translate that text.
Future Indefinite:	We shall be able to translate that text, if you give us a dictionary.
Present Perfect:	We have been able to translate that text.
Past Perfect:	We had been able to translate that text by last Monday.

- Verbi **may** asendajaks on **to be allowed** (to...).

Present Indefinite:	They may come in. Nad tohivad sisse tulla.
Past Indefinite:	They were allowed to come in. Nad tohtisid sisse tulla.
Future Indefinite:	They will be allowed to come in. Nad tohivad sisse tulla (edaspidi).

Present Perfect:	They have not been allowed to stay here.
Past Perfect:	Neid ei lubatud siia jääda. The children were happy. They had been allowed to invite some guests. Lapsed olid õnnelikud. Neil lubati kutsuda külalisi.

● Verbi **must** asendajaks on **to have** (to...).

Present Indefinite:	I must go there. Ma pean sinna minema.
Past Indefinite:	I had to go there. Ma pidin sinna minema.
Future Indefinite:	I shall have to go there, if they need my help. Ma pean sinna minema, kui nad mu abi vajavad.
Present Perfect:	Have you ever had to work all night? Kas te olete kunagi pidanud öö läbi töötama?
Past Perfect:	She said that she had never had to work all night. Ta ütles, et ta ei ole kunagi pidanud öö läbi töötama.

● Ajavormides *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* moodustakse küsiv ja eitav vorm harilikult **do, does, did** abil:

- Do** you **have** to go now? Kas sa pead nüüd minema?
Does Ann **have** to stay with the child? Kas Ann peab lapse juurde jääma?
Did they **have** to take that exam? Kas nad pidid selle eksami sooritama?

● Kõnekeeles tarvitatakse sageli **must** asemel väljendit **I've got to...**:

- I've got to** write some letters today.
Ma pean täna mõned kirjad kirjutama.

Modaalverbide lühivormid

- cannot = can't [kɑnt]
could not = couldn't [ˈkudnt]
must not = mustn't [ˈmʌsnt]
should not = shouldn't [ˈʃudnt]
ought not = oughtn't [ˈɔɪntnt]

AEGADE ÜHILDUMINE

SEQUENCE OF TENSES

§ 82

- Aegade ühildumise ehk aegade järjestuse all mõistetakse inglise keeles kõrvallause verbi aja sõltuvust pealause verbi ajast.

Aegade ühildumine on inglise keeles nõutav sihitislauses. Eesti keeles sellist aegade ühildumist sihitislauses ei esine.

We **knew** that our teacher **was** ill.
Me **teadsime**, et meie õpetaja **on** haige.

- Kehtib reegel, et kui pealause verb on mineviku ajavormis, siis peab ka sihitislause verb olema ühes mineviku ajavormis. Ajavormi valik oleneb sellest, kas sihitislause tegevus on samaaegne, eelneb või järgneb pealause tegevusele. Sihitislause tegevus võib

- 1) olla **s a m a a e g n e** pealause tegevusega:

He **said** that he **was** tired.
Ta ütles, et ta on väsinud.
They **thought** that the children **were playing** outdoors.
Nad arvasid, et lapsed mängivad väljas.
She **told** them that she **knew** English well.
Ta ütles neile, et ta oskab hästi inglise keelt.
We **knew** that Ella **was working** in the garden.
Me teadsime, et Ella töötab (parajasti) aias.

- 2) **e e l n e d a** pealause tegevusele:

They **said** that they **had done** all the exercises.
Nad ütlesid, et nad on kõik harjutused teinud.
We **knew** that she **had lost** her watch.
Me teadsime, et ta on oma kella kaotanud.
He **told** us that they **had received** our letter.
Ta rääkis meile, et nad on meie kirja kätte saanud.

- 3) **j ä r g n e d a** pealause tegevusele:

He **said** that he **would** soon **leave** Tallinn.
Ta ütles, et ta lahkub varsti Tallinnast.
We **hoped** that they **would help** us.
Me lootsime, et nad meid aitavad.

- 1. Kui pealause verb on minevikus, on sihitislauses sama aegse tegevuse korral ajavorm *Past Continuous*.
Alusele pidevalt omase või korduva tegevuse korral on sihitislauses ajavorm *Past Indefinite*:

We **wanted to know** what the boys **were doing**.
Me tahtsime teada, mida poisid teevad.

He **said** that he **knew** my father.
Ta ütles, et ta tunneb minu isa.

I **knew** that Tom **had** little time.
Ma teadsin, et Tomil on vähe aega.

We **knew** that he **went** to school in the afternoon.
Me teadsime, et ta õhtupoolikul koolis käib.

- 2. eelnenud tegevuse korral on sihitislauses *Past Perfect*:
She **understood** that she **had made** a mistake.
Ta sai aru, et ta on vea teinud.

She **told** us that she **had corrected** the mistake.
Ta ütles meile, et ta on vea parandanud.

- 3. järgneva tegevuse korral on sihitislauses *Future in the Past*:

We **knew** that they **would arrive** soon.
Me teadsime, et nad varsti saavad.

They **wanted to know** if we **would be** at home next Sunday.
Nad tahtsid teada, kas me oleme järgmisel pühapäeval kodus.

Ajavormi *Future in the Past* moodustamiseks asendatakse ajavormis *Future Indefinite* abiverb **shall** abiverbiga **should** ja abiverb **will** abiverbiga **would**.

Pange tähele: Sidesõna **that** («et») võib sihitislauses ära jätta.
He said he knew my father. She understood she had made a mistake.
Vt. tabel 31: Aegade ühildumine.

OTSENE JA KAUDNE KÕNE

DIRECT AND INDIRECT SPEECH

§ 83

- Nii eesti kui ka inglise keeles toimub otseste kõne muutmisel kaudseks rida muudatusi, näiteks muutuvad vastavalt lause mõttele mõlemas keeles asesõnad ja koos asesõnadega mõningail juhtudel ka verbi pöördevormid ja määrused:

Otsene kõne

Helen says to me, "**You speak** Russian well."

Helen ütleb mulle: «**Sa räägid** hästi vene keelt.»

Ann says, "**I am** sixteen years old."

Ann ütleb: «**Ma olen** kuusteist aastat vana.»

When I saw Peter last Friday, he said to me, "I shall go to the country **tomorrow**."

Kui ma nägin möödunud reedel Peetrit, ütles ta mulle: «Ma sõidan homme maale.»

Father says to Mother, "**I have brought** you some flowers."

Isa ütleb emale: «**Ma tõin** sulle lilli.»

Kaudne kõne

Helen tells me that **I speak** Russian well.

Helen ütleb mulle, et **ma räägin** hästi vene keelt.

Ann says that **she is** sixteen years old.

Ann ütleb, et **ta on** kuusteist aastat vana.

When I saw Peter last Friday he told me that he would go to the country **the next day**.

Kui ma nägin möödunud reedel Peetrit, ütles ta mulle, et ta sõidab homme maale.

Father tells Mother that **he has brought her** some flowers.

Isa ütleb emale, et **ta tõi** temale lilli.

JUTUSTAV LAUSE KAUDSES KÖNES

§ 84

- Otsene kõne antakse kaudses kõnes edasi sihitislausega.

Saatelause Otsene kõne

Hilda says, "I have little time."

Hilda ütleb: «Mul on vähe aega.»

Põimlause koosseisu kuulub sihitislause

Hilda says that she has little time.

Hilda ütleb, et tal on vähe aega.

- Kui pealause verb on mineviku ajavormis, peab vastavalt aegade ühildumise reeglitele ka sihitislause verb olema mingis mineviku ajavormis (vt. § 82).

Otsene kõne

Hilda said, "I have little time."

Hilda ütles: «Mul on vähe aega.»

Hilda said, "I am writing a letter."

Hilda ütles: «Ma kirjutan kirja.»

Hilda said, "I got Ann's letter on Monday."

Hilda ütles: «Ma sain Anne kirja esmaspäeval.»

Hilda said: "Ann will visit me."

Hilda ütles: «Ann külastab mind.»

Kaudne kõne

Hilda said that she had little time.

Hilda said that she was writing a letter.

Hilda said that she had got Ann's letter on Monday.

Hilda said that Ann would visit her.

KÜSILAUSE KAUDSES KÖNES

§ 85

- Küsilause muutub kaudses kõnes jutustavaks lauseks.

Otsene kõne

Lembit asks, "Where does Paul work?"

Lembit küsib: «Kus Paul töötab?»

Kaudne küsimus

Lembit asks where Paul works.

Lembit küsib, kus Paul töötab.

- Kaudses küsimuses on sõnade järjekord otsene, s. o. alus eelneb öeldisele. Saatelauses verb say asendatakse kaudses kõnes verbiga ask:

Paul asks Fred, "Where do you live?"

Lembit says, "When will you be free?"

Paul asks Fred where he lives.

Lembit asks me when I shall be free.

- Üldküsimust (s. o. küsimust ilma küsiva sõnata) alustatakse kaudses küsimuses sidesõnaga if või whether.

Lembit says, "Does Paul work well?"

Lembit asks if Paul works well.

Lembit küsib, kas Paul töötab hästi.

Lembit says, "Does Paul work well or badly?"
Lembit asks **whether** Paul works well or badly.
Lembit küsib, kas Paul töötab hästi või halvasti.

- Kui pealause verb on mineviku ajavormis, on kaudes küsimuses nõutav aegade ühildumine (vt. § 82).

Lembit said, "Is Paul a student?"
Lembit asked if Paul **was** a student.
Lembit küsis, kas Paul on üliõpilane.

Lembit said, "When **did** Paul **enter** the University?"
Lembit asked when Paul **had entered** the University.
Lembit küsis, millal Paul astus ülikooli.

Lembit said, "When **will** Paul **graduate**?"
Lembit asked when Paul **would graduate**.
Lembit küsis, millal Paul lõpetab ülikooli.

KÄSKLAUSE KAUDSES KÖNES

§ 86

- Käsku või palvet väljendatakse kaudes kõnes infinitiiviga (partikliga **to**). Palvet, käsku või korraldust väljendavad sel juhul kõige sagedamini verbid **ask** (paluma) või **tell** (käskima).

Otsene kõne

Kaudne käsk

The teacher said, "Open the windows."

The teacher **told** the pupils **to open** the windows.

Õpetaja ütles: «Avage aknad!»

Mary says to me, "Give me your book."

Mary **asks me to give** her my book.

Mary ütleb mulle: «Anna mulle oma raamat!»

- Eitust väljendatakse kaudes käsklause eitava sõnaga **not** infinitiivi ees:

The teacher said, "Don't talk."

The teacher told the pupils **not to talk**.

Õpetaja ütles: «Ärge aja-ge juttu!»

The teacher says, "Don't leave the classroom."

The teacher tells the pupils **not to leave** the classroom.

Õpetaja ütleb: «Ärge lah-uge klassist!»

VERBIDE SAY JA TELL (ÜTLEMA) TARVITAMINE OTSESE
JA KAUDSE KÕNEGA

§ 87

Verb say

● Verb say esineb

1) nii otsese kui ka kaudse kõnega:

He says, "I am a pioneer."

He says that he is a pioneer.

● 2) otsese kõne ees nii eessõnalise sihitisega kui ka ilma:

Ann said, "I must work hard."

Ann said to her friend, "I like geography."

● 3) kaudse kõne ees ainult eessõnalise sihitiseta:

Ann said that mathematics was difficult for her.

Ann ütles, et matemaatika on talle raske.

Verb tell

● Verb tell esineb ainult kaudse kõnega, otsese kõne ees seda ei kasutata. Verb tell nõuab enda järel sihitist.

We told the teacher that the bell had gone.

Me ütlesime õpetajale, et kell on helisenud.

We told them that we should help them.

Me ütlesime neile, et me neid aitame.

Võrrelge: We said that we should help them.

NÄITAVAD ASESÕNAD, KOHA- JA AJAMÄÄRUSED KAUDSES
KÕNES

§ 88

● Kui pealause verb on minevikus, asendatakse otseses kõnes esinevad näitavad asesõnad ning koha- ja ajamäärused järgmiselt:

Otseses
kõnes

Kaudses
kõnes

Otseses
kõnes

Kaudses
kõnes

this
these
here
now

that
those
there
then

today
yesterday
tomorrow

that day
the day before
the next day

She said, "I have read **this book.**"

She said that she had read **that book.**

Ta ütles, et ta on seda raamatut lugenud.

She said, "I took this book from the library **yesterday.**"

She said she had taken that book from the library **the day before.**

Ta ütles, et ta võttis selle raamatu raamatukogust eelmisel päeval.

She said, "I shall return the book to the library **tomorrow.**"

She said that she would return the book to the library **the next day.**

Ta ütles, et ta tagastab raamatu raamatukogusse järgmisel päeval.

- **Otsese kõne verbiaegade asendamine kaudse kõne sihitislauses** vastavalt aegade järjestuse reeglitele (pealause öeldis on mineviku ajavormis)

Otsene kõne	Kaudne kõne (sihitislause)
Present Indefinite	Past Indefinite
Present Continuous	Past Continuous
Present Perfect } Past Indefinite } Future Indefinite	Past Perfect Future Indefinite in the Past

She said, "I **like** music."

She said, "I **am sewing** a dress."

She said, "I **have** read this book."

She said, "I **spent** the holidays in Tallinn."

She said, "I **shall help** Henry with his work."

She said that she **liked** music.

She said that she **was sewing** a dress.

She said that she **had read** that book.

She said that she **had spent** the holidays in Tallinn.

She said that she **would help** Henry with his work.

Ülejäänud verbiajad asendatakse kaudses kõnes järgmiselt:

Otsene kõne	Kaudne kõne (sihitislause)
Past Continuous	Past Perfect Continuous
Present Perfect Continuous	Past Perfect Continuou
Future Continuous	Future Continuous in the Past
Future Perfect	Future Perfect in the Past
Future Perfect Continuous	Future Perfect Continuous in the Past

She said, "We were working in the lab at nine."

She said, "We have been working in the lab for two hours."

She said, "At twelve we shall not be working in the lab."

She said, "By that time we shall have finished our work there."

She said, "By eleven o'clock we shall have been working in the lab for three hours."

She said that they had been working in the lab at nine.

She said that they had been working in the lab for two hours.

She said that at twelve they would not be working in the lab.

She said that by that time they would have finished their work there.

She said that by eleven o'clock they would have been working in the lab for three hours.

- Kaht aega — *Past Perfect* ja *Past Perfect Continuous* — ei asendata kaudes kõnes teiste aegadega.

She said, "By ten o'clock two of us had left the lab."

She said that by ten o'clock two of them had left the lab.

She said, "By the time you came we had been working in the lab for two hours."

She said that by the time we came they had been working in the lab for two hours.

AEGADE TARVITAMINE MÕNINGAIS LAUSELIKIDES

AEGADE TARVITAMINE AJAMÄÄRUSLAUSETES

§ 89

- Ajamääruslaused algavad selliste sidesõnadega nagu *when, as soon as, while, before, until* jt.

Inglise keeles ei tarvitata ajamääruslausetes tuleviku aegu. Tulevikku väljendatakse ajamääruslausetes oleviku abil:

When the rain stops, we shall go out.

Kui vihm üle läheb, me läheme välja.

We shall ring you up, **before** you leave for Moscow.

Me helistame teile, enne kui te hakkate Moskvasse sõitma.

We shall stay here **until** you return.

Me jääme siia, kuni te tagasi tulete.

As soon as you are ready, I shall ring for a taxi.

Niipea kui te valmis olete, helistan ma takso välja.

- Ajavormi *Future Perfect* asemel kasutatakse ajavormi *Present Perfect*. Alljärgnevat esitatakse on tegemist kahe tulevikus toimuva tegevusega.

When we have packed everything, we shall sit down to dinner.

Kui me oleme kõik pakkinud, me istume lõunalauda.

When we have had dinner, we shall put the rooms in order.

Kui me oleme lõunat söönud, korrastame toad.

AEGADE TARVITAMINE TINGIMUSLAUSETES

§ 90

- Tingimuslaused koosnevad pealausest ja kõrvallausest, mis algab sidesõnaga **if** (if-lause). Aegade tarvitamine tingimuslausetes oleneb sellest, mida tahetakse väljendada. Näiteks:

If you **are** right, then I **am** wrong.

Kui teil on õigus, siis eksin mina.

If they really **did** that, they **will be punished**.

Kui nad seda tõesti tegid, neid karistatakse.

If they **work** hard, they **will achieve** good results.

Kui nad töötavad kõvasti, saavutavad nad häid tagajärgi.

If they **worked** hard, they **would achieve** good results.

Kui nad töötaksid kõvasti, saavutaksid nad häid tagajärgi.

If they **had worked** hard, they **would have achieved** good results.

Kui nad oleksid kõvasti töötanud, oleksid nad saavutanud häid tagajärgi.

- Viimaseina toodud kolm tingimuslause tüüpi esinevad inglise keeles kõige sagedamini.

1. Esimest tüüpi laused väljendavad tingimust, mille teostamine on täiesti võimalik ja seetõttu ka tulemus realne:

If you **get** up in time, you **will not be** late.

Kui sa tõused õigel ajal, sa ei hiline.

- 2. Teist tüüpi laused väljendavad teatud oletust ja selle tulemust.

If you **ate** all these chocolates, you **would be** ill.

Kui te sööksite kõik need šokolaadikompekid, te haigeksite.

If you **were** a bird, the cat **would eat** you.
Kui sa oleksid linnuke, sööks kass su ära.

- Seda tüüpi tingimuslausetes esineb verb **be** ainsuse 1. ja 3. pöördes tingiva kõneviisi vormis **were**. Kõnekeeles on võimalik tarvitada ka vormi **was**:

If I **were (was)** free today, I should go to the country.
Kui ma oleksin täna vaba, sõidaksin ma maale.

- 3. Kolmandat tüüpi laused väljendavad oletust selle kohta, milline oleks olnud tulemus, kui tingimus oleks toimunud; kuid tingimus ei toimunud:

If you **had worked** hard, you **would have passed** your exam.
Kui sa oleksid kõvasti töötanud, oleksid sa eksami sooritanud.

If you **had made** fewer mistakes, you **would have got** a better mark.

Kui sa oleksid vähem vigu teinud, oleksid sa parema hinde saanud.

- Nagu eespooltoodud näidetest nähtub, tarvitatakse verbi-aegu neis kolme tüüpi tingimuslausetes järgmiselt:

Pealauses

if-lauses

1. tüüp Future Indefinite	Present Indefinite
2. tüüp should (would) +
1. põhivorm	Past Indefinite
3. tüüp should have (would
have) + 3. põhivorm	Past Perfect

Märkus: Ainsuse ja mitmuse 1. pöördes esineb **should**, 2. ja 3. pöördes **would**. Kaasaegses inglise keeles on lubatav tarvitada ka 1. pöördes **should** asemel **would**.

Vt. tabel 32: Aegade tarvitamine tingimuslausetes.

VERBI MITTEPÖÖRDELISED VORMID VERBALS

§ 91

- Verbi mittepöördelised vormid on inglise keeles järgmised: infinitiiv (the Infinitive), kesksõna (the Participle) ja gerundium (the Gerund). Nad ei muutu pöördes ega arvus.

INFINITIIV

THE INFINITIVE

§ 92

- Inglise keeles on infinitiivil mitu vormi: sihitutel verbidel — neli, sihelistel — kuus. Kuid osa neist esineb harva. Kõige sagedamini esinevad aktiivi üldinfinitiiv (the Indefinite Infinitive Active) ja passiivi üldinfinitiiv (the Indefinite Infinitive Passive). Passiivi infinitiiv esineb sageli koos modaalverbidega **can, may, must, should, ought**.

Infinitiivi vormid

Infinitiivi vormid	Sihitud verbid	Sihilised verbid	
		Aktiiv (Active Voice)	Passiiv (Passive Voice)
Indefinite Infinitive	to work	to write	to be written
Continuous Infinitive	to be working	to be writing	—
Perfect Infinitive	to have worked	to have written	to have been written
Perfect Continuous Infinitive	to have been working	to have been writing	—

Näiteid lausetes

We like to work in the garden.
Meile meeldib aias töötada.

They seem to be working with interest.
Näib, et nad töötavad (praegu) huviga.

They are glad to have worked there without any accidents.

Neil on heameel, et nad on seal ilma õnnetusjuhtumiteta töötanud.

That old man is said to have been working at that factory for forty years.

Räägitakse, et see vana mees töötab selles vabrikus juba nelikümmend aastat.

They decided to write their friends a letter.
Nad otsustasid oma sõpradele kirja kirjutada.

They expected Tom to be writing his friends a letter.
Nad eeldasid, et Tom kirjutab (parajasti) oma sõpradele kirja.

He was sorry to have written that letter.
Ta kahetses, et ta on selle kirja kirjutanud.

He is said to have been writing that novel for two years.

Räägitakse, et ta kirjutab seda romaani juba kaks aastat.

This letter must be written today.

See kiri tuleb täna kirjutada.

(See kiri peab täna kirjutatud olema.)

This novel is said to have been written during the years of the war.

Räägitakse, et see romaan on kirjutatud sõja-aastatel.

● Eesti keelde tõlgitakse infinitiiv harilikult *da-* (*ma-*)*tegevusnime* või *kõrvallause* abil:

They began to study English two years ago.
Nad hakkasid inglise keelt õppima kaks aastat tagasi.

They want to know English well.
Nad tahavad inglise keelt hästi osata.

They must speak English at the lessons.
Nad peavad tunnis inglise keelt rääkima.

They decided to take English lessons.
Nad otsustasid võtta inglise keele tunde.

They asked us to help them.
Nad palusid meid neid aidata.

They want to be invited.
Nad tahavad, et neid külla kutsutaks.

The child is happy to be praised.
Laps on õnnelik, et teda kiidetakse.

The child was happy to be praised.
Laps oli õnnelik, et teda kiideti.

Vt. tabel 33: Verbi mittepöördelised vormid. Infinitiiv.

§ 93

- Infinitiivi funktsioonid lauses on põhiliselt samad nagu eesti keeleski: ta võib olla aluseks, sihitiseks, täiendiks, liitõeldise osaks jm.

We can **speak** (liitõeldise osa) English.
Me oskame inglise keelt rääkida.

He promised **to come** (sihitis) at five.
Ta lubas tulla kell viis.

To study (alus) English is interesting.
Inglise keelt õppida on huvitav.

We were glad **to help** (õeldistäite laiend) you.
Meil oli heameel teid aidata.

- Otstarbemäärusena esineva infinitiivi tõlgime *ma-tegevus-*nimega või *et + da-tegevusnimega*.

We went there **to play** with the children.
Me läksime sinna lastega mängima.

We had to hurry **to catch** the train.
Me pidime kiirustama, et rongile jõuda.

KONSTRUKTSIOON «SIHITIS INFINITIIVIGA»*

THE COMPLEX OBJECT

§ 94

- Konstruktsioon «sihitis infinitiiviga» on omapärane inglise konstruktsioon. Eesti keeles esineb sarnane konstruktsioon verbidega *paluma, käskima, lubama*.

Me palusime **teda tulla**. = Me palusime, et ta tuleks.
Nad käskisid **meid lahkuda**. = Nad käskisid, et me lahkuk-
sime.

Direktor lubas **mind ära sõita**. = Direktor lubas, et ma ära sõidan.

- Inglise keeles tarvitatakse «sihitist infinitiiviga» järgmiste verbidega:

* Seda konstruktsiooni nimetatakse ka «akusatiiv infinitiiviga».

- 1) meeltetaju väljendavate verbidega. Infinitiiv esineb sel juhul ilma partiklita **to**:
 - see** We saw **them cross** the street.
Me nägime, et nad tänava ületasid.
 - hear** The boys heard **someone call** for help.
Poisid kuulsid, et keegi appi hüüdis.
 - watch** We watched **the children play** volley-ball.
Me jälgisime, kuidas lapsed võrkpalli mängisid.
- 2) soovi ja tundeid väljendavate verbidega. Infinitiiv esineb siin partikliga **to**:
 - want** They want **us to meet** them at eight.
Nad tahavad, et me nendega kell 8 kohtuksime.
 - like** We should like **them to stay** here longer.
Me tahame, et nad siia kauemaks jääksid.
 - expect** They expect **us to do** the work well.
Nad eeldavad, et me teeme töö hästi.
 - wish** Do you wish **us to show** you the way there?
Kas te soovite, et me näitaksime teile teed sinna?
- 3) käsku, palvet või luba väljendavate verbidega. Infinitiiv esineb partikliga **to**:
 - order** We ordered **them to leave** the room.
Me käskisime neid toast lahkuda.
 - allow** The teacher allowed **the children to play** in the yard.
Õpetaja lubas õpilasi õues mängida.
 - tell** The man told **us to wait** for him.
Mees ütles, et me teda ootaksime.
- 4) arvamust või oletust väljendavate verbidega. Infinitiiv esineb partikliga **to**:
 - consider** We consider **mathematics to be** a difficult subject.
Me peame matemaatikat raskeks aineks.
 - believe** Everybody believes **him to have** a good knowledge of physics.
Kõik arvavad, et tal on head teadmised füüsikast.
- 5) sundimist ja lubamist väljendavate verbidega. Infinitiiv esineb ilma partiklita **to**:
 - make** They made **him apologize** [ə'pɒlədʒaɪz].
Nad sundisid teda vabandama.
 - let** Let **him do** the work alone.
Lubage tal töö üksinda ära teha.

● Konstruktsiooni «sihitis infinitiiviga» nimetatakse lauseõpetuses liitsihitiseks.

§ 95

- Selles konstruktsioonis on verb passiivis. Infinitiiv esineb alati partikliga **to**:
 - They** were allowed **to stay** with their friends.
Neid lubati jääda sõprade juurde.
 - They** were made **to obey** orders.
Neid sunniti käsku kuulama.
 - The boys** were seen **to leave** the house at night.
Poisse nähti öösel kodunt lahkuvat.
- Konstruktsiooni «alus infinitiiviga» tarvitatakse järgmiste verbidega:
 - 1) meeltetaju väljendavate verbidega:
 - see** **The boys** were seen **to beat** the dog.
Poisse nähti koera peksvat.
 - hear** **She** was heard **to call** for help.
Teda kuuldi appi karjuvat.
 - 2) käsku, palvet või luba väljendavate verbidega:
 - order** **They** were ordered **to leave** the room.
Neid kästi ruumist lahkuda.
 - allow** **The sick girl** was not allowed **to read** in bed.
Haiget tüdrukut ei lubatud voodis lugeda.
 - 3) arvamust või oletust väljendavate verbidega:
 - believe** **The children** were believed **to be** in the workroom.
Arvati, et lapsed on töötoas.
 - consider** **Fred** is considered **to be** the best athlete in the school.
Fredi peetakse koolis parimaks sportlaseks.
 - 4) ütlemist või teatamist väljendavate verbidega:
 - say** **She** is said **to be** a good singer.
Räägitakse, et ta on hea laulja.
 - 5) verbidega **to seem, to happen, to prove** (osutama). Õeldis seisab sel juhul aktiivis, mitte passiivis:
 - seem** **The children** seemed **to enjoy** the play.
Näis, et lapsed naudivad näidendit.
 - happen** **I** happened **to overhear** their conversation.
Juhtus nii, et ma kuulsin nende jutujamist pealt.
- Konstruktsiooni «alus infinitiiviga» nimetatakse lauseõpetuses liitaluseks.

§ 96

- Infinitiivi tarvitatakse harilikult partikliga **to**:

We tried **to finish** the work in time.
Me püüdsime töö õigel ajal lõpetada.

Ask them **to open** the window.
Palu neid aken avada.

They decided **to go** on a walking tour.
Nad otsustasid matkale minna.

- Partiklit **to** ei tarvitata infinitiiviga

- 1) abi- ja modaalverbide **shall, will, do, can (could), may (might), must, should** järel:

Can you swim?
Kas sa oskad ujuda?

May I take your dictionary?
Kas ma tohin võtta teie sõnaraamatu?

Must we learn the poem by heart?
Kas me peame luuletuse pähe õppima?

- 2) konstruktsioonis «sihitis infinitiiviga» meeltetaju väljendavate verbide (**hear, see, feel** jt.) ning verbide **make** ja **let** järel:

Did you **see** her **come** home?
Kas sa nägid, et ta koju tuli?

Make them **write** dictations.
Pange nad etteütlosti kirjutama.

KESKSÕNA

THE PARTICIPLE

§ 97

- Inglise keeles on järgmised kesksõnad: oleviku kesksõna (Present Participle), mineviku kesksõna (Past Participle) ja perfekti kesksõna (Perfect Participle).

OLEVIKU KESKSÕNA
PRESENT PARTICIPLE

§ 98

- Oleviku kesksõna moodustatakse infinitiivist lõpu **-ing** lisamise teel:

to look — **looking**
to try — **trying**

to play — **playing**
to greet — **greeting**

- Oleviku kesksõna (ja verbi **be**) abil moodustatakse kestvaid aegu.

I **am writing**.

She **is singing**.

I **was writing**.

She **was singing**.

Oleviku kesksõna õigekirjutus

- 1. «Tumm» e langeb **ing-lõpu** ees välja:

to come — coming

to hide — hiding

to write — writing

to make — making

- 2. Lõppkaashäälik kahekordistub rõhulise lühikese täishääliku järel:

to begin — beginning

to get — getting

to shut — shutting

to drop — dropping

to forget — forgetting

- 3. Lõpp **ie** muutub **y-ks**.

to lie — lying

to die — dying

to tie — tying

Oleviku kesksõna funktsioonid lauses

§ 99

- Lauses esineb oleviku kesksõna:

1) täiendina:

a **sleeping** child

magav laps

boiling water

keev vesi

- 2) täiendause lühendis:

Do you know the actor **singing that song?** ==
Do you know the actor **who is singing that song?**

Kas te tunnete näitlejat, kes seda laulu laulab?

The young man **driving that car** asked me the way to Mustla. ==

The young man **who is driving that car** asked me the way to Mustla.

Noormees, kes juhib toda autot, küsis minul teed Mustlasse.

- 3) **määrusena:** The girl ran into the house, **crying** bitterly. Tütarlaps jooksis kibedasti nuttes majja. The boy stood there for an hour, **waiting** for his friend. Poiss seisis seal tund aega, oodates oma sõpra.
- 4) **määruslause lühendis:** **Ironing the washing** (ajamääruslause lühend), she burned her hand. = **When she was ironing the washing**, she burned her hand. Triikides pesu (millal?) põletas ta käe. **Approaching his house**, (ajamääruslause lühend) he saw a big crowd near it. = **When he was approaching his house**, he saw a big crowd near it. Kui ta lähenes oma majale, nägi ta suurt rahvahulka. **Being tired** (põhjusmääruslause lühend), they decided to have a rest. = **As they were tired**, they decided to have a rest. Olles väsinud (miks?), otsustasid nad puhata. **Not knowing your address** (põhjusmääruslause lühend), I could not visit you. = **As I did not know your address** I could not visit you. Kuna ma ei teadnud teie aadressi, ei saanud ma teid külastada.

MINEVIKU KESKSÖNA THE PAST PARTICIPLE

§ 100

- Mineviku kesksõna on verbi kolmas põhivorm. Reeglipärastest verbidest moodustatakse mineviku kesksõna lõpu **-ed** abil:

answer — answered	ask — asked
pack — packed	finish — finished
- Reeglipäraste verbide mineviku kesksõna õigekirjutus
 1. «Tumm» e langeb lõpu **-ed** ees välja:

hope — hoped	receive — received
--------------	--------------------
 2. Lühikese täishääliku järel kahekordistub ühesilbilistes verbides lõppkaashäälik:

beg — begged	stop — stopped
--------------	----------------

● 2) täiendina:

fried fish
praetud kala

boiled meat
keedetud liha

- Mineviku kesksõna tarvitamine täiendina nimisõna ees on inglise keeles piiratud. Näiteks on eesti keeles võimalik ütelda: Unustasin **ostetud raamatu** letile. **Müüdnud lilled** pandi kõrvale.
- Inglise keeles aga ei ole võimalik neis lausetes eestäiendit tarvitada. Selle asemel tarvitatakse täiendlauset või täiendlause lühendit:

I left the book **(that) I had bought** on the counter.
Ma unustasin raamatu, mille ma olin ostnud, letile.

The flowers **that had been sold** were put aside.
Lilled, mis olid müüdnud, pandi kõrvale.

● 3) täiendlause lühendis:

Where are the books **needed** for the lesson? = Where are the books that are needed for the lesson?
Kus on raamatud, mida vajatakse tunniks?

Give me the letters **received** on Friday. = Give me the letters that were received on Friday.
Andke mulle reedel saadud kirjad.

KONSTRUKTSIOON «SIHITIS KESKSÕNAGA»
THE OBJECT WITH THE PARTICIPLE

§ 102

- Selles konstruktsioonis võivad esineda oleviku kesksõna ja mineviku kesksõna.

Sihitist oleviku kesksõnaga tarvitatakse selliste meeltetaju väljendavate verbidega, nagu **see, hear, watch, feel, notice**.

We saw **the old man crossing** the street.
Me nägime vanameest tänavat ületamas.

We heard **them singing and shouting**.
Me kuulsime, kuidas nad laulsid ja karjusid.

- Sihitis oleviku kesksõnaga väljendab lõpetamata tegevust tema toimumise protsessis:

Võrrelge: We saw **her coming** home (sihitis oleviku kesksõnaga).
 (Nägime teda siis, kui ta oli teel koju — kestev protsess.)
 We saw **her come** home (sihitis infinitiiviga).
 (Nägime teda siis, kui ta oma majja või korteris-
 sisse läks — lõpetatud tegevus.)

- Sihitist mineviku kesksõnaga tarvitatakse verbiga **have**:
 I had **my hair cut**. Ma lasksin juuksed lõigata.
 Fred had **his shoes soled**. Fred laskis kingad tallutada.
 I must have **my coat cleaned**. Ma pean laskma mantli puhastada.
 They will have **their photo taken** tomorrow. Nad lasevad end homme pildistada.
- Konstruktsiooni «sihitis kesksõnaga» nimetatakse lauseõpetuses liitsihitiseks.

PERFEKTI KESKSÕNA THE PERFECT PARTICIPLE

§ 103

- Perfekti kesksõna moodustatakse verbi **have** ing-vormist ja põhiverbi mineviku kesksõnast.

ask	— having asked	answer	— having answered
write	— having written	give	— having given

- Perfekti kesksõna tarvitatakse aja- ja põhjussmääruslause lühendites.

Ajamääruslause lühend

Having looked up some words in the dictionary, she translated the text.

Vaadanud mõned sõnad sõnaraamatust, ta tõlkis teksti.

Having rested for an hour, she set to work again.

Puhanud tund aega, asus ta uuesti tööle.

Põhjussmääruslause lühend

Having worked hard for several hours, she felt tired.

Et ta oli mitu tundi kõvasti töötanud, tundis ta end väsinuna.

Having done her work carefully, she hoped to get a good mark.

Et ta oli oma töö hoolikalt teinud, lootis ta saada hea hinde.

- Perfekti kesksõna esineb sihilistel verbidel ka passiivis.

Aktiivi perfekti kesksõna	Passiivi perfekti kesksõna
having asked	having been asked
having punished	having been punished
having received	having been received
having informed	having been informed

Having received the letter, he rang up his friend.

Saanud kirja, ta helistas oma sõbrale.

Having been received warmly, she no longer felt nervous.

Et teda oli soojalt vastu võetud, ei tundnud ta end enam närvilisena.

Having punished the boy, the father told him to begin working.

Karistanud poissi, käskis isa tal hakata töötama.

Having been punished for his laziness, the boy decided to work harder.

Et teda oli laiskuse eest karistatud, otsustas poiss kõvemini töötada.

Vt. tabel 35: Verbi mittepöördelised vormid. Kesksõnad.

GERUNDIUM THE GERUND

§ 104

- Gerundium on verbi mittepöördeline vorm, millel on nii verbi kui ka nimisõna tunnuseid. Vormilt on gerundium sarnane oleviku kesksõna ja perfekti kesksõna vormidega.

Gerundiumi nimisõnalised tunnused

- 1. Gerundiumil võivad lauses olla kõik nimisõna funktsioonid: ta võib olla aluseks, sihitiseks, täiendiks, määruseks jm.:

Cycling (*alus*) is a summer sport.

Jalgrattasõit on suvesport.

We enjoyed **swimming** (*sihitis*) in the sea.

Me nautisime meresuplust.

We liked his way of **servicing** (*täiend*) the ball.

Meile meeldis viis, kuidas ta palli servis.

After **playing** (*määrus*) football he always took a shower.

Pärast jalgpalli mängimist käis ta alati duši all.

- 2. Nagu nimisõna, võib ka gerundiumi tarvitada eessõnadega:
He looked at us **without saying** anything.
Ta vaatas meid mitte midagi ütlemata.
After finishing secondary school, they went to work.
Pärast keskkooli lõpetamist nad läksid tööle.
- 3. Nagu nimisõna, võib ka gerundiumi tarvitada omastavate asesõnadega ja nimisõnaga omastavas käändes:
Do you mind **my opening** the window?
On teil midagi selle vastu, et ma akna avan?
Excuse **my being late**.
Vabandage, et ma hilinesin.
The doctor insisted on **Hilda's going** to the sanatorium.
Arst nõudis, et Hilda läheks sanatooriumisse.

Gerundiumi pöördõnalised tunnused

- 1. Gerundiumi juures võib seista otse-, kaud- või eessõnaline sihitis:
Would you mind **giving me (kaudsihitis) that book (otsesihitis)**?
Kas te saaksite mulle selle raamatu anda?
They insisted on our **waiting for them (eessõnaline sihitis)**.
Nad nõudsid, et me neid ootaksime.
- 2. Gerundiumi juures võib olla määrus:
They are proud of **knowing English well (määrus)**.
Nad on uhked, et nad oskavad hästi inglise keelt.
- Sihitutel verbidel on kaks gerundiumi vormi: aktiivi üldgerundium (Indefinite Gerund Active) ja aktiivi perfekti gerundium (Perfect Gerund Active). Perfekti gerundium esineb harva:
We intend **taking** part in that work.
Me kavatseme sellest tööst osa võtta.
We are proud of **having taken** part in that work.
Me oleme uhked, et me sellest tööst osa võtsime.
- Sihilistel verbidel on neli gerundiumi vormi:
aktiivi üldgerundium, aktiivi perfekti gerundium, passiivi üldgerundium ja passiivi perfekti gerundium.
Perfekti gerundiumi vormid esinevad h *ra*.

Indefinite Gerund Active:

We are thinking of **inviting** some friends.

Me mõtleme mõned sõbrad külla kutsuda.

Perfect Gerund Active:	They are angry with us for not having invited them to the party. Nad on meie peale pahased, et me ei kutsunud neid peoõhtule.
Indefinite Gerund Passive:	I like being invited to such get-togethers. Mulle meeldib, kui mind niisugustele kohtumistele kutsutakse.
Perfect Gerund Passive:	He told us about his having been invited to the conference. Ta rääkis meile, et teda oli konverentsile kutsutud.

Gerundiumi tõlkimine eesti keelde

Gerundium tõlgitakse harilikult eesti keelde

● 1) *da-* või *ma-*tegevusnimega:

Do you like **swimming**?
Kas teile meeldib ujuda?

They began **painting** the boat.
Nad hakkasid paati värvima.

● 2) teonimega:

Before **leaving** the house, put out all the lights.
Enne kodunt lahkumist kustutage kõik tuled.

Smoking is bad for your health.
Suitsetamine on teie tervisele kahjulik.

● 3) kõrvallausega:

Thank you for **helping** my daughter.
Tänan, et te mu tütart aitasite.

I don't remember **reading** that book.
Ma ei mäleta, et ma oleksin seda raamatut lugenud.

Vt. tabel 34: Verbi mittepöördelised vormid. Gerundium.

MÄÄRSÕNA

THE ADVERB

§ 105

- Määrsõnad jagunevad inglise keeles lihtmäärsõnadeks ja tuletatud määrsõnadeks.

Come **here** (*lihtmäärsõna*). Tule siia!

Come here **quickly** (*tuletatud määrsõna*). Tule kiiresti **siia!**

They **often** (*lihtmäärsõna*) visit us. Nad külastavad meid sageli.

They **usually** (*tuletatud määrsõna*) visit us on Sundays. Nad külastavad meid harilikult pühapäeviti.

MÄÄRSÕNADE TULETAMINE

- Määrsõnu tuletatakse peamiselt omadussõnadest, mõnikord ka nimisõnadest.

Omadussõna

weak nõrk
warm soe
serious tõsine
sweet magus

Määrsõna

weakly nõrgalt
warmly soojalt
seriously tõsiselt
sweetly magusalt; meeldivalt

Nimisõna

part osa
secret saladus

Määrsõna

partly osalt
secretly salaja

- Määrsõnu tuletatakse sufiks **-ly** abil:

cold — coldly
polite — politely

strong — strongly
wide — widely

Tuletatud määrsõnade õigekirjutus

● Sufiks -ly ees

1) muutub mitmesilbilistes sõnades täht **y** täheks **i**, kui eelneb kaashäälik:

easy — easily

happy — happily

angry — angrily

pretty — prettily

● 2) langeb kahe l-tähega lõppevatel omadussõnadel üks l välja:

full — fully

täielikult

dull — dully

tuimalt, igavalt

● 3) langeb le-ga lõppevatel omadussõnadel -le välja:

simple — simply

lihtsalt

double — doubly

kahekordselt

Sageli tarvitavad määrsõnad, mis ei erine vormilt omadussõnadest

§ 106

● Osa määrsõnu ei erine vormilt omadussõnadest.

far

They went to the **Far** East.

Nad sõitsid Kaug-Itta.

They did not live **far** from us.

Nad ei elanud meist kaugel.

hard

Their work was **hard**.

Nende töö oli ränk.

They worked very **hard**.

Nad töötasid rängalt.

Pange tähele: **hardly** vaevalt, vaevu
He was so weak that he could hardly walk.
Ta oli nii nõrk, et suutis vaevu kõndida.

high

There are no **high** buildings in this street.

Selles tänavas ei ole kõrgeid hooneid.

The plane flew **high** above us.

Lennuk lendas kõrgel meie kohal.

long

In summer the days are **long**.

Suvel on päevad pikad.

We are not going to stay there **long**.

Me ei jää sinna kauaks.

loud

Speak in a **loud** voice.

Rääkige valju häälega!

Speak **loud** (ka **loudly**).

Rääkige valjusti!

early	It was early spring. Oli varajane kevad. Those roses flower early . Need roosid õitsevad vara.
daily	This is a daily paper. See on päevaleht. It appears daily . Ta ilmub iga päev.
weekly	This is a weekly paper. See on nädalaleht. It appears weekly . Ta ilmub iga nädal.

MÄÄRSÕNADE VÕRDLUSASTMED

§ 107

- Sufiksiga **-ly** tuletatud määrsõnad moodustavad keskvõrde sõna **more** ja ülivõrde sõna **most** abil:

quickly

Jim walks **quickly**.

Jim kõnnib kiiresti.

John walks **more quickly**.

John kõnnib kiiremini.

Jack walks **most quickly** of the three.

Jack kõnnib neist kolmest kõige kiiremini.

- Ühesilbilised määrsõnad moodustavad keskvõrde sufiksi **-er** ja ülivõrde sufiksi **-est** abil:

fast

Tom runs **fast**.

Tom jookseb kiiresti.

Bob runs **faster**.

Bob jookseb kiiremini.

Dick runs **fastest**.

Dick jookseb kõige kiiremini.

Pange tähele: Võrded määrsõnadest **early** on: **earlier**, **earliest**.

Father rises **early**.

Isa tõuseb vara.

Mother rises **earlier**.

Emma tõuseb varem.

Grandmother rises **earliest** of all.

Vanaema tõuseb kõigist kõige varem.

Määrsõnade ebareeglipärased võrdlusastmed

§ 108

- Järgmistest määrsõnadest moodustatakse võrdlusastmed ebareeglipäraselt:

well hästi

Jane reads **well**. Jane loeb hästi.

Kate reads **better**. Kate loeb paremini.

Ellen reads **best** in the group. Ellen loeb rühmas kõige paremini.

badly halvasti	We play volley-ball badly . Me mängime võrkpalli halvasti. We play basketball worse than volley-ball. Me mängime korvpalli halvemini kui võrkpalli. We play tennis worst of all. Me mängime tennist kõige halvemini.
much palju	This girl reads much . See tütarlaps loeb palju. That girl reads more . Too tütarlaps loeb rohkem. Eve reads most of all in the group. Eve loeb rühmas kõige rohkem.
little vähe	Bob reads little , but his friend William reads even less . Bob loeb vähe, kuid ta sõber William loeb isegi vähem. Which of the boys reads least ? Kes poistest loeb kõige vähem?
far kaugel	Do you live far from here? Kas te elate kaugel siit? We shall not go any farther . Me ei lähe kaugemale. Which of you lives farthest from here? Kes teist elab siit kõige kaugemal?

MÄÄRSÕNADE KOHT LAUSES

§ 109

- Erinevused eesti keelest on põhiliselt järgmised:
 1. Inglise keeles ei tohi määrsõna eraldada otsesihitist verbist.
Eestikeelsed laused «Ma nägin oma sõpra eile» ja «Ma nägin eile oma sõpra» antakse inglise keeles edasi lausega:
I saw my friend yesterday.
 - Inglise keeles saab mõistelist erinevust tähistada mitte sõnade järjekorraga, nagu eesti keeles, vaid rõhkude ja intonatsioonil abil:
I saw my 'friend 'yesterday.
Ma nägin oma sõpra eile (rõhutatud on sõna «eile»).
I 'saw my 'friend yesterday.
Ma nägin eile oma sõpra (rõhutatud on sõna «sõpra»).
- 2. Lause lõpus eelneb kohamäärus ajamäärusele:
We shall 'meet them 'there to'morrow.
Me kohtame neid seal homme (rõhutatud on sõna «homme»).

We shall 'meet them 'there tomorrow.

Me kohtame neid homme seal (rõhutatud on sõna «*seal*»).

- 3. Viisimäärus võib seista põhiverbi ees:

He **quickly left** the room when he heard the noise.

Ta lahkus kiiresti toast, kui kuulis müra.

- 4. Umbmäärased ajamäärsõnad (**never, ever, always, often, seldom, soon, already, usually, sometimes**) seisavad hari-likult

- a) verbi lihtaja ees:

They **always get up** early.

Nad tõusevad alati vara.

They **sometimes come** to see us.

Nad külastavad meid mõnikord.

Pange tähele: verbi **be** korral seisavad nad verbi **be** lihtaja järel.
She **was never** angry. Ta ei olnud iialgi pahane.

- b) liitaegade korral esimese abiverbi järel:

They **will soon arrive**.

Nad saabuvad varsti.

They **have already read** that text.

Nad on seda teksti juba lugenud.

- c) modaalverbi ja infinitiivi vahel:

You **must always be** polite.

Te peate alati viisakad olema.

They **may soon arrive**.

Nad võivad varsti saabuda.

- 5. **Sometimes** ja **soon** võivad seista ka lause alguses või lõpus:

Sometimes it snows in September.

Mõnikord sajab septembris lund.

We meet them in the street **sometimes**.

Me kohtame neid mõnikord tänaval.

Soon it will be winter.

It will be winter **soon**.

Varsti on talv.

- 6. **Already** võib seista ka lause lõpus:

They have arrived **already**.

Nad on juba saanud.

Vt. tabel 37: Umbmääraste ajamäärsõnade koht lauses.

EESSÕNA

THE PREPOSITION

§ 110

- Inglise keeles on eessõnad suure tähtsusega abisõnad. Käänete vähesuse tõttu väljendatakse inglise keeles nimisõna (ja asesõna) suhteid teiste sõnadega lauses suurel määral eessõnade abil. Need suhted võivad olla mitmed: ruumi-, aja-, põhjussuhted jne.

Sageli tarvitavad eessõnad kohamäärustes

§ 111

to — at — from

to school	kooli	at school	koolis
to the cinema	kinno	at the cinema	kinos
to the lecture	loengule	at the lecture	loengul

from school	koolist
from the cinema	kinost
from the lecture	loengult

We went to the library at five.	Me läksime kell viis raamatukogusse.
We met Jack at the library .	Me kohtasime raamatukogus Jacki.
We came home from the library at eight.	Me tulime raamatukogust koju kell kaheksa.

to — in — from

to Moscow	in Moscow	from Moscow
Moskvasse	Moskvas	Moskvast
to the country	in the country	from the country
maale	maal	maalt

We went to the country in April. Me sõitsime aprillis maale.

We were in the country in May. Me olime mais maal.

We returned from the country in June. Me tulime juunis maalt tagasi.

to — at — from

to the window	at the window	from the window
akna juurde	akna juures	akna juurest
to the gate	at the gate	from the gate
värava juurde	värava juures	värava juurest

Go to the window. Mine akna juurde!
Stand at the window. Seisa akna juures!
Go from the window to the door. Mine akna juurest ukse juurde!

into — in — out of

into the water	in the water	out of the water
vette	vees	veest välja
into the slot-machine	in the slot-machine	out of the slot-machine
automaati	automaadis	automaadist

Drop the coin into the slot-machine.

Laske raha automaati!

There are no matches in the slot-machine.

Automaadis ei ole tikke.

Take the box of matches out of the slot-machine.

Võtke tikutoos automaadist välja!

Pange tähele: verbiga put tarvitatakse harilikult eessõna in tähenduses «sisse».

Don't put your hands in your pockets.

Ärge pange käsi taskusse!

on — on — from

on the table	on the table	from the table
lauale	lual	laualt
on the shelf	on the shelf	from the shelf
riiulile	riiulil	riiulilt
on the grass	on the grass	from the grass
rohule	rohul	rohult

Leave those books **on the table.** Take the books **from the table.**

Jäta need raamatud lauale! Võta raamatud laualt!

Those books are **on the table.**

Need raamatud on laual.

under — under — from under

under the sofa
diivani alla

under the stone
kivi alla

The ball rolled **under the sofa.**

Pall veeres diivani alla.

The ball is **under the sofa.**

Pall on diivani all.

under the sofa
diivani all

under the stone
kivi all

from under the sofa
diivani alt

from under the stone
kivi alt

Roll the ball out **from under the sofa.**

Veereta pall diivani alt välja.

behind — behind — from behind

behind the house
maja taha

behind the door
ukse taha

Put the box **behind the door.**

Aseta kast ukse taha!

The box is **behind the door.**

Kast on ukse taga.

behind the house
maja taga

behind the door
ukse taga

Bring the box **from behind the door here.**

Too kast ukse tagant siia!

from behind the house

maja tagant

from behind the door

ukse tagant

in front of

in front of me
in front of the theatre

minu ette; minu ees
teatri ette; teatri ees

The bomb [bɔm] fell **in front of the theatre.**

Pomm langes teatri ette.

There were not many people **in front of the theatre.**

Teatri ees ei olnud palju inimesi.

between

between the windows akende vahele; akende vahel
between the houses majade vahele; majade vahel

May I build a garage [ˈgærɑːz] **between the houses**?
Kas ma võin majade vahele garaaži ehitada?
There is not enough room for a garage **between the houses**.
Majade vahel ei ole garaaži jaoks küllalt ruumi.

near

near them nende lähedale; nende lähedal
near the village küla lähedale; küla lähedal

A stadium will be built **near the village**.
Staadion ehitatakse küla lähedale.
The landscape **near the village** is beautiful.
Maastik küla lähedal on ilus.

above

above the table laua kohale; laua kohal
above the town linna kohale; linna kohal

Hang the lamp **above the table**.
Riputa lamp laua kohale!
The lamp hangs **above the table**.
Lamp ripub laua kohal.

over

over the sea üle mere **over the town** linna kohal; linna kohale

Some planes appeared **over the town**. Linna kohale ilmusid mõned lennukid.
The mother bent **over the child**. Ema kummardus lapse kohale.
The plane is **over the town**. Lennuk on linna kohal.

opposite

opposite the newsstand ajalehekioski vastas
opposite the post-office postkontori vastas
opposite our house meie maja vastas

There is a bookshop **opposite the schoolhouse**.
Koolimaja vastas on raamatukauplus.

through

through the town läbi linna
 through the forest läbi metsa
 through the door läbi ukse
 through the window läbi akna

The way went **through a forest**. Tee viis läbi metsa.
 Did you come in **through the window**? Kas sa tulid läbi akna sisse?

towards

towards the house maja towards the river jõe poole
 poole
 towards the door ukse towards the village küla poole
 poole

The boys were running **towards the river**.
 Poisid jooksid jõe poole.

Sageli tarvitavad eessõnad ajamäärustes

§ 112

after	after dinner pärast lõunat	after the lesson pärast tundi
	after work pärast tööd	after his illness pärast tema haigust
	Go for a walk after dinner .	Käige pärast lõunat jalutamast!
	After lessons go home.	Pärast tunde minge koju!
for	for three days	kolm päeva
	for a month	kuu aega
	for a long time	pikemaks ajaks
	We stayed there (for) three days .	
	Me jäime sinna kolmeks päevaks.	
	He had known her for several years .	
	Ta tundis teda juba mitu aastat.	
before	before breakfast enne einet	before the 10th of May enne kümnendat maid
	before dawn enne koitu	before his arrival enne tema saabumist
	Wash your hands before a meal .	Peske enne sööki käsi!
	Talk to Jim before the lesson .	Rääkige Jimiga enne tundi!

at at (three) o'clock kell (kolm)
 at night öösel
 at that time tol ajal
 at that moment tol hetkel
 at the end of the week nädala lõpus
 at the beginning of the week nädala alguses
 at breakfast hommikusöögi ajal
 at dinner lõuna ajal
 at supper õhtusöögi ajal
 at the age of 20 20 aasta vanuses
 She could not sleep **at night**. Ta ei saanud öösel magada.
 She woke up **at three o'clock**. Ta ärkas kell kolm.

on on Monday esmaspäeval
 on the 1st of January 1. jaanuaril
 on the day of his arrival tema saabumise päeval
 on the morning of the fifth of June viienda juuni hommikul
 on a cold winter day külmal talvepäeval
 on a warm summer evening soojal suveõhtul

This happened **on a windy autumn morning**.
 See juhtus tuulisel sügishommikul.
 He was born **on the 3rd of December**.
 Ta sündis 3. detsembril.
 Come back **on the morning of the 2nd of November**.
 Tulge tagasi 2. novembri hommikul!

in	in the morning	hommikul	in 1966	1966. aastal
	in the evening	õhtul	in February	veebruaries
	in a week	ühe nädalaga; nädala pärast		

We go to school in the morning .	Me käime koolis hommikul.
Spring begins in March .	Kevad algab märtsis.
Can you do that work in a week ?	Kas te saate selle töö nädalaga teha?
I shall come back in a week .	Ma tulen nädala pärast tagasi.

till till Sunday pühapäevani **till 2 o'clock** kella kaheni

until **until his departure** tema ärasõiduni

Don't do anything **until his departure**.

Ärge tehke tema ärasõiduni midagi!

Keep the book **till Friday**.

Jätke raamat reedeni enda kätte!

during **during the war** sõja ajal

during the storm tormi ajal

during the morning hommiku kestel

during the winter talve kestel

Nothing happened **during the day**. Päeva jooksul ei juhtunud midagi.

Where did you live **during the war**? Kus te sõja ajal elasite?

since **since his childhood** tema lapsepõlvest saadik

since his arrival tema saabumisest saadik

since five o'clock kella viiest saadik

I haven't seen her **since my childhood**.

Ma ei ole teda lapsepõlvest saadik näinud.

He has been working **since early morning**.

Ta töötab juba varahommikust saadik.

by **by five o'clock** kella **by that time** selleks ajaks viieks

by Monday esmaspäe- **by then** selleks ajaks vaks

They had finished their work **by six o'clock**.

Kella kuueks olid nad töö lõpetanud.

We shall return at four o'clock. Will you be ready **by then**?

Me tuleme kell neli tagasi. Kas te olete selleks ajaks valmis?

Sageli tarvitavad eessõnad viisimäärustes

§ 113

by **by plane** lennukiga

by train rongiga

We shall go there **by tram**.

Have you ever travelled

by plane?

by heart peast; pähe

by bus bussiga

by tram trammiga

Me sõidame sinna trammiga.

Kas te olete lennukiga reisinud?

Do you know the poem **by heart**?
Kas te teate luuletust peast?
Learn it **by heart**. Oppige see pähel!

in **in English** inglise keeles
 in Russian vene keeles
 in ink tindiga
 in pencil pliiatsiga
 in a loud voice valju häälega
 in a low voice tasase häälega
 in chorus kooris

Say it **in English**!
Write it **in ink**!
Speak **in a loud voice**!
Say it **in chorus**!

Ütelge seda inglise keeles!
Kirjutage see tindiga!
Rääkige valjusti!
Ütelge seda kooris!

Sageli tarvitavad eessõnad eessõnalistes sihitistes

§ 114

- for** This present is **for Peter**. See kingitus on Peetri jaoks.
 How much did you pay **for it**? Kui palju te selle eest maksite?
 Are you **for my plan**? Kas te olete minu plaani poolt?
 He is small **for his age**. Ta on oma vanuse kohta väike.
- to** They want to send some books **to their friends** in London.
 Nad tahavad saata oma Londoni sõpradele raamatuid.
 Explain that rule **to them**. Selgitage neile seda reeglit!
 He said **to me**, "I am your friend." Ta ütles minule: «Ma olen teie sõber.»
- from** I got a letter **from my friend** yesterday.
 Ma sain eile sõbralt kirja.
 He took five roubles **from me**.
 Ta võttis minult viis rubla.
- with** Will you go there **with your father**?
 Kas sa lähed sinna isaga?
 Brush your clothes **with this brush**.
 Harja oma riideid selle harjaga.

without	We can't do that without you . Me ei saa seda ilma teieta teha. Do you drink tea without sugar ? Kas te joote teed ilma suhkruta?
by	The shelves ordered by you are ready. Teie poolt tellitud riulid on valmis. The snow driven by the wind blinded the man's eyes. Tuulest aetud lumi pimestas mehe silmi.
besides	We have not invited anybody besides you . Me ei ole kedagi peale teie kutsunud. What else do you need besides sugar ? Mida te veel peale suhkru vajate?
except	Everybody is present except Harry . Kõik on kohal, välja arvatud Harri. We go to school every day except Sunday . Me käime koolis iga päev, välja arvatud pühapäev.

TEGUSÖNAD JA OMADUSSÖNAD, MIS NÕUAVAD ENDA JÄREL TEATUD EESSÖNAGA SIHITIST

§ 115

at

laugh at	Don't laugh at him . Ärge naerge teda!
look at	Look at that picture. Vaadake seda pilti!
work at	They are working at that picture together. Nad töötavad koos selle pildi kallal.
be good at	The girl is good at mathematics. Tütarlaps on tugev matemaatikas.

for

ask for	They asked for help. Nad palusid abi.
look for	Mary is looking for you. Mary otsib sind.
wait for	Don't wait for me. Ärge mind oodake!
be late for	Don't be late for your lessons. Ärge hilinege tundidess!
be famous for	Edison is famous for his inventions. Edison on oma leiutiste poolest kuulus.

be known for	Lake Pühajärv is known for its beauty.
be good for	Pühajärv on tuntud oma ilu poolest. Fresh air is good for everybody.
be difficult for	Värske õhk on kõigile hea. English is not difficult for us.
be sorry for	Inglise keel ei ole meile raske. We were sorry for the old woman. Meil oli vanast naisest kahju.

from

prevent from (doing)	He will prevent you from going there.
be absent from	Ta takistab teid sinna minemast. Why were you absent from school yesterday?
graduate from	Miks te eile koolist puudusite? When did he graduate from the university? Millal ta lõpetas ülikooli?

in

succeed in	They succeeded in reaching the village before dark.
take part in	Neil õnnestus jõuda enne pimedat külasse. Did you take part in that work? Kas te võtsite sellest tööst osa?
be interested in	Are you interested in language? Kas te olete keelest huvitatud?
be rich in	The Soviet Union is rich in minerals. Nõukogude Liit on rikas mineraalide poolest.

of

accuse of	He was accused of stealing the money.
consist of	Teda süüdistati selle raha varguses. Our family consists of five people.
hear of	Meie perekond koosneb viiest inimesest. Have you heard of the accident? Kas te kuulsite õnnetusest?
speak of	We often speak of your work. Me räägime sageli teie tööst.
think of	I am thinking of my brother. Ma mõtlen oma vennale.
be afraid of	Are you afraid of dogs? Kas te kardate koeri?
be fond of	Are you fond of flowers? Kas teile meeldivad lilled?

be full of	The room was full of smoke. Ruum oli suitsu täis.
be proud of	She is proud of her children. Ta on oma lastele uhke.
get rid of	He is a bad worker. Get rid of him. Ta on halb töötaja. Püüdke temast lahti saada.
die of	In India many people died of hunger that year. Indias suri tol aastal palju inimesi nälga.
complain of	They complained of the food. Nad nurisesid toidu üle.
sure of	They are sure of their success. Nad on oma edus kindlad.
glad of	I am glad of your success. Ma olen teie edu üle rõõmus.
tired of	We are tired of that game. Me oleme sellest mängust tüdinenud.
nice (kind, cruel) of	That was nice (kind, cruel) of you. See oli teist kena (lahke, julm).

on

congratulate on	We congratulate you on your success. Me õnnitleme teid edu puhul.
depend on	The crop will depend on the weather. Saak oleneb ilmast.
insist on	They insisted on my going there. Nad nõudsid, et ma sinna lähen.
spend on	Don't spend so much money on sweets. Ärge kulutage nii palju raha kompvekkidele.

to

agree to (millegagi) nõustuma	Do you agree to the plan? Kas te nõustute selle plaaniga?
belong to	This picture belongs to Brown. See pilt kuulub Brownile.
happen to	What happened to that student? Mis selle üliõpilasega juhtus?
listen to	Listen to us. Kuulake meid!
pay attention to	Pay attention to my words. Pange minu sõnu tähele!

say to	What did she say to you? Mida ta teile ütles?
seem to	It seemed to him that everybody was laughing at him. Talle näis, et kõik teda naeravad.
speak to	Can I speak to the director? Kas ma saan direktoriga rääkida?
talk to	We should like to talk to you before you leave. Me tahaksime teiega kõnelda, enne kui te lahkute.
be used to	The children are used to cold water. Lapsed on külma veega harjunud.
be accustomed to	He was not accustomed to hard work. Ta ei olnud raske tööga harjunud.
seem to	The exercise seemed easy to the pupils. Harjutus näis lastele kergena.
dear to	Our parents are dear to us. Vanemad on meile kallid.
nice (kind, cruel, friendly) to	They were nice (kind, cruel, friendly) to us. Nad olid meie vastu kenad (lahked, julmad, sõbralikud).

with

agree with (kellegagi) nõustuma	Do you agree with us? Kas te nõustute meiega?
be angry with	Why are you angry with me? Miks te olete minule pahane?
pleased with	The teacher is pleased with you. Õpetaja on sinuga rahul.
satisfied with	Are you satisfied with your work? Kas te olete oma tööga rahul?

SIDESÕNA

THE CONJUNCTION

§ 116

- Oma funktsiooni järgi jagunevad sidesõnad inglise keeles 1) rinnastavateks ja 2) alistavateks sidesõnadeks. Rinnastavad sidesõnad seovad lauses ühesuguseid lause liikmeid või kahte või enam iseseisvat lauset (I saw many men **and** women — sidesõna *and* seob sihitisi. Ann will be at home at six **but** Ellen will be at work — sidesõna *but* seob kahte iseseisvat lauset).
- Tähtsamad rinnastavad sidesõnad on inglise keeles järgmised:

and	We can speak and write Russian.
ja	Me oskame vene keelt rääkida ja kirjutada.
or	Did you read "The Prince and the Pauper" in English or in Russian?
või, ehk	Kas te lugesite «Printsi ja kerjust» inglise või vene keeles?
both ... and	We like both skating and skiing.
nii ... kui ka	Meile meeldib nii uisutamine kui ka suusatamine.
either ... or	We can study either English or German at school.
kas ... või	Me võime õppida koolis kas inglise või saksa keelt.
neither ... nor	That boy knows neither English nor German.
ei ... ega	See poiss ei tunne ei inglise ega saksa keelt.
but	They can read English, but they cannot read French.
aga, kuid	Nad oskavad lugeda inglise keelt, kuid nad ei oska lugeda prantsuse keelt.

for
sest

He has not prepared his lesson, **for** he was ill yesterday.

Ta ei ole tundi valmistanud, sest ta oli eile haige.

● A listavad sidesõnad alustavad kõrvallauseid ja seovad seda pealausega. Alistava sidesõnaga algav kõrvallause võib asetseada kas pealause ees või järel.

Tähtsamad alustavad sidesõnad on inglise keeles järgmised:

that
et

Do you know **that** the Soviet Union consists of 15 republics?

(sihitis-,
alus- ja
õeldistäite-
lausetes)

Kas te teate, et Nõukogude Liit koosneb 15 vabariigist?

if, whether
kas
(sihitis-
lausetes)

They ask us **if** Estonia is a large republic. Nad küsivad meilt, kas Eesti on suur vabariik.

They want to know **whether** Estonia is an industrial or agricultural country.

Nad tahavad teada, kas Eesti on tööstus- või põllumajandusmaa.

when
kui
(ajamää-
ruslause-
tes)

When the Great Patriotic War began, Soviet people did everything to defend their country against the enemy.

Kui algas Suur Isamaasõda, tegid nõukogude inimesed kõik, et kaitsta oma maad vaenlase vastu.

after
pärast se-
da kui
(ajamää-
ruslause-
tes)

After the war had ended, we began to build up our economy.

Pärast seda kui sõda oli lõppenud, me hakkasime oma majandust üles ehitama.

before
enne kui
(ajamää-
ruslause-
tes)

The German army was surrounded and destroyed **before** it could break through to Moscow.

Saksa armee piirati sisse ja hävitati, enne kui see jõudis Moskvani läbi murda.

while
sel ajal
kui
(ajamää-
ruslau-
setes)

While the fascists were trying to take Stalingrad, the Soviet Army was gathering forces.

Sel ajal kui fašistid püüdsid vallutada Stalingradi, kogus Nõukogude Armee jõude.

because
sest
(põhjus-
määrus-
lausetes)

Farm work has become easier **because** it has been mechanized.
Põllutöö on muutunud kergemaks, sest seda on mehhaniseeritud.

as
et, kuna
(põhjus-
määrus-
lausetes)

As Russia was a backward country before 1917, few people in the West believed that it could become a powerful state.
Et Venemaa oli enne 1917. a. mahajäänud maa, uskusid vähesed inimesed Läänes, et ta võib võimsaks riigiks saada.

if
kui
(tingimus-
lausetes)

If our country had not developed its heavy industry, it would not have been able to defeat fascist Germany.
Kui meie maa ei oleks arendanud oma rasketööstust, ei oleks ta suuteline olnud fašistlikku Saksamaad võitma.

though
kuigi,
ehkki
(mööndus-
määrus-
lausetes)

Though there were many difficulties to overcome, the working class believed in the victory of Socialism.
Kuigi oli palju raskusi, mida tuli ületada, uskus töölisklass sotsialismi võidusse.

LAUSELIIKMED JA SÕNADE JÄRJEKORD LAUSES

§ 117

● Inglise keeles esinevad järgmised lauseliikmed:

1. **alus** the subject [ˈsʌbdʒɪkt]
2. **öeldis** the predicate [ˈpredɪkɪt]
3. **sihitis** the object [ˈɒbdʒɪkt]
 - a. **otsesihitis** the direct [diˈrekt] object
 - b. **kaudsihitis** the indirect [ˈɪndɪrekt] object
 - c. **eessõnaline sihitis** the prepositional [prepəˈziʃənəl] object
4. **täiend** the attribute [ˈætrɪbjʊt]

Lauseliikmete osas on tähtsamad erinevused eesti keelest järgmised.

1. ALUS

§ 118

● Inglise keeles eristatakse kaht liiki alust: tähenduslikku alust ja formaalset alust. Tähenduslikul alusel on iseseisev tähendus. Formaalse alusena tarvitatakse umbisikulist asesõna **it**. Asesõna **it** on grammatiliseks aluseks umbisikulistes lausetes. Formaalsel alusel puudub iseseisev tähendus.

Tähenduslik alus Formaalne alus

Bob is my friend.
Bob on minu sõber.

It seems that the weather is going to change. Näib, et ilm muutub.

He is my best friend.
Ta on minu parim sõber.

It is difficult to speak a foreign language. On raske rääkida võõrkeelt.

Everybody likes him.
Kõik armastavad teda.

It was May.
Oli maikuu.

- Formaalne alus esineb inglise keeles järgmist tüüpi lausetes:

Umbisikulistes lausetes

- It is raining** (snowing, freezing, getting dark).
Sajab vihma (sajab lund, külmetab, pimeneb).
- It is cold** (hot, warm, windy).
On külm (palav, soe, tuuline).
- It is winter** (summer, spring, autumn).
On talv (suvi, kevad, sügis).
- It is morning** (evening, day, night).
On hommik (õhtu, päev, öö).
- It is Monday** (Tuesday, Wednesday).
On esmaspäev (teisipäev, kolmapäev).
- It is eight o'clock** (half past seven, a quarter to nine).
Kell on kaheksa (pool kaheksa, kolmveerand üheksa).

- Isikulistes lausetes

It (formaalne alus) is interesting (easy, difficult, important, necessary) **to do that** (täenduslik alus). On huvitav (kerge, raske, tähtis, vajalik) seda teha.

It (formaalne alus) is possible (clear, probable) **that he will not come** (täenduslik alus). On võimalik (selge, tõenäoline), ei ta ei tule.

- Inglise keeles võib aluseks olla üksik sõna (lihtalus), sõnade rühm või lause (liitalus).

2. ÕELDIS

§ 119

- Õeldis on lause pealiige ja väljendab aluse tegevust või olekut. Õeldis võib inglise keeles olla kas liht- või liitõeldis. Lihtõeldiseks on verbi pöördeline vorm ükskõik mis ajavormis:

We **like** music.

English **is taught** at this school.

We **have built up** Socialism.

Socialism **has been built up** in our country.

- Liitõeldis võib olla käändsõnaline või pöördõnaline:

Käändsõnaline
õeldis

He **is a pioneer**.
They **are pioneers**.

Pöördõnaline õeldis

We **can speak** English.
They **must work** hard.

They are young.

The lesson is over.

He will become a doctor.

It was getting dark.

You may leave now.

They began to copy the text.

They began copying the text.

- Inglise keeles esineb veel eri tüüpi lihtõeldis sõnaga **there**.
Konstruktsioon **there is (there are)** väljendab olemasolu:

There is a blackboard in this room.

Selles ruumis on (olemas) tahvel.

There is a picture on the wall.

Seinal on (olemas) pilt.

There are pictures on the wall.

Seinal on pildid.

There are many desks in the classroom.

Klassis on palju laudu.

There are two windows in the classroom.

Klassis on kaks akent.

- Kõnne vormis seisab verbi **be** vorm sõna **there** ees:

Is there a picture on the wall?

Kas seinal on pilt?

Are there many desks in the classroom?

Kas klassis on palju laudu?

How many windows **are there** in the classroom?

Mitu akent on klassis?

- Üldküsimusele antakse harilikult lühivastus.

'Is there a 'picture on the wall?

'Yes, there 'is.

'No, there 'isn't.

- Ka pikem vastus on võimalik.

'Yes, there 'is a picture on the wall.

'No, there 'isn't a picture on the wall.

'No, there is 'no picture on the wall.

- Pange tähele pikema vastuse rõhke.

Eriküsimusele võib samuti anda lühema või pikema vastuse.

'How many 'windows are there in the classroom?

There are 'three.

There are 'three windows.

There are 'three windows in the classroom.

'What books are there on 'that 'shelf?
There are 'Russian books.
There are 'Russian books on that shelf.

- Eitavas vormis esineb eitusena **no** või **not**:

There are no pictures on the wall.
Seinal ei ole pilte.

There is no blackboard in this room.
Selles ruumis ei ole tahvlit.

There aren't [ɑnt] many desks in the classroom.
Klassis ei ole palju laudu.

- Üldreegline esineb nimisõna selles konstruktsioonis umbmäärase artikliga, mitmuses ilma artiklita või asesõnadega **some, any, no** (vt. §§ 5, 6), **many, few**.

There is **a** theatre in this town.
Selles linnas on (olemas) teater.

There are **some** theatres in this town.
Selles linnas on mõned teatrid.

Are there **any** theatres in this town?
Kas selles linnas on teatreid?

There are **no** theatres in this town.
Selles linnas ei ole teatreid.

- Ainenimed esinevad selles konstruktsioonis ilma piiritlejatega (vt. § 8) või asesõnadega **some, any, no** (vt. § 8), **much little**:

There is **water** in the jug.
Kannus on vesi (mitte piim).

There is **butter** on the plate.
Taldrikul on või (mitte juust).

There is **some butter** on the plate.
Taldrikul on võid.

There is **little meat** in the soup.
Supis on vähe liha.

- Konstruktsiooniga **there is (there are)** lausetite tõlkimist eesti keelde alustame koha- või ajamäärusest:

There were many fine days last summer.
Möödunud suvel oli palju ilusaid päevi.

There is no cinema in this village.
Selles külas ei ole kino.

3. SIHITIS

§ 120

● Inglise keeles on järgmised sihitised:

1) **Otsesihitis** (the direct object), mis vastab küsimusele *keda? mida? või kelle? mille?* (whom? what?)

Whom do you see in the picture?

Keda te näete pildil?

I see **some boys and girls** in the picture.

Ma näen pildil poisse ja tüdrukuid.

What do you see in the picture?

Mida te näete pildil?

I see **a schoolhouse** in the picture.

Ma näen pildil koolimaja.

Whom have you brought with you?

Kelle sa kaasa toid?

I have brought **a friend** with me.

Ma tõin kaasa ühe sõbra.

2) **kaudsihitis** (the indirect object), mis esineb ainult koos otsesihitisega. Kaudsihitis on tavaliselt otsesihitise ees ja vastab küsimusele *kellele? millele?* (to whom? to which?)

I gave **him** a book.

Ma andsin talle raamatu.

They sent **their mother** some presents.

Nad saatsid emale kingitusi.

They showed **their father** their reports.

Nad näitasid isale oma koolitunnistusi.

● Kaudsihitist tarvitatakse peamiselt järgmistele verbidega: **give, pay, promise, read, write, teach, bring, send, show, tell, lend, pass** (ulatama), **buy** ja mõnede teiste vähemtarvitavate verbidega.

Kaudsihitis

Give **me**

Anna mulle

Show **us**

Näita meile

Send **her**

Saada temale

She promised **the children some toys.**

Ta lubas lastele mänguasju.

Otsesihitis

that book.

see raamat!

your drawings.

oma joonistusi!

some money.

raha!

- Eespool loetletud verbe võib tarvitada ka eessõnalise sihitisega (vt. alajaotus 3). Sel juhul on eessõnaline sihtis tugevasti rõhutatud.

Give the book **to John**, don't give it **to me**.
Anna raamat Johnile, ära seda mulle anna.

He showed the drawing **to his parents** and his teacher.
Ta näitas joonistust vanematele ja õpetajale.

- 3. **Eessõnaline sihtis** (the prepositional object) koosneb: *eessõna + nimisõna* või *asesõna* (mõningail juhtudel veel arvsõna, gerundium või kõrvallause). Eessõnaline sihtis märgib olendit, eset või nähtust, kellele või millele tegevus on suunatud:

Why are you laughing **at us**?
Miks te meie üle naerate?

We went to the concert **with Fred**.
Me läksime Frediga kontserdile.

We are proud **of our father**.
Me oleme isale uhked.

- Eessõnaline sihtis seisab otsesihitise järel.

Otsesihitis	Eessõnaline sihtis
He explained the rule Ta seletas reeglit	to the pupils . õpilastele.
He got a letter Ta sai kirja	from his friend . sõbralt.
She bought some presents Ta ostis kingitusi	for her sister . õele.

SÕNADE JÄRJEKORD JUTUSTAVAS LAUSES

§ 121

- Sõnade järjekord jutustavas lauses on järgmine:

<i>Alus</i>	<i>Õeldis</i>	<i>Sihitis</i>	<i>Määrus</i>
Peter	knows	English	well.
May	bought	that book	yesterday.

- Nagu eesti keeles võib ka inglise keeles üks või teine lause-
liige lauses mitte esineda:

<i>Alus</i>	<i>Õeldis</i>	<i>Sihitis</i>	<i>Määrus</i>
Paul	went	—	to Narva.
They	arrived	—	yesterday.
Jane	is writing	a letter.	—
Harry	has invited	his friends.	—
They	are sleeping.	—	—

- Lause lõpus seisab kohamäärus ajamääruse ees:

<i>Alus</i>	<i>Õeldis</i>	<i>Kohamäärus</i>	<i>Ajamäärus</i>
They	went	to Leningrad	yesterday.
We	returned	from Leningrad	last Sunday.

- Kohamäärus võib seista ka aluse ees:

<i>Kohamäärus</i>	<i>Alus</i>	<i>Õeldis</i>	<i>Sihitis</i>
At the cinema	he	met	his friends.
In the field	we	saw	two tractors.

- Ajamäärus võib samuti seista aluse ees:

<i>Ajamäärus</i>	<i>Alus</i>	<i>Õeldis</i>	<i>Sihitis</i>
Yesterday	we	bought	some books.
In September	the weather	is rainy.	—

- Kaudsihitis seisab tavaliselt otsesihitise ees:

<i>Alus</i>	<i>Õeldis</i>	<i>Kaudsihitis</i>	<i>Otsesihitis</i>
We	wish	you	a Happy New Year.
They	told	them	the truth.

- Eessõnaline sihitis seisab otsesihitise järel:

<i>Alus</i>	<i>Õeldis</i>	<i>Otsesihitis</i>	<i>Eessõnaline sihitis</i>
We	got	a letter	from our friends.
She	bought	a coat	for her daughter.

Vt. tabel 38: Sõnade järjekord jutustavas lauses.

KÜSILAUSED*

INTERROGATIVE SENTENCES

- Küsimuste tüübid on inglise keeles järgmised.

1. ÜLDKÜSIMUSED GENERAL QUESTIONS

§ 122

- Üldküsimused algavad abi- või modaalverbiga. Sellele järgneb alus ning alusele põhiverb. Küsiv sõna puudub. Üldküsimusi hääldame tõusva intonatsiooniga.

Abi- või modaalverb	Alus	Põhiverb	Muud lauseliikmed
Do	you	speak	English?
Are	you	reading?	
Have	you	read	that book?
Did	you	understand	it?
Had	you	read	the book before?
Will	you	return	it tomorrow?
Can	you	speak	English?
Could	you	translate	the text?
Must	we	learn	that rule?
May	we	go	now?
Was	the boy	punished?	

- Erandi moodustavad *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* verbidest **be** ja **have**:

Have, Be	Alus	Muud lauseliikmed
Have	you	a brother?
Had	they	many friends?
Is	she	at home?
Was	she	there?
Were	they	at school?

* Verbi ajavormide küsiva vormi moodustamise kohta vt. §§ 42, 43, 53, 54, 69, 73, 80/5.

- Vastus üldküsümusele on jaatav või eitav. Lühivastus koosneb asesõnast ja vastavast abi- või modaalverbist.

Do you speak English?	Yes, I do. No, I don't.
Does she draw well?	Yes, she does. No, she does not.
Are you reading?	Yes, I am. No, I am not.
Have you read that book?	Yes, I have. No, I have not.
Did you understand it?	Yes, I did. No, I did not.
Had you read the book before?	Yes, I had. No, I had not.
Will you return it tomorrow?	Yes, I shall. No, I shall not.
Can you speak English?	Yes, I can. No, I cannot.
Could you translate the text?	Yes, I could. No, I could not.
Must we learn that rule?	Yes, you must. No, you needn't.
May we go now?	Yes, you may. No, you may not.
Was she there?	Yes, she was. No, she was not.
Were they at school?	Yes, they were. No, they were not.
Have you a brother?	Yes, I have. No, I have not.
Had they many friends?	Yes, they had. No, they had not.

2. ERIKÜSIMUSED

SPECIAL QUESTIONS

§ 123

- Eriküsimumused algavad küsiva sõnaga. Sellele järgnevad: abiverb, alus, põhiverb. Erandlik on alusele suunatud küsimuste moodustamine. Eriküsimumusi hääldame langeva intonatsiooniga.

Küsi sõna	Abi- või modaalverb	Alus	Põhiverb	Muud lause- liikmed
Where	do	you	live?	
When	did	they	arrive?	
What	are	you	doing?	
Whom	have	you	invited?	
What	had	they	done?	
When	will	they	be	here?
Where	can	we	meet?	
What	could	they	do?	
Whom	must	we	help?	
How long	may	we	stay	here?
When	are	the shops	opened?	
Where	were	the boys	sent?	
When	will	the boys	be sent	there?

Erandi moodustavad *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* verbidest **be** ja **have**:

Küsi sõna	Õeldis	Alus	Muud lauseliikmed
Why	are	you	here?
How long	were	you	there?
What	have	you	in your hand?
How much money	had	they	with them?

Alusele suunatud küsimustes on sõnade järjekord sama nagu jutustavas lauses. Ajavormides *Present Indefinite* ja *Past Indefinite* puudub abiverb (do, does, did).

Võrrelge:

Alus	Õeldis	Muu lauseliikmed
Fred	knows	Russian well.
Who	knows	Russian well?
Ann	went	home.
Who	went	home?
A fire	broke out	at eight.
What	broke out	at eight?
The noise	woke	them up.
What	woke	them up?
John	has translated	that story.
Who	has translated	that story?

Ann	is washing	that window.
Who	is washing	that window?
Henry	can answer	that question.
Who	can answer	that question?
Jim	was ill.	
Who	was ill?	
My friend	has	a dog.
Who	has	a dog?

● Küsimus võib olla suunatud alust laiendavale täiendile:

Three girls gave very good answers.

How many girls gave very good answers?

Five boys got prizes.

How many boys got prizes?

John's friends met them at the station.

Whose friends met them at the station?

Ann's answers are always good.

Whose answers are always good?

History lessons can be very interesting.

Which lessons can be very interesting?

That picture is the best.

Which picture is the best?

● Vastus alusküsimusele koosneb harilikult alusest ja vastavast abi- või modaalverbist:

Who **knows** Russian well? Fred **does**.

Who **went** home? Ann **did**.

Who **has translated** that story? John **has**.

Who **is washing** that window? Ann **is**.

Who **will help** her? George **will**.

Who **can answer** that question? Henry **can**.

Who **must work** harder? Ann **must**.

Who **is** at home? Jack **is**.

Who **was** ill? Jim **was**.

Who **has** a dog? My friend **has**.

What **tastes** good? Apples **do**.

What **broke** out at night? A fire **did**.

What **woke** them up? The noise **did**.

How many girls **gave** good answers? Three **did**.

How many boys **got** prizes? Five **did**.

Vt. tabel 39: Sõnade järjekord küsilauses. Ühe abiverbiga küsilause.

Vt. tabel 40: Sõnade järjekord küsilauses. Kahe abiverbiga küsilause.

Vt. tabel 41: Sõnade järjekord küsilauses. Modaalverbiga küsilause.

Vt. tabel 42: Sõnade järjekord küsilauses. Alusküsimused.

3. VALIKKÜSIMUSED ALTERNATIVE QUESTIONS

§ 124

- Valikküsimused koosnevad kahest üldküsimusest. Teine nendest on sageli poolik. Esimest üldküsimust hääldame tõusva intonatsiooniga, teist langeva intonatsiooniga.

Do you study English or (do you study) French?

Is Ann Brown a doctor or (is she) a teacher?

Has she a son or (has she) a daughter?

Did you sweep or (did you) wash the floors?

Do you take a rest or (do you) go for a walk after dinner?

Must we go there or can we stay here?

Did you do the work yourself or did anyone help you?

Can you come now or will you come later?

4. LIIGENDATUD KÜSIMUSED DISJUNCTIVE QUESTIONS

§ 125

- Liigendatud küsimused koosnevad kahest osast. Esimene osa on jutustav lause, teine osa on üldküsimus. Jutustava lause ja üldküsimuse vahel on koma.

You can understand me, can't you?

Te saate minust aru, eks ju?

You speak Russian, don't you?

Te räägite vene keelt, eks ju?

She told you about it, didn't she?

Ta rääkis teile sellest, eks ju?

- Jutustavat lauset hääldatakse liigendatud küsimuses langeva intonatsiooniga, üldküsimust aga tõusva intonatsiooniga, kui sellele oodatakse vastust. Kui küsimusele vastust ei oodata, hääldatakse seda langeva intonatsiooniga:

You can speak English, can't you? Yes, I can.

Te oskate inglise keelt rääkida, eks ju? Jah, oskan.

You can understand me, can't you?

Te saate minust midugi aru?

- Üldküsimus koosneb vastavast abi- või modaalverbist ning alusest. Alus on väljendatud vastava asesõnaga:

Fred goes in for sport, **doesn't he?**

Jane is a good runner, **isn't she?**

Those boys won the game, **didn't they?**
The sun is shining, **isn't it?**

Pidage meeles: Kui jutustava lause öeldis on ajavormis *Present Indefinite* või *Past Indefinite*, esineb üldküsimuses **do, does** või **did**.

- Kui jutustava lause on jaatavas vormis, on küsimus eitavas vormis ning vastupidi:

They **study** English at school, **don't** they?
Nad õpivad koolis inglise keelt, eks ju?

She **knows** English well, **doesn't** she?
Ta teab inglise keelt hästi, eks ju?

She **bought** that book yesterday, **didn't** she?
Ta ostis selle raamatu eile, eks ju?

She **sings** well, **doesn't** she?
Ta laulab hästi, eks ju?

She **doesn't play** the piano, **does** she?
Ta ei mängi klaverit, ega ju?

He **can** speak Russian, **can't** he?
Ta oskab vene keelt rääkida, eks ju?

He **cannot** speak English, **can** he?
Ta ei oska inglise keelt rääkida, ega ju?

Boys **like** noisy games, **don't** they?
Poistele meeldivad kärarikkad mängud, eks ju?

Boys **do not play** with dolls, **do** they?
Poisid ei mängi nukukudega, ega ju?

They **are** hard-working, **aren't** they?
Nad on töökad, eks ju?

They **are not** hard-working, **are** they?
Nad ei ole töökad, ega ju?

KOMA TARVITAMINE

§ 126

- Kirjavahemärke tarvitatakse inglise keeles põhiliselt samuti kui eesti keeles. Mõningad küllalt olulised erinevused esinevad siiski koma tarvitamise osas.

● 1. Põimlauses ei eraldata komaga:

a) sihitislauset:

We knew that Ann was in London.

Me teadsime, et Ann on Londonis.

We knew where Ann was.

Me teadsime, kus Ann on.

We asked her how long she was going to stay in London.

Me küsisime temalt, kui kauaks ta Londonisse jääb.

We wanted to know what she was doing in London.

Me tahtsime teada, mida ta Londonis teeb.

● b) määruslauset, kui see järgneb pealausele:

I shall talk to him when he comes.

Ma räägin temaga, kui ta tuleb.

Wait until the bell rings.

Oodake, kuni kell heliseb.

You will be punished if you do that.

Teid karistatakse, kui te seda teete.

Kuid: **When he comes, I shall talk to him.**

If you do that, you will be punished.

● c) piiritlevat täiendlauset (vastab küsimusele *missugune? missugust? missuguse?*):

Please return the book that I gave you yesterday.

Palun tagastage (see) raamat, mille ma teile eile andsin.

Help the boy who was ill to catch up with the others.

Aidake (seda) poissi, kes oli haige, teistele järele jõuda.

Pange tähele: Kirjeldav täiendlause eraldatakse pealausest komaga. Kirjeldav täiendlause ei vasta küsimusele *missugune? missugust? missuguse?*

Lembit, who had been ill for a long time, could not catch up with the others.

Lembit, kes oli kaua haige olnud, ei suutnud teistele järele jõuda. = Lembit oli kaua haige olnud ja ei suutnud teistele järele jõuda.

Võrrelge: My sister who lives in Tallinn (piiritlev täiendlause) is a doctor. (See) minu õde, kes elab Tallinnas, on arst.

My sister, who lives in Tallinn (kirjeldav täiendlause), is a doctor. Minu õde, kes elab Tallinnas, on arst. (Teist õde mul ei ole.)

2. Komaga ei eraldata ka kesksõnalist lauselühendit, mis on lauses täiendiks:

The children **invited to the party** have already come.
Peoõhtule kutsutud lapsed on juba tulnud.

We should like to talk to some women **working at the factory**.

Me tahaksime rääkida mõnede selles vabrikus töötavate naistega.

3. Koma tarvitatakse:

- a) saatelause eraldamiseks otsesest kõnест:

"Everybody hoped that fascism would be defeated," **said my father**.

«Kõik lootsid, et fašism saab lüüa,» ütles mu isa.

My father said, "Millions of people lost their lives during the war."

Minu isa ütles: «Miljonid inimesed hukkusid sõja ajal.»

- b) kesksõnaliste lauselühendite eraldamiseks, kui need on lauses määruseks:

Trying to open the door, we broke the lock.

Püüdes avada ust, me murdsime luku.

Having broken the lock, we no longer tried to open the door.
Murdnud luku, me ei püüdnud enam ust avada.

- c) lause algul asetsevate määruslike ühendite eraldamiseks:

In Hyde Park, people are allowed to lie on the grass.
Hyde Pargis on inimestel lubatud rohul lamada.

In 1942, few people in the west believed that fascist Germany would be defeated.

1942. a. uskusiid vähesed inimesed läänes, et fašistlik Saksa-
maa saab lüüa.

- d) kirja algul ütte järel:

Dear friends,

Kallid sõbrad!

Dear Comrade Sepp,

Lp. sm. Sepp!

Dear sir,

Austatud härral!

SÕNADE POOLITAMINE

§ 127

- Sõnade poolitamine toimub inglise keeles silpide ja liidete järgi:

fol-owed	sur-prise
coun-try	dis-appear
recog-nize	ir-regu-lar
bet-ter	im-pression
gram-mar	pre-vent
foun-tain	pre-pare
fa-mous	develop-ment
cli-mate	friend-less
du-ty	child-hood
cu-cum-ber	bed-room

- Silbitamise reegliid on inglise keeles keerulised ja mõnes suhtes eesti keelest erinevad. Seetõttu on soovitatav vältida lühemate sõnade poolitamist nende üleviimisel ühelt realt teisele. Poolitamisel tuleb aga meeles pidada järgmist:

- 1. Üksikut tähte ei jäeta rea lõppu ega viida üle järgmisele reale. Seetõttu ei saa, näiteks, järgmisi sõnu poolitada:

again	obey	even
about	union	idea

- 2. Ühesilbiliselt hääldatavaid sõnu ei poolitata, näiteks:

skate	make	begged	kissed
skates	makes	filled	hanged

- 3. Rea lõppu ei jäeta lühikest rõhulist täis häälikut. Seetõttu ei saa, näiteks, poolitada niisuguseid sõnu nagu:

city	heavy	busy	many	taxi	copy
------	-------	------	------	------	------

- Kui aga teisele reale jääb rohkem kui üks täht, võib neid sõnu poolitada järgmiselt:

Brit-ish	fin-ish	buck-et
spir-it	cal-endar	Span-ish

- 4. Üldreeglina poolitatakse kaks konsonantvokaalide vahel, kuid l ja r tõmbavad eelneva konsonandi järgmise silbi külge, moodustades eri silbi:

mis-ter	hun-dred	ta-ble	me-tre
mon-key	hap-py	cy-cle	

- 5. Tuletatud sõnades eraldatakse harilikult ees- ja järelliited tüvest. Ka muutelõpud eraldatakse üldreeglina tüvest:

danger-ous
differ-ence
move-ment
bright-en
dust-er
revolu-tion

in-come
im-possible
dis-cover
pre-tend
re-pair
break-ing

last-ed
wish-es

- 6. Liitsõnades eraldatakse liidetud sõnad:

black-board
grand-mother
air-plane

shoe-maker
white-wash
thunder-storm

TABELID

Tabel 1.

Nimisõnade mitmuse moodustamine

Reeglipärase		Ebareeglipärase	
s-lõpu abil	es-lõpu abil	(e)s-lõpu abil; f > v.	
<p>Valdavalt osal nimisõnadest</p> <p>hat — hats [s]</p> <p>hand — hands [z]</p> <p>rose — roses [ˈrouziz]</p>	<p>1. Kaashäälik + y-lõpulistest nimisõnadest (täht y muutub täheks f): family — families</p> <p>2. Mõnedest kaashäälik + o-lõpulistest nimisõnadest: potato — potatoes K u i d: photo — photos</p> <p>3. s-, ss-, sh-, ch-, tch-, x-lõpulistest nimisõnadest (es loetakse [iz]): bus — buses [iz] couch — couches [iz] class — classes match — matches bush — bushes box — boxes</p>	<p>Ainult järgmistest nimisõnadest:</p> <p>life — lives wife — wives knife — knives leaf — leaves shelf — shelves loaf — loaves wolf — wolves half — halves thief — thieves calf — calves sheaf — sheaves self — selves</p>	<p>man — men woman — women child — children foot — feet goose — geese tooth — teeth mouse — mice ox — oxen sheep — sheep deer — deer</p>

Artikli tarvitamise põhireeglid

Umbmäärast artiklit tarvitatakse	Määravat artiklit tarvitatakse	Artiklit ei tarvitata
<p>1) tähenduses «üks teiste samasuguste seas»: Give me a pencil. You have several. Anna mulle üks pliiats. Sul on neid mitu.</p>	<p>1) tähenduses «see ainuke», «kogu see», «kõik need» antud olukorras. Give me the pencil. Anna mulle (see ainuke) pliiats, (mis siin on!) Drink the milk. Joo ära (kogu see) piim, (mis siin on!) Take the flowers. Võta (kõik need) lilled, (mis siin on!)</p>	<p>1) ainenimedega üldises tähenduses: This is milk. See on piim.</p>
<p>2) liigitavas tähenduses: This is a rose. See on roos (rooside liiki kuuluv lill). We saw a boy in the garden. Me nägime aias (üht) poissi (mitte tüdrukut). Mother bought a dress yesterday. Ema ostis eile kleidi (mitte see-liku).</p>	<p>2) tähenduses «see, kellest (millest) on juba varem juttu olnud»: Mother bought a dress yesterday. The dress cost 20 roubles. Ema ostis eile kleidi. (See eespool nimetatud) Kleit maksis 20 rubla. 3) tähenduses «just see (need), nimelt see (need) kõikide teiste samasuguste seas»: Show me the house where you live Näidake mulle maja, kus te elate. Who planted the trees growing there? Kes istutas puud, mis seal kasvavad? The milk in the jug has turned sour. Piim kannus on hapuks läinud. Do you like the music of that opera? Kas teile meeldib selle ooperi muusika?</p>	<p>2) abstraktsete nimisõnadega üldises tähenduses: Do you like music? Do you like music? 3) pärisnimedega: London is the capital of England. London on Inglismaa pealinn. Erandiite kohta vt. lk. 20—25.</p>
<p>4) nimisõnadega, millede ees seisab järgarv sõna või üli-võrdes omadussõna: Monday is the first day of the week. Esmaspäev on esimene nädalapäev. Summer is the warmest season of the year. Suvi on kõige soojem aastaaeg.</p>	<p>4) nimisõnadega, millede ees seisab järgarv sõna või üli-võrdes omadussõna: Monday is the first day of the week. Esmaspäev on esimene nädalapäev. Summer is the warmest season of the year. Suvi on kõige soojem aastaaeg.</p>	

Tabel 3.

Omadussõnade kesk- ja ülivõrde moodustamine

Sufiksite -er, -est abil	more, most abil	Ebareeglipäraselt
1) ühesilbilistest omadussõnadest: clear — clearer — the clearest hot — hotter — the hottest	1) enamikust kahe- ja kolmesilbilistest omadussõnadest: famous — more famous — the most famous stupid — more stupid — the most stupid useful — more useful — the most useful	good — better — the best bad — worse — the worst little — less — the least (vähe) much — more — the most many — more — the most
2) v, er, ow- ja le-lõpulistest kahe- ja kolmesilbilistest omadussõnadest: sunny — sunnier — the sunniest clever — cleverer — the cleverest narrow — narrower — the narrowest simple — simpler — the simplest	2) kolme- ja enamasilbilistest omadussõnadest: difficult — more difficult — the most difficult important — more important — the most important important	

Tabel 4.

Asesõnad

Isikulisel		Omataval		Enekekohasel
Alusena	Otse-sihitisena	Täiendina	Õeldistatena	
1. I 2. you he 3. she it	me you him her it us you them	my (name) your (name) his (name) her (name) its (name) our (name) your (name) their (name)	That book is mine. yours his hers — ours yours theirs	(I) ... myself (You) ... yourself (he) ... himself (she) ... herself (it) ... itself (we) ... ourselves (you) ... yourselves (they) ... themselves

Tabel 5.
Siduvad asesõnad täiendlauses

	Siduvad asesõna	Näited
Inimolendite kohta	who (that) whom (that) whose	The girl who (that) helped you is not here. The boy whom (that) I greeted is my friend. The boy whose ball you took is Peter Brown.
Asjade, loomade ja abstraktsete mõistete kohta	which that	Where is the ball which (that) you took? The cat which (that) ate the meat was beaten. We can understand the deep love which (that) you feel for the child.
Asesõnade <i>all, something, anything, nothing, everything</i> järel	that	All that glitters is not gold. She said something that surprised me. Everything that he said was true.
Nimisõna järel, mille ees seisab üli-võrdes omadussõna	that	This is the most interesting story that I have ever read.
Sihitise funktsioonis võivad täiendlausesest ära jääda	whom (that) which (that) that	The boy (whom/that) I greeted is my friend. Where is the ball (which/that) you took? Everything (that) he said was true. This is the most interesting story (that) I have ever read.

Tabel 6.

Eessõnadega siduvad asesõnad täiendlauses

1.	Give me the book about	which you told me yesterday.
	Give me the book	which you told me yesterday about .
	Give me the book	that you told me yesterday about .
	Give me the book	you told me yesterday about .
2.	We shall invite some people	with whom we work.
	We shall invite some people	who(m) we work with .
	We shall invite some people	that we work with .
	We shall invite some people	we work with .

Tabel 7.

Küsiavad asesõnad *who? whom? whose?* küsilauseis

Funktsioon lauses	Asesõna	Näiteid
Alus	who? kes?	Who invited you?
Sihitis	whom? keda?	Whom did you meet there?
Eessõnaline sihitis	who(m) + eessõna who(m) ... for? (kelle jaoks?) who(m) ... from? (kellelt?) who(m) ... to? (kellele?) who(m) ... with? (kellega?) jne.	Who(m) did you buy the book for ? Who(m) did you get a letter from ? Who(m) did you explain the rule to ? Who(m) will you go there with ?
Õeldistäide	who? kes?	Who is this man? This man is Tom Brown.
Täiend	whose? kelle? (+ nimisõna)	Whose book did you take?

Tabel 8.

Küsiavad asesõnad *what?* ja *which?* küsilauseis

Funktsioon lauses	A sesõna	N äited
Alus	what? (mis?) which? (missugune? (valiku puhul))	What woke you up? Which of the books is yours?
Sihitis	what? (mida?) which? (missugune? (valiku puhul)) (kumba?)	What did you buy there? Which of the books will you take?
Eessõnaline sihitis	what + eessõna what ... with? (millega?) what ... about? (millest?) what ... for? (milleks?) jne. which + eessõna which ... with? (missugusega?) (valiku puhul) which ... for? (missuguse jaoks?) jne.	What is bread cut with ? What are you talking about ? What is this paper for ? You have three pens. Which are you going to write with ? What nice rooms! Which is this furniture for ?
Õeldistäide	what? (kes? mis?)	What is that man? He is a doctor. What is the time?
Tätend	what? (missugune?) what kind of? (missugune?) which? (mitmes? missugune?) (valiku puhul)	What games do you play? What kind of shoes do you wear? Which month is April? Which book may I take?

Tabel 9.

Verbi *BE* pööramine.Põhivormid: *BE, WAS, WERE, BEEN.*

			The Indefinite Tenses				The Perfect Tenses		
Present		Past	Future	Fut. in the Past	Present	Past			
Affirmative		I was you were he was we were you were they were	I shall be you will be he will be we shall be you will be they will be	I should be you would be he would be we should be you would be they would be	I have been you have been he has been we have been you have been they have been	I had been you had been he had been we had been you had been they had been			
Interrogative		am I? are you? is he? are we? are you? are they?	shall I be? will you be? will he be? shall we be? will you be? will they be?	(ei esine)	have I been? have you been? has he been? have we been? have you been? have they been?	had I been? had you been? had he been? had we been? had you been? had they been?			
Negative		I was not you were not he was not we were not you were not they were not	I shall not be you will not be he will not be we shall not be you will not be they will not be	I should not be you would not be he would not be we should not be you would not be they would not be	I have not been you have not been he has not been we have not been you have not been they have not been	I had not been you had not been he had not been we had not been you had not been they had not been			

Tabel 10.

Verbi *HAVE* pööraminePõhivormid: *HAVE, HAD, HAD.*

		The Indefinite Tenses			The Perfect Tenses		
	Present	Past	Future	Fut. in the Past	Present	Past	
Affirmative	I have you have he has we have you have they have	I had you had he had we had you had they had	I shall have you will have he will have we shall have you will have they will have	I should have you would have he would have we should have you would have they would have	I have had you have had he has had we have had you have had they have had	I had had you had had he had had we had had you had had they had had	
Interrogative	have I? have you? has he? have we? have you? have they?	had I? had you? had he? had we? had you? had they?	shall I have? will you have? will he have? shall we have? will you have? will they have?	(ei esine)	have I had? have you had? has he had? have we had? have you had? have they had?	had I had? had you had? had he had? had we had? had you had? had they had?	
Negative	I have no ... you have no ... he has no ... we have no ... you have no ... they have no ...	I had no ... you had no ... he had no ... we had no ... you had no ... they had no ...	I shall have no ... you will have no ... he will have no ... we shall have no ... you will have no ... they will have no ...	I should have no ... you would have no ... he would have no ... we should have no ... you would have no ... they would have no ...	I have had no ... you have had no ... he has had no ... we have had no ... you have had no ... they have had no ...	I had had no ... you had had no ... he had had no ... we had had no ... you had had no ... they had had no ...	

Tabel 11.

Abiverbid aktiivi aegades

Aeg		Abiverb		Abiverbile järgnev verbivorm
		jaatavas, küsivas ning eitavas vormis	ainult küsivas ja eitavas vormis	
Indefinite	Present		do, does	I põhivorm
	Past		did	
	Future	shall, will		
Continuous	Present	am, is, are		ing-vorm
	Past	was, were		
	Future	shall be will be		
Perfect	Present	have, has		III põhivorm
	Past	had		
	Future	shall have will have		

Tabel 12.

Verbi pööramine aktiivis

I II III

Põhivormid: ask asked asked
sing sang sung

Isikuline - kindel.

1. Olevine I. vorm (ma. teg. vorm)
2. Määrde (arhivvorm)
3. ind. teg. kehtetud (kuulub kehtetud)

	The Indefinite Tenses §§ 40—50 <i>teebad</i>	The Continuous Tenses §§ 51—56 <i>on, on, on</i>	The Perfect Tenses §§ 57—59 <i>on, on, on</i>	The Perfect Continuous Tenses §§ 60—61 <i>on, on, on</i>
Present <i>olev</i>	I põhivorm + (e)s-ains. 3. p. Küsiavas vormis: do, does + I põhivorm Eitavas vormis: do not, does not + I põhivorm	am is are + ing-vorm	have has + III põhivorm	have been has been + ing-vorm
Past <i>olev</i>	I põhivorm Küsiavas vormis: did + I põhivorm Eitavas vormis: did not + I põhivorm	was were + ing-vorm	had + III põhivorm	had been + ing-vorm
Future <i>olev</i>	shall will + I põhivorm	shall be will be + ing-vorm	shall have will have + III põhivorm	shall have been will have been + ing-vorm
Future in the Past <i>olev</i>	should would + I põhivorm	should be would be + ing-vorm	should have would have + III põhivorm	should have been would have been + ing-vorm

Table 13.

Verbi pööramine passiivis

I II III

Põhivormid: *examine examined examined*
teach taught taught

	The Indefinite Tenses §§ 62—66	The Continuous Tenses §§ 62—66	The Perfect Tenses §§ 62—66
Present	am is are + III põhivorm	am being is being are being + III põhivorm	have been has been + III põhivorm
Past	was were + III põhivorm	was being were being + III põhivorm	had been + III põhivorm
Future	shall be will be + III põhivorm	(ei esine)	shall have been will have been + III põhivorm
Future in the Past	should be would be + III põhivorm	(ei esine)	should have been would have been + III põhivorm

Tabel 14.

Reeglipärase verbi *WORK* pööramine aktiivi üldaeagadesPõhivormid: *WORK WORKED WORKED*

		The Indefinite Tenses			
		Present I põhivorm	Past II põhivorm	Future shall (will) + I põhivorm	Fut. in the Past should (would) + I põhivorm
Affirmative		I work you work he works we work you work they work	I worked you worked he worked we worked you worked they worked	I shall work you will work he will work we shall work you will work they will work	I should work you would work he would work we should work you would work they would work
Interrogative		do (does) + I põhivorm do I work? do you work? does he work? do we work? do you work? do they work?	did + I põhivorm did I work? did you work? did he work? did we work? did you work? did they work?	 shall I work? will you work? will he work? shall we work? will you work? will they work?	 (ei esine)
Negative		I do not work you do not work he does not work we do not work you do not work they do not work	I did not work you did not work he did not work we did not work you did not work they did not work	I shall not work you will not work he will not work we shall not work you will not work they will not work	I should not work you would not work he would not work we should not work you would not work they would not work

Tabel 15.

Reeglipärase verbi *WORK* pööramine aktiivi kestvates aegadesPõhivormid: *WORK WORKED WORKED*

The Continuous Tenses		
	Present am (is, are) + ing-vorm	Past was (were) + ing-vorm
Affirmative	I am working you are working he (she, it) is working we (you, they) are working	I was working you were working he (she, it) was working we (you, they) were working
Interrogative	am I working? are you working? is he (she, it) working? are we (you, they) working?	was I working? were you working? was he (she, it) working? were we (you, they) working?
Negative	I am not working you are not working he (she, it) is not working we (you, they) are not working	I was not working you were not working he (she, it) was not working we (you, they) were not working

Tabel 16.

Reeglipärase verbi *WORK* pööramine aktiivi perfekti aegadesPõhivormid: *WORK WORKED WORKED*

The Perfect Tenses		
	Present have (has) + III põhivorm	Past had + III põhivorm
Affirmative	I have worked you have worked he (she, it) has worked we (you, they) have worked	I had worked you had worked he (she, it) had worked we (you, they) had worked
Interrogative	have I worked? have you worked? has he (she, it) worked? have we (you, they) worked?	had I worked? had you worked? had he (she, it) worked? had we (you, they) worked?
Negative	I have not worked you have not worked he (she, it) has not worked we (you, they) have not worked	I had not worked you had not worked he (she, it) had not worked we (you, they) had not worked

Tabel 17.

Ebareeglipärase verbi *WRITE* pööramine aktiivi üldaeagades
 Põhivormid: *WRITE* *WROTE* *WRITTEN* (ACTIVE)

The Indefinite Tenses			
	Present I põhivorm	Past II põhivorm	Future shall (will) + I põhivorm
Affirmative	I write you write he } writes she } it } we write you write they write	I wrote you wrote he } wrote she } it } we wrote you wrote they wrote	I shall write you will write he } will write she } it } we shall write you will write they will write
Interrogative	do I write? do you write? does he write? do we write? do you write? do they write?	did I write? did you write? did he write? did we write? did you write? did they write?	shall I write? will you write? will he write? shall we write? will you write? will they write?
Negative	I do not write you do not write he does not write we do not write you do not write they do not write	I did not write you did not write he did not write we did not write you did not write they did not write	I should not write you would not write he would not write we should not write you would not write they would not write

Tabel 18.

Ebareeglipärase verbi *WRITE* pööramine aktiivi kestvates aegadesPõhivormid: *WRITE WROTE WRITTEN*

(ACTIVE)

The Continuous Tenses		
	Present am (is, are) + ing-vorm	Past was (were) + ing-vorm
Affirmative	I am writing you are writing he (she, it) is writing we (you, they) are writing	I was writing you were writing he (she, it) was writing we (you, they) were writing
Interrogative	am I writing? are you writing? is he (she, it) writing? are we (you, they) writing?	was I writing? were you writing? was he (she, it) writing? were we (you, they) writing?
Negative	I am not writing you are not writing he (she, it) is not writing we (you, they) are not writing	I was not writing you were not writing he (she, it) was not writing we (you, they) were not writing

Tabel 19.

Ebareeglipärase verbi *WRITE* pööramine aktiivi perfekti aegadesPõhivormid: *WRITE WROTE WRITTEN*

(ACTIVE)

The Perfect Tenses		
	Present have (has) + III põhivorm	Past had + III põhivorm
Affirmative	I have written you have written he (she, it) has written we (you, they) have written	I had written you had written he (she, it) had written we (you, they) had written
Interrogative	have I written? have you written? has he (she, it) written? have we (you, they) written?	had I written? had you written? had he (she, it) written? had we (you, they) written?
Negative	I have not written you have not written he (she, it) has not written we (you, they) have not written	I had not written you had not written he (she, it) had not written we (you, they) had not written

Tabel 20.

Verbi TAKE pööramine passiivi üldaeagades

Põhivormid: TAKE TOOK TAKEN

(PASSIVE)

The Indefinite Tenses			
	Present am (is, are) + III põhi- vorm	Past was (were) + III põhivorm	Future shall (will) be + III põhi- vorm
Affirmative	I am taken you are taken he is taken we are taken you are taken they are taken	I was taken you were taken he was taken we were taken you were taken they were taken	I shall be taken you will be taken he will be taken we shall be taken you will be taken they will be taken
Interrogative	am I taken? are you taken? is he taken? are we taken? are you taken? are they taken?	was I taken? were you taken? was he taken? were we taken? were you taken? were they taken?	shall I be taken? will you be taken? will he be taken? shall we be taken? will you be taken? will they be taken?
Negative	I am not taken you are not taken he is not taken we are not taken you are not taken they are not taken	I was not taken you were not taken he was not taken we were not taken you were not taken they were not taken	I shall not be taken you will not be taken he will not be taken we shall not be taken you will not be taken they will not be taken
			Fut. in the Past should (would) be + III põhivorm
			I should be taken you would be taken he would be taken we should be taken you would be taken they would be taken
			(ei esine)
			I should not be taken you would not be taken he would not be taken we should not be taken you would not be taken they would not be taken

Tabel 21.

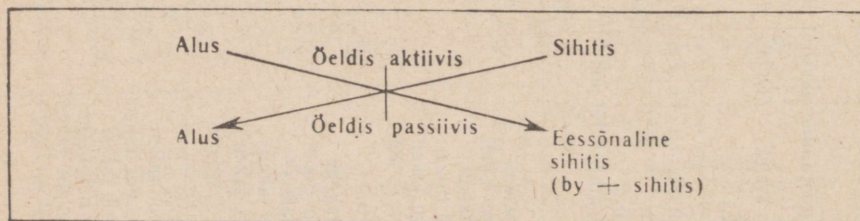
Verbi *TAKE* pööramine passiivi perfekti aegadesPõhivormid: *TAKE TOOK TAKEN*

(PASSIVE)

The Perfect Tenses		
	Present have (has) been + III põhivorm	Perfect had been + III põhivorm
Affirmative	I have been taken you have been taken he has been taken we have been taken you have been taken they have been taken	I had been taken you had been taken he had been taken we had been taken you had been taken they had been taken
Interrogative	have I been taken? have you been taken? has he been taken? have we been taken? have you been taken? have they been taken?	had I been taken? had you been taken? had he been taken? had we been taken? had you been taken? had they been taken?
Negative	I have not been taken you have not been taken he has not been taken we have not been taken you have not been taken they have not been taken	I had not been taken you had not been taken he had not been taken we had not been taken you had not been taken they had not been taken

Tabel 22.

Aktiivlause muutmine passiivilauseks

Näide:

The grandmother brought up the children.

The children were brought up by the grandmother.

Tabel 23. The Present Indefinite

Näide	Tarvitatakse:
1) We like music. The sun rises in the east. She often helps her mother. We get up at seven every day.	tegevuse väljendamiseks, mis on alusele pidevalt omane või harjumuspärane;
2) He puts on his hat and coat, opens the door and goes out.	mitme üksteisele järgneva tegevuse väljendamiseks seotud jutustuses;
3) Do you see the house over there? I hear a noise.	meeltetaju või seisundit väljendavate verbide puhul tegevuse väljendamiseks, mis toimub kõnelemise momendil;
4) When I come back, I shall help you. If you eat too much, you will be ill.	tulevikus toimuva tegevuse väljendamiseks ajamäärus- ja tingimuslausetes.

Tabel 24. The Past Indefinite

Näide	Tarvitatakse:
1) We met him yesterday. They arrived last Monday.	koos ajamäärustega <i>yesterday, last week, three days ago, in 1870</i> jne. minevikus toimunud tegevuse väljendamiseks;
2) He took his hat and coat, opened the door and went out.	seotud jutustuses mitme üksteisele järgnenud tegevuse väljendamiseks, mis toimusid minevikus;
3) We often took long walks in the woods last summer.	koos vastavate määrustega korduva tegevuse väljendamiseks minevikus;
4) He said that he was tired. Ta ütles, et ta on väsinud. She asked if we knew Peter. Ta küsis, kas me Peetrit tun- neme.	meeltetaju või seisundi* väljendavate verbide puhul sihitislause tegevuse samaaegsuse väljendamiseks pealause tegevusega (kui pealause öeldis on minevikus).

Tabel 25. The Future Indefinite

Näide	Tarvitatakse:
1. We shall finish school next year. How old will you be in 1980? The guests will soon arrive.	tegevuse väljendamiseks, mis toimub tulevikus;
2. Next summer we shall sometimes take long walks in the woods.	koos vastavate määrustega korduva tegevuse väljendamiseks tulevikus.

Tabel 26. The Present Continuous

Näide	Tarvitatakse:
1. The children are sleeping . Is it raining ?	tegevuse väljendamiseks, mis toimub kõnelemise momendil (tegevuse alguse ja lõpu kohta ei ole midagi teada);
2. They are leaving for Moscow tomorrow. They are arriving next Friday.	koos ajamäärustega <i>tomorrow, next week</i> jne. lähemas tulevikus toimuva tegevuse väljendamiseks verbidega <i>come, go, leave, start, arrive, return</i> .

The Past Continuous

Näide	Tarvitatakse:
1. Last night at seven I was doing my homework.	koos aega täpselt piiritleva määrusega tegevuse väljendamiseks, mis toimus teatud momendil minevikus;
2. We wanted to know, what they were reading .	sihitislause tegevuse samaaegsuse väljendamiseks pealause tegevusega (kui pealause öeldis on minevikus).

Tabel 27. The Future Continuous

Näide	Tarvitatakse:
Tomorrow at eight we shall be watching television. Homme kell kaheksa me vaatame televiisorit. When you return, we shall be having an English lesson. Kui te tagasi tulete, on meil (parajasti) inglise keele tund.	koos ajamäärusega tegevuse väljendamiseks, mis kestab teatud momendil tulevikus.

Tabel 28. The Present Perfect

Näide	Tarvitatakse:
1. The Soviet people have built up socialism. I have lost my watch. (So I have no watch now.)	minevikus toimunud tegevuse väljendamiseks, mille tagajärjed ulatuvad olevikku;
2. We have had three lessons today.	tegevuse väljendamiseks, mis toimus ajaühikus, mis ei ole veel möödunud (<i>today, this week, in my lifetime</i> jne.);
3. She has been a teacher for 10 years.	mõnede verbidega, nagu <i>see, hear, know, have, be, live, work</i> jt. tegevuse väljendamiseks, mis kestab kõnelemise momendil ja mille alguse kohta on meil andmeid.

Tabel 29.

The Past Perfect

Näide	Tarvitatakse:
1. By three o'clock all the guests had arrived . They showed us the pictures which they had painted .	tegevuse väljendamiseks, mis lõpetati teatud momendiks minevikus;
2. We learned that Peter had fallen ill .	sihitilause tegevuse väremaegsuse väljendamiseks pealause tegevuse suhtes (kui pealause öeldis on minevikus).

The Future Perfect

Näide	Tarvitatakse:
When you come tomorrow, I shall have written my composition already. Kui sa homme tuled, olen kirjandi juba kirjutanud.	tegevuse väljendamiseks, mis teatud tulevikumomendiks on juba lõppenud.

Tabel 30.

The Perfect Continuous Tenses

Aeg	Näide	Tarvitatakse:
1. Present Perfect Continuous	Ann has been waiting for you for twenty minutes already. Ann ootab sind juba kakskümmend minutit.	tegevuse väljendamiseks, mis kestab kõnelemise momendil. Tegevuse alguse kohta on meil andmeid.
2. Past Perfect Continuous	When we arrived, they had been writing invitations for two hours already. Kui me saabusime, olid nad juba kaks tundi kutseid kirjutanud.	tegevuse väljendamiseks, mis kestis teatud momendil minevikus. Tegevuse alguse kohta on meil andmeid.
3. Future Perfect Continuous	By the first of June we shall have been studying English for four years. Esimeseks juuniks oleme inglise keelt neli aastat õppinud.	tegevuse väljendamiseks, mis kestab teatud momendini tulevikus. Seda tulevikumomenti väljendab mõni ajamäärus.

Tabel 31.
Aegade ühildumine

Aeg pealauses	Sihitislause tegevus	Aeg sihitislauses	Näide
Past Indefinite (harilikult)	on alusele pidevalt omane on korduv	Past Indefinite	She said she liked music. They said they often went for long walks.
	toimus samaaegselt pealause tegevusega	Past Continuous Past Indefinite (meeltetaju või seisundit väljendavate verbide puhul)	We wanted to know what they were reading . He asked us if we heard the noise. They did not know what the bottle contained .
	toimus enne pealause tegevust	Past Perfect	She said she had done her homework.
	toimus pärast pealause tegevust	Future in the Past	Ann said that she would go to that concert.

Tabel 32.
Aegade tarvitamine tingimuslausetes

Tingimuslause tüüp	Verbiaeg if-lauses	Verbiaeg pealauses	Näide	Tõlge eesti keelde
I	Present Indefinite	Future Indefinite	If you take a taxi, you will catch the train.	Kui te võtate takso, te jõuate rongile.
II	Past Indefinite	<i>should (would)</i> + I põhivorm	If you took a taxi, you would catch the train.	Kui te võtaksite takso, te jõuaksite rongile.
III	Past Perfect	<i>should have (would have)</i> + III põhivorm	If you had taken a taxi, you would have caught the train.	Kui te oleksite takso võtnud, te oleksite rongile jõudnud.

Tabel 33.

Verbi mittepöördelised vormid: Infinitiiv

Infinitiiv	The Infinitive		Näide	Tõlge eesti keelde
	Active	Passive		
Indefinite	to punish	to be punished	We do not want to punish the boy. The boy does not want to be punished.	Me ei taha poissi karistada. Poiss ei taha, et teda karistataks.
Perfect	to have punished	to have been punished	We were sorry to have punished the boy. The boy should have been punished.	Me kahetsesime, et me poissi karistasime. Poissi oleks pidanud karistama.

Tabel 34.

Verbi mittepöördelised vormid. Gerundium

Gerundium	The Gerund		Näide	Tõlge eesti keelde
	Active	Passive		
Indefinite	punishing	being punished	Nobody likes punishing little children. They insisted on punishing the boy. That child hates being punished.	Keegi ei armasta väikese lapsi karistada. Nad nõudsid, et poissi karistataks. See laps ei salli, et teda karistataks.

Kesksonad		The Participles			Tõlge eesti keelde
	Active	Passive	Näide		
The Present Participle	punishing	being punished	<p>While punishing the boy, she began to feel sorry for him.</p> <p>While being punished, the boy did not make a sound.</p> <p>Who is the man punishing the boy?</p>	<p>Poissi karistades hakkas tal temast kahju.</p> <p>Sel ajal kui teda karistati, ei teinud poiss häält.</p> <p>Kes on see mees, kes karistab praegu poissi?</p>	
The Past Participle	—	punished	The boy punished yesterday has again broken a window.	Eile karistatud poiss lõi jälle ühe akna katki.	
The Perfect Participle	having punished	having been punished	<p>Having punished the boy, they allowed him to take part in the game.</p> <p>Having been punished for breaking a window, he decided to be more careful in the future.</p>	<p>Karistanud poissi, lubasid nad tal mängust osa võtta.</p> <p>Saanud akna katkiloomise eest karistada, otsustas ta edaspidi ettevaatlikum olla.</p>	

Tabel 36.

LIITSIHIITISE KOONDTABEL

Konstruktsioonid «sihitis infinitiiviga» ja «sihitis kesksõnaga»

Sihitis infinitiiviga ilma partiklita <i>to</i>	partikliiga <i>to</i>
<p>She <i>saw</i> <i>heard</i> <i>watched</i> <i>noticed</i> <i>made</i> <i>let</i></p> <p>} him open the door.</p> <p>Ta nägi (jne.), et ta avas ukse.</p>	<p>She <i>wanted</i> <i>wished</i> <i>expected</i> <i>ordered</i> <i>allowed</i> <i>told</i> <i>liked</i></p> <p>} him to help her.</p> <p>Ta tahtis, et ta teda aitaks.</p>
Sihitis oleviku kesksõnaga	Sihitis mineviku kesksõnaga
<p>She <i>saw</i> <i>heard</i> <i>watched</i> <i>noticed</i> <i>found</i> <i>left</i></p> <p>} him locking the door.</p> <p>Ta nägi teda ust lukustamas.</p>	<p>She <i>had</i> her rooms <i>papered</i>. Ta laskis oma toad tapeetida.</p>

Määrsõnad	Koht lauses	Näiteid
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>often seldom always never sometimes soon usually already</p> </div>	<p>1) verbi lihtaja ees 2) (esimese) abiverbi järel 3) modaali- ja põhiverbi vahel 4) <i>am, is, are, was, were</i> järel</p>	<p>They often write dictations. They have already written that dictation. They must sometimes write dictations. Dictations are always difficult to write.</p>
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>sometimes soon usually</p> </div>	<p>ka aluse ees</p>	<p>Sometimes they write dictations. Soon they will write a dictation. Usually they write dictations.</p>
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>sometimes soon already</p> </div>	<p>ka lause lõpus</p>	<p>They write dictations sometimes. They will write a dictation soon. They have written that dictation already.</p>

Table 38.

Sõnade järjekord jutustavas lauses

Kcha. või ajamaäрус	Alus	Õeldis	Kaudsihitis	Otsesihitis	Eessõnaline sihitis	Kohamaäрус	Ajamaäрус
Yesterday	Ann	bought	—	a book	for her friend	at that shop	yesterday.
Last week	Peter	bought	his friend	a book	for her friend	at that shop	—
At the station	Peter	sent	his friend	some presents	—	from Moscow	last week.
	Peter	met	—	his friend	—	from Moscow.	—
	Peter	met	—	his friend.	—	at the station.	—

Tabel 39.

Sõnade järjekord küsilause (välja arvatud alusküsimused)

A. Ühe abiverbiga küsilauseid						
Küsimuse liik	Küsi sõna	Abiverb	Alus	Põhiverb	Muud lauseliikmed	
Üldküsimus	—	Does/Did/Will Has/Had Is/Was Is/Was	Ann Peter	take taken taking taken	Peter to town on Sundays? Peter to town? Peter to town? to town on Sundays?	
Sihitisele, määrusele või öeldisele suunatud eriküsimus	Whom Where When What	does/did/will	Ann	take do	to town on Sundays? Peter on Sundays? Peter to town? on Sundays?	
	Whom Where What	has/had	Ann	taken done?	to town? Peter?	
	Whom Where What	is/was	Ann	taking doing?	to town? Peter?	
	Where When	is/was	Peter	taken	on Sundays? to town?	

Sõnade järjekord küsilauses (välja arvatud alusküsimused)

B. Kahe abiverbiga küsilaused						
Küsimuse liik	Küsi sõna	Esimene abiverb	Alus	Teine abiverb	Põhiverb	Muud lauseliikmed
Üldküsimus	—	Will Has/Had Is/Was	Peter	be been being	taken	to town on Sundays? to town? to town?
Sihitisele või mää- rusele suunatud eri- küsimus	Where When Where Where	will has/had is/was	Peter	be been being	taken taken? taken?	on Sundays? to town? — —
	By whom	will has/had is/was	Peter	be been being	taken	to town on Sundays? to town? to town?

Tabel 41.
Sõnade järjekord küsilauses (välja arvatud alusküsimused)

C. Modaalverbiga küsilaused					
Küsimuse liik	Küsi sõna	Modaalverb	Alus	Põhiverb	Muud lauselikkmed
Üldküsimus	—	Can May Must	Ann	take	Peter to town on Sundays?
Sihitiisele või määrusele suunatud eriküsimus	Whom Where When	can/may/must can/may/must can/may/must	Ann	take	to town on Sundays? Peter on Sundays? Peter to town?

Tabel 42.

Sõnade järjekord küsilauses. Alusküsimused.

D. Sõnade järjekord alusküsimustes (küsimustes, mis on suunatud alusele või selle juurde kuuluvale täiendile)		
Alus	Õeldis	Muud lauselikkmed
Who	takes/took/will take, has taken/had taken is taking/was taking is taken/was taken/will be taken	Peter to town on Sundays? Peter to town? Peter to town? to town on Sundays? to town? to town? in that room? at that station? the race? on that shelf?
How many boys Which train Which group What books	has been taken/had been taken is being taken/was being taken sleep/slept/will sleep stops won will be placed	Ann does/did/will. Ann has/had. Ann is/was. Peter is/was/will. Peter has/had. Peter is/was. Four boys do/did/will. The next train does. The third group did. English books will.

Tabel 43.

Ebareeglipärase verbide tabel

I põhivorm Infinitiiv Infinitive	II põhivorm Üldminevik Past Indefinite	III põhivorm Mineviku kesksõna Past Participle	Tähendus
arise [ai]	arose [ou]	arisen [i]	tõusma; tekkima
awake [ei]	awoke [ou]	{ awoke [ou] awaked [ei]	ärkama; äratama
be [i:]	{ was [ɔ] were [ə:]	been [i:]	olema
bear [ɛə]	bore [ɔ:]	{ borne [ɔ:] born [ɔ:]	kandma; sünnitama; taluma
beat [i:]	beat [i:]	beaten [i:]	peksma, lööma
become [Λ]	became [ei]	become [Λ]	saama (millekski); muutuma
begin [i]	began [æ]	begun [Λ]	algama; alustama
bend [e]	bent [e]	bent [e]	painutama; painduma
bind [ai]	bound [au]	bound [au]	siduma; köitma
bite [ai]	bit [i]	bitten [i]	hammustama
bleed [i:]	bled [e]	bled [e]	verd jooksuma, veritsema
blow [ou]	blew [u:]	blown [ou]	puhuma
break [ei]	broke [ou]	broken [ou]	murduma; murdma, purustama
breed [i:]	bred [e]	bred [e]	aretama; kasvata-ma
bring [i]	brought [ɔ:]	brought [ɔ:]	tooma
build [i]	built [i]	built [i]	ehitama
burn [ə:]	burnt [ə:]	burnt [ə:]	põlema; põletama
burst [ə:]	burst [ə:]	burst [ə:]	lõhkema; puhkema
buy [ai]	bought [ɔ:]	bought [ɔ:]	ostma
cast [ɑ:]	cast [ɑ:]	cast [ɑ:]	viskama
catch [æ]	caught [ɔ:]	caught [ɔ:]	(kinni) püüdma
choose [u:]	chose [ou]	chosen [ou]	valima
cling [i]	clung [Λ]	clung [Λ]	(millestki) kinni hoidma; (millegi) küljes rippuma
come [Λ]	came [ei]	come [Λ]	tulema
cost [ɔ]	cost [ɔ]	cost [ɔ]	maksma, väärt ole-ma
creep [i:]	crept [e]	crept [e]	roomama; pugema
cut [Λ]	cut [Λ]	cut [Λ]	lõikama
deal [i:]	dealt [e]	dealt [e]	välja jagama; kauplemine (in); käsitlema (with)
dig [i]	dug [Λ]	dug [Λ]	kaevama
do [u:]	did [i]	done [Λ]	tegeme
draw [ɔ:]	drew [u:]	drawn [ɔ:]	tõmbama; joonistama
dream [i:]	{ dreamed [i:] dreamt [e]	{ dreamed [i:] dreamt [e]	und nägema
drink [i]	drank [æ]	drunk [Λ]	unistama
drive [ai]	drove [ou]	driven [i]	jooma
			ajama; sõitma

I põhivorm Infinitiiv Infinitive	II põhivorm Üldminevik Past Indefinite	III põhivorm Mineviku kesksõna Past Participle	Tähendus
dwelt [e]	dwelt [e]	dwelt [e]	elama
eat [i:]	ate [et, eit]	eaten [i:]	sööma
fall [ɔ:]	fell [e]	fallen [ɔ:]	langema, kukkuma
feed [i:]	fed [e]	fed [e]	toitma; toituma
feel [i:]	felt [e]	felt [e]	tundma
fight [ai]	fought [ɔ:]	fought [ɔ:]	võitlema; kaklema
find [ai]	found [au]	found [au]	leidma
flee [i:]	fled [e]	fled [e]	põgenema
fling [i]	flung [ʌ]	flung [ʌ]	paiskama, viskama, pilduma
fly [ai]	flew [u:]	flown [ou]	lendama
forbid [i]	forbade [ei, æ]	forbidden [i]	keelama
forget [e]	forgot [ɔ]	forgotten [ɔ]	unustama
forgive [i]	forgave [ei]	forgiven [i]	andestama
freeze [i:]	froze [ou]	frozen [ou]	külmetama; külmu- ma
get [e]	got [ɔ]	got [ɔ]	(midagi) saama
give [i]	gave [ei]	given [i]	andma
go [ou]	went [e]	gone [ɔ]	minema; käima
grind [ai]	ground [au]	ground [au]	jahvatama; terita- ma; lihvima
grow [ou]	grew [u:]	grown [ou]	kasvama; kasvata- ma; (millekski) muutama
hang [æ]	hung [ʌ]	hung [ʌ]	rippuma; riputama
have [æ]	had [æ]	had [æ]	omama
hear [iə]	heard [ɔ:]	heard [ɔ:]	kuulma
hide [ai]	hid [i]	hidden [i]	peitma, varjama
hit [i]	hit [i]	hit [i]	lööma, tabama
hold [ou]	held [e]	held [e]	hoidma, pidama
hurt [ɔ:]	hurt [ɔ:]	hurt [ɔ:]	vigastama, valu te- gema
keep [i:]	kept [e]	kept [e]	pidama, hoidma
kneel [ni:l]	knelt [nelt]	knelt [nelt]	põlvitama, põlvili
know [nou]	knew [nju:]	known [noun]	langema
lay [ei]	laid [ei]	laid [ei]	teadma, tundma
lead [i:]	led [e]	led [e]	panema, asetama
lean [i:]	leaned [i:]	leaned [i:]	juhtima
leap [i:]	leapt [e]	leapt [e]	nõjatama; nõjatu- ma
learn [ɔ:]	learned [ɔ:]	learned [ɔ:]	hüppama
leave [i:]	left [e]	left [e]	õppima; teada saa- ma
lend [e]	lent [e]	lent [e]	lahkuma; (maha) jätma
let [e]	let [e]	let [e]	laenutama, laenuks andma
lie [ai]	lay [ei]	lain [ei]	laskma, lubama lamama

I põhivorm Infinitiiv Infinitive	II põhivorm Üldminevik Past Indefinite	III põhivorm Mineviku kesksõna Past Participle	Tähendus
light [ai]	lighted [ai]	lighted [ai]	valgustama; süüta-
lose [lu:z]	lit [i]	lit [i]	ma
make [ei]	lost [ɔ]	lost [ɔ]	kaotama
mean [i:]	made [ei]	made [ei]	tegemea, valmistama
meet [i:]	meant [e]	meant [e]	tähendama
mow [ou]	met [e]	met [e]	kohtama; kohtuma
pay [ei]	mowed [ou]	{mowed [ou]	niitma
put [u]	paid [ei]	{mown [ou]	
read [i:]	put [u]	paid [ei]	maksuma, tasuma
ride [ai]	read [e]	put [u]	panema
ring [i]	rode [ou]	read [e]	lugema
rise [ai]	rang [æ]	ridden [i]	ratsutama; sõitma
run [ʌ]	rose [ou]	rung [ʌ]	helisema; helistama
saw [ɔ:]	ran [æ]	risen [i]	tõusma
say [ei]	sawed [ɔ:]	run [ʌ]	jooksma
see [i:]	sawed [ɔ:]	{sawed [ɔ:]	saagima
seek [i:]	said [e]	{sawn [ɔ:]	
sell [e]	saw [ɔ:]	said [e]	ütleva
send [e]	sought [ɔ:]	seen [i:]	nägema
set [e]	sold [ou]	sought [ɔ:]	otsima
sew [ou]	sent [e]	sold [ou]	müüma
shake [ei]	set [e]	sent [e]	saatma
shed [e]	set [e]	set [e]	panema, asetama
shine [ai]	sewed [ou]	{sewed [ou]	õmblema
shoot [u:]	shook [u]	{sewn [ou]	
show [ou]	shook [u]	shaken [ei]	raputama; rappuma
shrink [i]	shed [e]	shed [e]	valama; heitma
shut [ʌ]	shone [ɔ]	shone [ɔ]	(lehti, valgust)
sing [i]	shone [ɔ]	shot [ɔ]	paistma
sink [i]	showed [ou]	shown [ou]	(püssist) laskma
sit [i]	shrank [æ]	shrunk [ʌ]	näitama
sleep [i:]	shut [ʌ]	shut [ʌ]	kokku tõmbuma
slide [ai]	sang [æ]	sung [ʌ]	sulgema; sulguma
sow [ou]	sank [æ]	sunk [ʌ]	laulma
speak [i:]	sat [æ]	sat [æ]	vajuma; põhja lask-
speed [i:]	slept [e]	slept [e]	ma
spell [e]	slid [i]	slid [i]	istuma
spend [e]	sowed [ou]	{sown [ou]	magama
spin [i]	spoke [ou]	{sowed [ou]	libisema
spit [i]	sped [e]	spoken [ou]	külvama
split [i]	{spelt [e]	sped [e]	rääkima
spoil [ɔi]	{spelled [e]	{spelt [e]	kiirustama
	spent [e]	{spelled [e]	veerima
		spent [e]	veetma; kulutama
			(raha)
			ketrama
			sülitama
			lõhestama
			rikkuma; riknema

I põhivorm Infinitiiv Infinitive	II põhivorm Üldminevik Past Indefinite	III põhivorm Mineviku kesksõna Past Participle	Tähendus
spread [e]	spread [e]	spread [e]	laotama; levitama; levima
spring [i]	sprang [æ]	sprung [ʌ]	hüppama
stand [æ]	stood [u]	stood [u]	seisma
steal [i:]	stole [ou]	stolen [ou]	varastama; (varg- si) hiilima
stick [i]	stuck [ʌ]	stuck [ʌ]	pistma, torkama; kleepuma; kleepima nõelama
sting [i]	stung [ʌ]	stung [ʌ]	
strike [ai]	struck [ʌ]	struck [ʌ]	
strive [ai]	strove [ou]	striven [i]	püüdma, taotlema
swear [eə]	swore [ɔ:]	sworn [ɔ:]	vanduma
sweep [i:]	swept [e]	swept [e]	pühkima
swell [e]	swelled [e]	{swollen [ou] {swelled [e]	paistetama; paisu- ma
swim [i]	swam [æ]	swum [ʌ]	ujuma
swing [i]	swung [ʌ]	swung [ʌ]	kiikuma; pöörduma
take [ei]	took [u]	taken [ei]	võtma
teach [i:]	taught [ɔ:]	taught [ɔ:]	õpetama
tear [eə]	tore [ɔ:]	torn [ɔ:]	rebima
tell [e]	told [ou]	told [ou]	ütleva; jutustama
think [i]	thought [ɔ:]	thought [ɔ:]	mõtleva
throw [ou]	threw [u:]	thrown [ou]	viskama
thrust [ʌ]	thrust [ʌ]	thrust [ʌ]	torkama; tõukama
tread [e]	trod [ɔ]	trodden [ɔ]	astuma; sõtkuma
understand [æ]	understood [u]	understood [u]	mõistma, aru saa- ma
wake [ei]	{woke [ou] {waked [ei]	{woke(n) [ou] {waked [ei]	ärkama; äratama
wear [eə]	wore [ɔ:]	worn [ɔ:]	(rõivaid) kandma; kuluma
weave [i:]	wove [ou]	woven [ou]	(kangast) kuduma
weep [i:]	wept [e]	wept [e]	nutma
win [i]	won [ʌ]	won [ʌ]	võitma
wind [ai]	wound [au]	wound [au]	keerama; keerlema
wring [riŋ]	wrung [riŋ]	wrung [riŋ]	pigistama; vääna- ma
write [rait]	wrote [rout]	written [ˈritn]	kirjutama

SISUKORD

	Lk.
<i>Eessõna</i>	5
SÕNALIIGID	7
NIMISÕNA	9
Üldkääne	9
Omastav kääne	10
Nimisõnade mitmus	12
ARTIKKEL	15
Umbmäärane artikkel	17
Määrav artikkel	19
Artikli ja artikli asendajate <i>some, any</i> tarvitamine aine- nimedega	20
Artikli tarvitamine abstraktsete nimisõnadega	21
Artikli tarvitamine pärisnimedega	22
Artikli puudumise erijuhud	23
OMADUSSÕNA	26
Omadussõna võrdlemine	26
ARVSONA	32
Põhiarvsõnad	32
Järgarvsõnad	35
Mõningaid põhi- ja järgarvsõnade tarvitamise erinevusi ing- lise ja eesti keeles	36
Murdarvsõnad	37
ASESONA	39
Isikulised asesõnad	40
Omastavad asesõnad	41
Enesekohased ja rõhutavad asesõnad	43
Küsivad asesõnad	44
Näitavad asesõnad	46
Siduvad asesõnad	47
Umbmäärased asesõnad	48
VERB	57
Verbi pöördelised vormid	57
Verbi põhivormid	58
Verbi ajad	58
Üldajad	62
Present Indefinite	63
Past Indefinite	66
Future Indefinite	69

	Future Indefinite in the Past	71
	Kestvad ajad	72
	Perfekti ajad	76
	Perfekti kestvad ajad	80
Passiiv		83
Käskiv kõneviis		88
Abiverbid		89
	Verb <i>have</i>	89
	Verb <i>be</i>	93
	Verb <i>do</i>	96
	Abiverbide lühivormid	98
Modaalverbid		99
	Modaalverbide grammatilised iseärasused	102
	Modaalverbide asendamine teiste verbidega	103
Aegade ühildumine		105
Otsene ja kaudne kõne		106
	Jutustav lause kaudses kõnes	107
	Küsilause kaudses kõnes	108
	Käsklause kaudses kõnes	109
	Verbide <i>say</i> ja <i>tell</i> tarvitamine otsese ja kaudse kõnega	110
	Näitavad asesõnad, kohta- ja ajamäärused kaudses kõnes	110
Aegade tarvitamine mõningais lauseliikides		112
Aegade tarvitamine ajamääruslausetes		112
Aegade tarvitamine tingimuslausetes		113
Verbi mittepeõrdelised vormid		114
	Infinitiiv	115
	Konstruksioon «sihitis infinitiiviga»	117
	Konstruksioon «alus infinitiiviga»	119
	Partikli <i>to</i> tarvitamine infinitiiviga	120
Kesksõna		120
	Oleviku kesksõna	121
	Mineviku kesksõna	122
	Konstruksioon «sihitis kesksõnaga»	124
	Perfekti kesksõna	125
Gerundium		126
MAARSONA		129
	Määrsõnade tuletamine	129
	Määrsõnade võrdlusastmed	131
	Määrsõnade koht lauses	132
EESÕNA		134
	Sageli tarvitatavad eessõnad kohamäärustes	134
	„ „ eessõnad ajamäärustes	138
	„ „ eessõnad eessõnalistes viisimäärustes	140
	„ „ eessõnad eessõnalistes sihitistes	141
	Tegusõnad ja omadussõnad, mis nõuavad enda järel teatud eessõnaga sihitist	142
SIDESÕNA		146
	Tähtsamad rinnastavad sidesõnad	146
	Tähtsamad alistavad sidesõnad	147
LAUSELIIKMED JA SÕNADE JÄRJEKORD LAUSES		149
	Alus	149
	Õeldis	150
	Sihitis	153
	Sõnade järjekord jutustavas lauses	154

KUSILAUSED	156
Üldküsimused	156
Eriküsimused	157
Valikküsimused	160
Liigendatud küsimused	160
KOMA TARVITAMINE	161
SÕNADE POOLITAMINE	164

Tabelid

1. Nimisõnade mitmuse moodustamine	166
2. Artikli tarvitamise põhireeglid	167
3. Omadussõnade kesk- ja ülivõrde moodustamine	168
4. Asesõnad	168
5. Siduvad asesõnad täiendlauses	169
6. Eessõnadega siduvad asesõnad täiendlauses	170
7. Küsivad asesõnad <i>who? whom? whose?</i> küsilause	170
8. Küsivad asesõnad <i>what? which?</i> küsilause	171
9. Verbi <i>be</i> pööramine	172
10. Verbi <i>have</i> pööramine	173
11. Abiverbid aktiivi aegades	174
12. Verbi pööramine aktiivis	175
13. Verbi pööramine passiivis	176
14. Reegliparase verbi <i>work</i> pööramine aktiivi üldaegades	177
15. Reegliparase verbi <i>work</i> pööramine aktiivi kestvates aegades	178
16. Reegliparase verbi <i>work</i> pööramine aktiivi perfekti aegades	178
17. Ebareegliparase verbi <i>write</i> pööramine aktiivi üldaegades	179
18. Ebareegliparase verbi <i>write</i> pööramine aktiivi kestvates aegades	180
19. Ebareegliparase verbi <i>write</i> pööramine aktiivi perfekti aegades	180
20. Verbi <i>take</i> pööramine passiivi üldaegades	181
21. Verbi <i>take</i> pööramine passiivi perfekti aegades	182
22. Aktiivilause muutmine passiivilauseks	182
23. <i>The Present Indefinite</i>	183
24. <i>The Past Indefinite</i>	183
25. <i>The Future Indefinite</i>	183
26. <i>The Present Continuous, The Past Continuous</i>	184
27. <i>The Future Continuous</i>	184
28. <i>The Present Perfect</i>	184
29. <i>The Past Perfect, The Future Perfect</i>	185
30. <i>The Present, Past ja Future Perfect Continuous</i>	185
31. Aegade ühildumine	186
32. Aegade tarvitamine tingimuslausetes	186
33. Verbi mittepöördelised vormid. Infinitiiv	187
34. " " " Gerundium	187
35. " " " Keksõnad	188
36. Liitsihitise koondtabel	189
37. Umbmääraste ajamäär sõnade koht lauses	190
38. Sõnade järjekord jutustavas lauses	190
39. Sõnade järjekord küsilause	191
40. Sõnade järjekord küsilause	192
41. Sõnade järjekord küsilause	193
42. Sõnade järjekord küsilause. Alusküsimused	193
43. Ebareegliparaste verbide tabel	194

A

33518

87605

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00445605 1